16 OLDAL * ARA 1½ DINAR

Poštarina plaćena

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam. Szubotica, 1927. CSÜTÖRTÖK, október 13. 285. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica
Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

A jogrend bástyája

A demokrata egyesülés klubja bizalmat szavazott Davidovics Ljubának és ezzel elégtételt szolgáltatott a pártvezérnek, aki a kormánykoalició árnyoldalainak állandó hangsulyozásával és a demokrata blokk megalakitására irányuló akciójával exponálta magát a radikálisok ellen. Ugyanakkor azonban a klub a kormánykoalició fenntartása mellett is döntött azzal a kikötéssel, hogy konkrétabb biztositékokat kell teremteni a jogrend védelmére. A határozat célja, hogy egyfelől a demokrata egyesülés szakadásának, másfelől a kormánykoalició felborulásának elejét vegye. A demokraták számot vetettek azzal a körülménnyel, hogy akár Davidovics, akár Marinkovics dezavuálása olyan helyzetet teremtett volna, amelynek előidézése sem pártérdek, sem az ország fejlődése szempontjából nem kivánatos. A kormánykoalició tehát tulesett a sulyos válságon, de nagy kérdés, hogy a szervezetében nem rejtőztek el valamely utóbetegség csirái, amelyek károsan fognak visszahatni a parlament munkaképességére. A régi parlament számos példáját nyujtotta annak, hogy az esetről-esetre megmentett kormánykoalició lappangó bajai minden fontosabb problémával kapcsolatban felszinre vetődnek és a törvényalkotás folyamatát megakasztják.

A közvélemény megnyugvással látja, hogy az adott viszonyok között legcélszerübb kormánykombináció ezuttal is diadalmaskodott a koalició természetéből folyó akadályokon. Ámde mindenkit, aki az ország politikai életének konszolidálását nem tekinti puszta ábrándnak, hanem reális célkitüzésnek, aggodalommal tölt el az a lehetőség, hogy a most lefojtott ellentétek explóziója nem hárult el, csak kitolódott. Már pedig a nemzet gyülésére olyan sok és olyan sorsdöntő horderejü feladat vár, hogy ezek megoldása csak a kormányzat tényezőinek és a parlamenti többséget alkotó pártoknak az egész munkaprogramra kiterjedő harmóniája esetén remélhető.

Pillanatnyilag igen üdvösen opportunus a demokraták határozatának kétrétüsége, amely a Davidovics és Marinkovics taktikájának különbözőségéből eredő alternativát egészséges kompromisszummal áthidalja. Már az is örvendetes eredmény, hogy egyelőre nincs szükség az erők átcsoportositásával járó kisérletezésekre, amelyek a pozitiv munkára hivatott energiákat jóidőre leköthetnék. Csakhogy éppen azért kellett a választásokat kiirni, mert a folytonosan megfoltozott vagy átszabott koaliciók a régi parlamentet zsákuccába vitték. A demokraták határozata következtében meginduló tárgyalások akkor lesznek igazán gyümölcsözők, ha a koalició két nagy pártja megtalálja azt az alapot, amelyen a felgyülemlett teendők elvégzéséig együttmaradhat.

A radikálisok és demokraták kormányzati megegyezésének véglegezését nem hátráltathatja az a demokrata követelés, hogy a jogrendet fokozott garanciákkal bástyázzák körül. Ezen a téren valóban vannak még fogyatkozások, de ezek kiküszöbölését radikális részről is szorgalmazzák. A magunk kisebbségi élete körében is nem egy jel mutat arra, hogy a jogrend hézagainak betömése nem megy zavartalanul. A bácskogradistei jegyző például, akinek radikálisok és magyarpártiak intervenciójára történt eltávolitása némi vivmány volt, már visszakerült régi állomáshelyére. *A magyar tanitóképzésről intézkedő miniszteri rendelet végrehajtását alantas hatóságok külön miniszteri ajánlólevél ellenére is megtagadhatják. Magyar tanulókat még mindig beutalnak szláv osztályba.* Más területeken is és nem csak a nemzetiségeknek vannak még orvoslásra szoruló sebeik. Mindez azonban csak nyomatékosabbá teszi azt a közóhajt, hogy kezdődjék el végre a normális parlamenti munka, amelynek során minden jogos igény kitárulhat s minden közéleti betegség diagnózisa és receptje megállapitható.

Az uj parlamentnek az a missziója, hogy a törvények uralmának várrendszerét kiépitse. A jelenlegi kormánykoaliciót illeti az a történelmi szerep, hogy a parlamenti életet megtermékenyitse és ennek a szerepének kimagasló jelentősége mellett törpüljenek el a viszályt szitó momentumok.

Minden párt a maga javára értelmezi a demokrata egyesülés klubjának határozatát

Vukicsevics Velja megkezdte tanácskozásait a demokrata miniszterekkel — Marinkovics Voja dr. külügyminiszternek náthaláza van

A miniszterelnök egyórás kihallgatása Őfelségénél

Beogradból jelentik: A demokrata párt keddi kommünikéje érdekes rejtvényt adott fel a politikusoknak, akik szerdán egész nap ennek a rejtvénynek megoldásával voltak elfoglalva. Azok, akiknek érdekükben áll a jelenlegi kormány megmaradása, olyan magyarázatot adnak a kommünikének, hogy az a kormány szempontjából kedvező; kiknek azonban kényelmetlen a mostani kormánykoalició, azok megállapitják a legnagyobb határozottsággal, hogy *a kormány megbukott a demokrata klubban* és a Davidovicsnak szavazott bizalom bizalmatlanságot jelent a kormány ellen. A helyzet mindennek ellenére az, hogy

a kormány helyén van és ülésezik, a helyzet azonban ép oly kevéssé tiszta, mint amilyen a demokraták kommünikéje előtt volt.

A helyzet inkább komplikálódott, mint egyszerüsödött.

A demokraták keddi határozata folytán

szerdán már ujabb tanácskozások voltak Vukicsevics és a demokrata miniszterek között a radikális-demokrata viszony szabályozásáról.

Ezeken a tanácskozásokon *Marinkovics* Voja külügyminiszter nem vett részt, mert beteg. Megállapitották, hogy *Marinkovicsot valóban betegsége tartotta vissza attól, hogy résztvegyen a demokrata klub keddi ülésén.* A külügyminiszternek kisebb náthaláza van, ami miatt nem hagyhatja el lakását.

Az ujságirókat a szerdai nap folyamán elsősorban az érdekelte, hogy a demokrata párt kommünikéje felől hogyan vélekednek az egyes csoportok és mik a kilátások a demokraták ujabb követeléseinek teljesitése tekintetében. A vélemények igen eltérőek. Az ellenzék szerint a demokraták határozata Davidovics győzelmét jelenti.

Az ellenzék véleménye

Egy *Pribicsevics-párti, miniszterviselt politikus* igy fogja fel a helyzetet:

— *Vukicsevics* azt követelte, hogy a demokrata egyesülés világosan mondja meg, akarja-e a kormányt támogatni, vagy nem. A klubban lefolytatott vita világosan megmutatta a demokrata egyesülés hangulatát, bár akadtak olyanok is, akik a koalició fenntartása mellett nyilatkoztak. *A kommüniké azonban világos: Davidovicsnak teljes bizalmat szavaztak. Ami a demokrata miniszterek jelentéseit illeti, azokat csak tudomásul vették, ami igen keveset jelent.* Sokat mond az a megállapitás, hogy követelni kell a jogrend konkrét garanciáit. Ez azt jelenti, hogy mi jogrendnélküli ország vagyunk, ez pedig épen az, amit Davidovics mondott. Davidovicsnak tehát nemcsak formailag szavaztak bizalmat, hanem teljesen hozzájárultk Davidovics véleményéhez.

Arra a kérdésre, hogy ezek után mi várható, a politikus kijelentette, hogy a demokratáknak át kell térni a szavakról a tettekre. A demokraták nem kaphatnak a radikálisoktól garanciát a jogrendre s ezért

a határozat nem a koalició, hanem a válság erősödésének egyik etappja.

Érdekes, hogy *hasonló hangokat lehetett hallani a radikális centrum soraiból is.*

A centrum ugy véli, hogy a kommüniké tulajdonképpen bizalmatlansági vótum Vukicsevics ellen,

holott Vukicsevics a demokratáktól bizalmi szavazatot követelt a kormány számára. Ezért a centrumban azt hiszik, hogy

Vukicsevics mégegyszer fel fogja szólitani a demokratákat, hogy szavazzanak bizalmat a kormánynak.

A kormányhoz közelálló radikálisok körében természetesen kedvezőbben itélik meg a helyzetet. Szerintük

Marinkovics megtett mindent, hogy megmentse a kormánykoaliciót és az a körülmény, hogy betegsége miatt nem vehetett részt a kommüniké megszerkesztésében, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az nem teljes világossággal foglal állást a kormány mellett.

Ezekben a körökben sem tartják kizártnak, hogy Vukicsevics ismét a demokrataklubhoz akar appellálni, de ez csak a mandátumok igazolása után következne be. Egyelőre a demokraták még támogatják a radikális mandátumok igazolását, amire szükség is van és ezért

Vukicsevics nem fogja felvetni a bizalmi kérdést a mandátumok igazolásának befejezése előtt.

Azt is hangoztatják, hogy a demokrata klub kommünikéje semmiféle feltételt nem szab a koalició fenntartására, csak a jogrend nagyobb garanciáját követeli, ezt pedig minden politikus követelheti.

Megkapják-e a demokraták a parlamenti elnökséget?

Maguk a demokraták nem szivesen bocsátkoznak magyarázatokba a kommüniké felől. Szerintük most a demokrata miniszterekeken a sor, hogy a kommüniké értelmében eljárjanak. A demokrata követelésekkel kapcsolatban egy előkelő radikális politikus kijelentette, hogy *nem lehet szó arról, hogy a demokraták megkapják a parlamenti elnök tisztjét,* mert a klubok számaránya folytán nincs jogosultsága a hatalmi poziciók más felosztásának, mint amilyen az eddigi volt. Ez a politikus azt hiszi, hogy

a koalició fennmarad, de a mai feltételek fenntartásával.

A parlamenti elnökségben nemcsak a demokratáknak, hanem a klerikálisoknak is helyet kell juttatni.

Azzal a hirrel kapcsolatban, hogy a radikálisok átengedik a parlamenti elnökséget a demokratáknak, ha azok alkalmas jelöltet állitanak *Ribar* Iván személyében, egy radikális képviselő kijelentette munkatársunk előtt, hogy erről szó sem lehet és

hamarabb engedik át a belügyi tárcát, mint a parlamenti elnökséget.

Vukicsevics Velja miniszterelnök tanácskozása a demokrata miniszterekkel

A demokrata klub keddi határozatának hatása alatt a demokrata miniszterek reggel nyolc órakor konferenciára gyültek össze a közoktatásügyi miniszteriumban. Innen a demokrata miniszterek együttesen a miniszterelnökségre mentek, ahol Vukicsevics Veljával hosszasan tanácskoztak. A tanácskozás anyagáról semmi sem szivárgott ki, az eredmény azonban azonnal megállapitható volt, mert

a konferenciáról távozó miniszterek kijelentették, hogy a kormány megmarad és dolgozni fog.

Vukicsevics miniszterelnök külön tanácskozott Kumanudi Kosztával s azután együtt ámentek a királyi udvarhoz. Vukicsevics az ujságiróknak kijelentette, hogy a kormány dolgozik és délután hat órakor ülést tart.

Vukicsevics audienciája több, mint egy óráig tartott. A királyi udvartól való távozásakor a miniszterelnök igy nyilatkozott az ujságiróknak:

— *Nincs semmi különös ujság, a helyzet normális. A kormány délután ülést tart.*

Az igazoló bizottság ülése

Az igazolóbizottság szerda délelötti ülésén a hercegovinai választókerület mandátumaival foglalkozott. Az ülés elején *Szubotics* elnök bejelentette, hogy *Vukicsevics* Milos azt közli a bizottsággal, hogy keresztlevelét nem terjesztheti be, mert a sabáci egyházközség könyvei a háboru alatt tönkrementek. *Pesics* Dragutinnak arra a kérdésére, hogy Vukicsevics Milos terjesztett-e be bizonyitékot éveinek a számára nézve, Szubotics elnök azt válaszolta, hogy ilyen bizonyiték nem érkezett be.

Ezután rátértek a mosztári kerület mandátumainak tárgyalására, ahol *Markovics* Lázár dr. mandátuma ellen *Ivanisevics* radikális, *Smoljan* Radics-párti és *Popovics* Ilija ügyvéd élt panasszal. Smoljan Radics-párti felszólalásában először is bejelentette, hogy a kerületben megválasztott *Parezsanin* Ratkó radikális képviselő még nincsen harminc éves és csak 1898-ban született, ezért kérte, hogy a mandátum igazolását halasszák el. Ezután élesen támadta Markovics Lázárt, aki szerinte erőszakos és korrupt eszközökkel dolgozott. A vitában még *Kokanovics* földmivespárti vett részt, aki ugyancsak Markovics Lázár mandátumának megsemmisitését javasolta. Feltünést keltett, hogy *Salics-Baljics* muzulmán, aki tehát a kormánykoalició tagja, ugyancsak élesen támadta Markovics Lázárt. *Kobasica* radikális védelmébe vette a mandátumot, majd *Pesics* demokrata, *Krnjevics* Radics-párti és *Demetrovics* független demokrata felszólalása után a biróság a mandátumokat igazolta.

A verifikációs bizottság délutáni ülésén a szarajevói kerület mandátumai ellen benyujtott panaszokat tárgyalták. Itt egész sor panasz érkezett be golyólopásról, a választási főbizottság szabálytalan müködéséről és terror-esetekről.

A szarajevói kerület mandátumai fölött megindult vitában többen résztvettek. Kobasica radikális felszólalásában maga is elismerte, hogy 240 golyócskával meghamisitották az eredményt, szerinte azonban az nem változtatott a végső eredményen. A mandátumok igazolását javasolta. Az ellenzék ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a különböző visszaélések befolyásolták a választás eredményét és a muzulmánoknak eggyel több mandátumot kellett volna kapni. Ebben a kérdésben a kormánypártok közt is konfliktus támadt, mire az elnök szünetet rendelt el, de a szünet alatt sem jött létre megegyezés. Szubotics elnök azért javasolta, hogy a szarajevói kerület vitáját holnap folytassák. A bizottság a javaslatot elfogadta.

A travniki kerület mandátumait rövid vita után igazolták.

Két napon belül befejezik a verifikációs vitát

Perics Ninko, a parlament ideiglenes elnökének beadványára a parlamenti pártok között megegyezés jött létre, mely szerint az igazoló bizottság a vitát két napon belül befejezi és jelentését azonnal beterjeszti a parlamentnek. Az ellenzék, mely természetesen külön javaslatot terjeszt be, szintén hozzájárult ehhez a megegyezéshez.

A parlament október 19-ikén fejezi be a verifikációs vitát és aznap este a képviselők le is teszik az esküt. Október 20-ikán a parlament rendes ülésszaka megkezdődik.

Grol Milán látogatása Radics Istvánnál

Zagrebből jelentik: A Radics-párt hivatalos lapja, a mai »Narodni Val« jelenti Beogradból, Davidovics Ljuba egyik legintimebb munkatársa, Grol Milán képviselő, szerdán délelőtt meglátogatta Radics Istvánt, hogy informálja a demokrata egyesülés kommünikéjének valódi jelentőségéről. Grol Milán hangsulyozta hogy Davidovics Ljuba továbbra is hü marad eddig vallott politikai felfogásához és az országban való rend és törvényesség visszaállitásán fáradozik. Radics István figyelmesen meghallgatta Grol Milánt s ezután azt állapitotta meg, hogy az *igazolóbizottság demokrata tagjainak magatartása nincs összhangban Davidovics Ljuba felfogásával.* Ha a demokrata egyesülés tagjai továbbra is ilyen magatartást tanusitanak az igazolóbizottságban és a parlamentben, akkor a horvát parasztpárt le fogja vonni a konzekvenciákat ugy a demokrata egyesüléssel, mint Davidovics Ljubával szemben.

Makszimovics belép a kormányba

Politikai körökben a küszöbön álló kormányrekonstrukcióval kapcsolatban sokféle verzió kering. A legérdekesebb az a kombináció, melyet főleg radikálisok hangoztatnak, hogy a kormányrekonstrukció esetén

a demokraták megkapják a pénzügyi tárcát, melyet Kumanudi Koszta vesz át.

A közoktatásügyi minisztérium élére pedig

Makszimovics Bózsó kerül,

akinek kormánybalépésével a miniszterelnök a radikális párt centrumát akarja lekötni maga mellett.

Politikai körökben a hir nagy feltünést keltett és azt sokféleképp kommentálják.

Vissza Bácskogradistéra

Ujból visszahelyezték a bácskogradistei jegyzőt, akit azzal vádolnak, hogy verte a magyarokat

Az országos választások után sulyos panaszok merültek fel *Glavacski* Veszelin bácskogradistei jegyző ellen. A jegyzőt, aki egy magyar-lakta faluban reprezentálja az állami hatalmat s a törvények uralmát, azzal vádolták, hogy nem elégszik meg a magyarok platonikus üldözésével, amiben kevés kivétellel többi bácskai és bánáti kollegája is excellál, hanem tekintélyes, tisztességes magyar polgárokat koholt nemzetgyalázási vádak alapján letartóztatta s megverette.

A vádak annyira sulyosak voltak, hogy az ilyen ügyekben nagyon nehezen megmozduló igazságügyi hatóságok is szükségesnek tartották Glavacski Veszelin ellen az eljárás megindितását. A belügyminisztérium pedig Glavacski jegyzőt Bácskogradistéról Turjára helyezte át. Megállapitható, hogy a belügyminiszter rendelete párt és nemzetiségi különbség nélkül megnyugvást keltett, mert ha nem is büntetés az áthelyezés, akkor ha a Glavacski Veszelin elleni vádak igazak, de mégis azt jelentette, hogy a kormány komolyan veszi a jogrend teljes helyreállitására vonatkozó igéreteit s a vajdasági magyarságra nézve is lehetővé akarja tenni a kormány támogatását.

Annál kinosabb meglepetést kelt az a hir, hogy Glavacskit *állitólag befolyásos demokrata politikus kivánságára*

váratlanul visszahelyezték Bácskogradistera.

A községi választások küszöben ez a provokativ-jellegü át és visszahelyezés mintha csak azt célozná, hogy a magyar választókat elkeseritse.

„A rövid haj még nem jelent hosszu észt"

Ezerkétszáz amerikai borbély érkezett Párisba a fodrászkongresszusra, amely le akarja törni a rövid haj uralmát

Páris, október hó.

Az amerikai légiók után most egy uj légió vonult be Párisba, teljes felszereléssel, elő- és beretvacsattogtatással, *az amerikai borbélyok légiója,* akik kongresszusozni hajókáztak át az óvilágba. Rajtuk kivül még Európa minden államából is érkeztek figarók, hogy itt Párisban alkossák meg a jövő szezon slágereit és egyben gyarapitsák ismereteiket a francia hajmüvészet remekeivel. A vasárnapi felvonuláson a világ legesudálatosabb, legtarkább, legváltozatosabb hajviseleteit bámulta meg Páris. Spanyolok, németek, törökök, angolok, indiánok, olaszok, dánok, hollandusok, japánok és Amerika összes államaiból egzotikus nemzeti frizurában, hajadonfővel masiroztak a borbélyvilág krémjei. Jugoszláviát nem képviselte senki. De az Egyesült-Államokból ezerkétszáz borbély jött át tanulmányutra. Szegény jenkik, most biztosan mind kócos hajjal és sörtés szakállal járnak, amig csak véget nem ér a kongresszus. Vagy ügyetlen segédek vagdossák őket.

A fodrászkiállitás nagyobb hatással volt rám egy boxmecsnél is. Először is felvilágositottak, hogy a borbélynak nincs joga huzni a kliens haját. Aztán: a vendég megkövetelheti a higéniát. Ez ép ugy áll a borbély szuró és vágó szerszámaira, mint a kacsóira.

A kiállitás legérdekesebb pavillonja a női paróka-osztály. Csillag Anna Loreley hajától nagyanyánk etonfrizurájáig minden látható és tapintható itt. A hajat a parókában szabad meghuzigálni, hogy személyesen győződjön meg a néző a valódiságáról.

— Mire jó az ilyen földig érő copf manapság? — kérdeztem *Nasti* urtól, a francia coiffeurök szövetségének elnökétől, aki végig kalauzolt a különböző termeken.

A mester sajnálkozva nézett rám:

— *A rövid haj divatja a végét járja* — jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon — ez a háboru nem is tarthatta magát sokáig, mert abszolut nőietlen, antipatikus és megfosztja a hölgyeket attól a bájtól és méltóságtól, ami nemük velejárója.

— Szóval egy ilyen jó sulyos hajkoszoru majd ismét visszaadja a nőknek az elveszett presztizsüket? — kérdeztem és megpróbáltam felemelni egy komplett szőke gretchent, amelyet szemmértékkel naivul alig öt kilóra becsültem.

— *Igen* — folytatta Nasti ur, miután a segitségemre sietett — a hosszu haj a nő legszebb ékessége. A rövid haj még nem jelent hosszu észt. Az eton például máris kiment a divatból, a bubifrizura talán valamivel tovább kuzza, *node addig legyek én szegény ember...*

Én nem mertem volna ilyen könnyelmü kijelentést tenni és félő, hogy a vén coiffeur is egy örök álomra hunyja szemeit, anélkül, hogy a kétméteres parókákat értékesiteni tudná ezen a földön.

Nagyon sok a női borbély. Csinosak és kellemesek.

A férfiosztályon ingyen lehetett beretválkozni. Igy mutatták be a különbséget: mit jelent egy kényes arcbőrnek ha angyali borbélyujjak simitják végig a késsel, vagy önborotválkozóval kaszabolja össze magát a takarékos paciens. Elrettentő példának képekkel mutatják be az önborotválkozás hátrányait:

1. *Időveszteség.* (Soká tart mindent egyedül csinálni.)

2. *Életveszélyem.* (Bacillusok garázdálkodnak a lavórban és a paciens arcán.)

3. *Elcsuhit az önborotválkozás!* (A nyomorult házi borotválkozó arca tele van szörnyü sebhelyekkel.)

Valamikor az ördögöt akarták ilyen naiv eszközökkel megfélemliteni, mint manapság a hivatásos figarók az önborotválkozókat. Vagy még inkább emlékeztetnek az elemi iskola falán lógó antialkoholista propaganda-képekre, amelyeken bemutatták *Részeges Pistát,* használat előtt — amikor a falu legderekabb legénye volt még — és használat után, amikor már elvette az eszét a bor és a gyerekei mind angolkórosak lettek.

A közönség csak nevetett, de maguk a borbélyok között sem volt valami nagy az összhang, mert a franciák például a szakállnak csináltak reklámot, mig az amerikaiak egyszerüen nevetségesnek találták ezt a nemzeti büszkeséget.

— *A szakáll nem egészséges* — mondták.

Ugyszintén nem sikerült megegyezniök a rövid női haj kérdésében sem, amit az amerikaiak melegen pártoltak, mig a franciák, esztétikai szempontokból, sulyosan elitélték.

— Kérem *az én legjobb klienseim a nők* — magyarázta egy kövér amerikai borbély — hetenkint járnak be kiborotváltatni a nyakukat és stuccoltatni. *Csak nem őrültem meg lebeszélni őket a bubiról?*

Előreláthatólag heves küzdelemre lesz kilátás a legközelebbi ülésen. Csak aztán hajba ne kapjanak a magukról megfeledkezett figarók!

Az utolsó napon költői ondulációs versenyt rendeznek. Aki a legszebb fejet süti remekbe, *tizezer frankot kap,* nem is szólva az aranyéremről. De hogy kit illet meg az elsőség, az csak *nyolc hónap mulva fog eldőlni. Ugyanis az ujfajta amerikai ondolálás teljes nyolc hónapig tart.* A startoló borbélyok tehát izgatottan várják 1918 májusát, amikor a győztesnek majd a mellére tüzik a nagy arany ondulációs érmet.

(t. i.)

Uj Atlantis

A nemrég elsüllyedt Falcon-sziget ujból kiemelkedett a tengerből

Londonból jelentik: A Tonga-szigeteken lévő brit konzulátus szikratávirata jelenti, hogy a *Lobournam* hajóról október 8-ikán leadott hir szerint

a Falcon-sziget ismét felbukkant a tengerből.

A megfigyelések szerint a sziget körülbelül másfélkilométer hosszu és ezernégyszáz méter széles.

Ebben a hirben egy uj *Atlantisz* regényes fantasztikuma elevenedik meg. Megállapitották, hogy

a felbukkant földterület azonos a Falcon szigettel, amely rövid idővel ezelőtt elsüllyedt.

A sziget keletkezése vulkánikus erőkre vezethető vissza és még tovább tart.

Október 15-ikén ül össze a román parlament

A nemzeti parasztpárt éles harcra készül a Bratianu-kormány ellen

Bukarestből jelnetik: A hivatalos lap keddi száma közli a régenstanács dekrétumát, a kamarának s a szenátusnak október 15-ikére való összehivásáról. A parlament ülésszaka meglehetős viharosnak igérkezik, mert a nemzeti parasztpárt éles támadásra készül a kormány ellen.

A parasztpárt kedden tartotta első országos naggyülését Bukarestben, amit sorozatosan követni fognak a parasztpárt gyülései az egész országban. A bukaresti naggyülés szónokai nemcsak a két Bratianu-testvért támadták, akiknek kormányzása, szerintük állandó válságban tartja az országot, hanem sulyosan kifogásolták a régenstanács passziv viselkedését is, amellyel szinte jóváhagyta a legutóbbi pótválasztáson történt brutalitásokat és visszaéléseket.

A nemzeti parasztpárt erősen készül a novemberi gyulafehérvári kongresszusra, amely a keddi naggyülés szónokai szerint döntő mozzanata lesz a román történelemnek.

Sztipics Károly dr. a szuboticai radikálisok listavezetője és polgármesterjelöltje

A független demokraták és a vajdasági néppárt is a radikálisokat támogatják

Szomborban megalakult a városi kormánypárt

A szuboticai pártok jelölőlistái még mindig nem készültek el, de ma már megállapitható, hogy Szuboticán valószinüleg hét-nyolc lista lesz a községi választásokon. A politikai pártokon kivül a Lloyd és az ipartestület is önálló listát nyujtanak be.

A listavezető személyében már csaknem valamennyi párt döntött. *A hivatalos radikális párt* listavezetője dr. *Sztipics* Károly polgármester lesz és a listát a jelölőbizottság ezen a héten összeállitja. A radikális párt listáját hir szerint a független demokrata párt és a *Rajics* Balázs vezetése alatt álló vajdasági néppárt is támogatja. A radikális párt egyébként a polgármesteri állásra is Sztipics Károly dr. jelenlegi polgármestert kandidálja.

A demokraták listájának élén Lendvay József fog állani, a *független munkáspárt* minden bizonnyal *Domány* Jánost jelöli első helyen. A *Radics-párt* tiztagu jelölőbizottsága még nem állitotta össze a párt jelölőlistáját, de minden valószinüség szerint *Ivkovics-Ivandékics* Imre dr. lesz a párt listavezetője.

A politikai pártokon kivül külön listát állitanak a kereskedők és gyárosok és listájuk élén *Manojlovics* Vladiszláv dr. a Lloyd elnöke fog állani. Ugyancsak önálló listát állitanak a szuboticai iparosok és listavezetőjük Peics István szabó, tartománygyülési képviselő lesz.

A Pleszkovics-párt nem vesz részt a községi választáson és nem valószinü, hogy a Radonics—Gyorgyevics-csoport állit listát.

A szuboticai törvényszékhez legutóbb a következő listákat nyujtották be: *Szentán* Pasics-párt, listavezetője *Ludaics* Milos, dr. *Martonoson* Pasics-párt, *Eremics* Tosó, dr. *Bacski-Bregen* radikális *Nikolin* Márkó földmives, *Bacski-Bregen* Radics-párt *Dekics* Márkó, *Molon* demokrata Udiviczki Iván földmives.

Titokban tartják a topolai radikális jelölést

A topolai radikális párt elnöksége érdekes határozatot hozott. Az elnökség összeállitotta a párt jelölőlistáját, de a jelöléseket titokban tartják a választásokig, hogy az utolsó helyen jelöltek, ne kedvetlenkedjenek el. A különös határozat nagy feltünést keltett, mert hisz a listát benyujtás után mindenki megnézheti a törvényszéken. A listát egyébként valószinüleg csütörtökön vagy pénteken nyujtják be.

A szentai Pasics-párti jelölések

A szentai Pasics-párt listáján, amelyet már benyujtottak a szuboticai törvényszékhez, Ludaics Milos dr. listavezető után többek közt a következő jelöltek szerepelnek. Fischer Ármin, Vukov Andrija, Bergel Leó, dr. Balázs Zoltán, Balla Orbán, Szócsin Nikola, Sétáló Lajos és mások.

Városi kormánypárt alakult Szomborban

Szomborból jelentik: Kedden este hat órakor a városháza kistermében tartott értekezleten megalakult a szombori városi kormánypárt. Az értekezletet dr Makszimovics Szteván polgármester hivta össze és megjelentek a kormányzó radikális párt részéről dr. Racics Szima országgyülési képviselő, Lallosevics Sztevica földbirtokos és dr. Maglics Cveto ügyvéd, azonkivül a bunyevácok részéről dr. Rajics Tamás ügyvéd, Sztrilics Gyeno megyei tisztviselő, Sztrilics Zsigmond földbirtokos, a magyar iparosok részéről Angyal Nándor müépitész Zwirsitz Károly nagyiparos, Kemenczi János, Nagy József és Walient Sándor iparosok, a zsidóság részéről dr. Scher Ármin hitközségi alelnök, Vámosi Jenő földbirtkos, Steinfeld Ödön nagykereskedő és Grünbaum Aladár kereskedő. Ezeken kivül még harminc-negyven tekintélyes polgár vett részt a konferencián.

Az értekezletet dr. Makszimovics Szteván polgármester nyitotta meg s felkérte dr. Racics Szima országgyülési képviselőt, hogy ismertesse az értekezlet célját. Dr. Racics ezután kifejtette a kormányzó radikális párt szombori vezetőinek céljait és jövő szándékait a városi politika terén. A program legfőbb pontja *a jó, gyors és korrupciómentes közigazgatás*. Hangsulyozta, hogy a többi pártoknak személyesen ismételten felajánlotta az együttmüködést és ezzel bizonyságát akarta adni annak, hogy a Szombor városban a legerősebb politikai párt nem akar a városi közigazgatásban sem egyeduralmat, sem extrem pártpolitikát belevinni. Az volt a kivánsága, hogy ugy az egyes pártok és a városban évszázadok óta békésen együtt élő nemzetiségek a régi megye székhelye évszázados szellemében együttesen vegyenek részt az alkotó munkában. Közölte, hogy Mérő Ignác, a magyar párt elnöke a megalakult polgári blokk nevében felhivására azt válaszolta, hogy a már megalakult polgári blokk nem kivánja magát semilyen más ujabb párttal kibővíteni.

Ezután megalakult a szükebb választási bizottság, amelynek elnökévé dr. Racics Szimát, alelnökévé Sztrilics Zsigmondot, dr. Maglic Cvetot, dr. Scheer Ármint és a Zwirsitz Károlyt választották meg. Titkárok Terzin Zsivkó és Mandics Jovó iskolaigazgatók, továbbá Benja Antal és Breuer Jenő kereskedők lettek. A jelöléseket vasárnapig elkészitik és pedig akként, hogy a kormányzó radikális párt részére ötven és a többi pártok részére harminc helyet tartanak fenn. Az ötven radikális párti között lesznek magyar bunyevác, zsidó jelöltek is, akik tagjai a radikális pártnak. Végül a szükebb bizottság elhatározta, hogy szélesebb agitációs-bizottságot alakit, amely üléseit a választások megejtéséig naponta este hat órakor a városháza kis tanácstermében tartja.

Jelölések a szombori kerületben

A szombori királyi törvényszékhez eddig huszonkilenc községből érkezett be lista. A legutóbb benyujtott és jóváhagyott listák a következők: *Bezdán* polgári blokk (lista vezetője Lovas Ignác), *Belimonasztir* Pasics-párt (Banac Ljubomir volt országgyülési képviselő), *Pribicsevó* radikális (Drucinger Jovan), *Kupuszina* magyar párt (Molnár Márton), *Doroszló* Radics-párti (Kocsis Márton), *Gákovó* német párt (Brandt Sebestyén), *Lug* polgári blokk (Mijin Sztipán), *Cseminác* polgári blokk (Wilhelm Antun), *Topolje* (Baranya) radikális (Knezsevics Márkó) *Batina* demokrata—magyar (Varga György), *Szonta* polgári blokk (Domics Máta), *Krnyaja* demokrata (Herold János), *Dubosevica* Radics-párt Novoszelac József), *Kolut* radikális (Dvoracsek Antal), Lug magyarpárti (Hajnal János).

A noviszadi kerületben kétszázötven lista lesz

A noviszadi kerületben napról-napra 14—15 uj lista kerül beadásra és az eddigi számitások szerint minden községben legalább öt lista lesz, ugyhogy a kerületben levő negyvenkilenc községben legalább is 250 lista fog a választási harcban résztvenni.

Megmarad a szuboticai tanitóképző

Vukicsevics miniszterelnök részt vesz a szuboticai Jován cár-szobor leleplezési ünnepségén

Manojlovics Dusán fő spán beogradi utja

Beogradból jelentik: *Manojlovics* Dusán szuboticai főispán szerdán Beogradban tartózkodott és a délelőtt folyamán felkereste *Vukicsevics* Velja miniszterelnököt, akinek hosszasan referált. Ez alkalommal *Atyimovics* Miodrág szuboticai egyetemi tanárral egyetemben meghivta a miniszterelnököt a szuboticai Cár Jován-szobor leleplezési ünnepségére. Vukicsevics miniszterelnök kilátásba helyezte megjelenését de érkezésének időpontját csak később fogja közölni Szubotica város vezetőségével.

Manojlovics főispán ezután felkereste *Szubotics* Dusán igazságügyminisztert, a szuboticai kerület radikálispárti listavezetőjét, akit Szubotica város érdekében különböző intervenciókra kért fel. Többek között kérte a minisztert, járjon el, hogy az agrárreform minisztérium által a város részére kiutalt bérösszegeket, összesen 1.773.000 dinárt a pénzügyminisztérium folyósitsa. Ebben az ügyben Manojlovics főispán a pénzügyminisztériumban is eljárt.

Interveniált a főispán a közoktatásügyi minisztérium középiskolai ügyosztályánál is a szuboticai tanitóképezde fenntartása érdekében. Az előjelek szerint *a szuboticai tanitóképző megmarad* és a vajdasági tanitóképzők közül csupán a noviszadit fogják megszüntetni. A szuboticai tanitóképzőnél tekintettel lesznek ötven éves multjára és arra a körülményre, hogy növendékei rendkivül olcsó internátusban kaphatnak ellátást.

Két pilótanő indult Amerikából az óceán átrepülésére

Miss Ruth Elder Párisba, Wilson unokahuga pedig Koppenhágába akar repülni

Newyorkból jelentik: Azok a sorozatos katasztrófák, amelyek az óceánrepülőket Lindberg és Chamberlein sikeres vállalkozása után érték, nem riasztották el Miss Ruth *Elder* pilótanőt attól a vállalkozástól, hogy *Haldeman* társaságában leszállás nélkül átrepülje az óceánt. Hetek óta tartó előkészületek után

Miss Ruth Elder Haldeman kapitány társaságában amerikai időszámitás szerint kedd éjjel 12 óra hat perckor startolt repülőgépével, az »American Girl«-el a Newyork melletti roosefield-i repülőtérről, hogy leszállás nélkül Párisba repüljön.

Elterjedt hirek szerint Miss Ruth Elder azért határozta most el magát az Atlanti Óceán átrepülésére, mert egyik legelkeseredettebb konkurrense, Mrs. Francis *Wilson-Greyson* néhány nap óta a legkomolyabban készülődött már az óceán átrepülésére.

Az American Girl óceángőzösök által követett utirányban repül.

A repülőgép rádiókészüléket is visz magával, mely azonban csak akkor müködik, ha a repülőgép leszáll a viz szinére. Az American Girl Stinson-rendszerü egyfedelü aeroplán, ugyanolyan tipusu, mint a »Detroit Büszkesége«, amelyen Shlee és Broock megtették világkörüli utjukat. A gép óránkint száz mérföldet tesz meg és ugy számitják, hogy

negyven óra alatt fog Párisba érni,

ha rendkivüli időjárási nehézségek nem hátráltatják utiát. A gépet Haldeman kapitány vezeti és a repülők számolnak azzal, hogy utközben viharral kell megküzdeniök és ködrétegbe is juthatnak.

A repülőtéren egész sereg hirlapiró vette körül Miss Ruth Eldert és Haldeman kapitányt felszállásuk előtt. Mindketten a legnagyobb bizakodással néztek a vállalkozás elé, amelynek azonban a startnál az időjárás nem nagyon kedvezett. A felszállás előtt még kiöntöttek negyven gallon benzint, hogy a gép sulyát csökkentsék, majd a repülőgép, néhány száz méteres gurulás után a levegőbe emelkedett és északkeleti irányban nagy sebességgel haladva, csakhamar eltünt a nézők szeme elől.

Az American Girl megérkezése Párisban a legjobb esetben csütörtökön napszállta előtt várható.

Egy másik newyorki jelentés szerint a Maine államban levő Old Orhard város melletti repülőtérről, amely mintegy ezer kilométerre van Newyorktól északkeletre, közvetlenül az ujskócia partvidékkel szemben,

kedden utrakelt Greysonné, néhai Wilson elnök unokahuga, hogy Dawen nevü repülőgépén Kopenhágába repüljön.

Greysonné nem ragaszkodik ahhoz, hogy az óceáni utat leszálás nélkül tegye meg.

Mint Londonból jelentik, egy newyorki drótnélküli távirat szerint az *American Banker* óceánjáró hajó időszámitás szerint kedd este 10 óra 40 perckor Newyorktól 400 mérföldnyire, keletre látta az óceán felett az *American Girl*-t.

A repülőgép sebesen haladt a repülők számára ideális körülmények között.

A gép haladását a menet irányában haladó nagy szél még csak könnyebbé tette.

Marseilles-i jelentés szerint *Páris* tengerészhadnagy kedd délután egy kisérővel, egy nagy tipusu vizirepülőgépen utnak indult és célja az, hogy leszállás nélkül repüljön *Bayreuthba*.

Adóstatáriumot rendeltek el az árvizsujtotta dunamenti községekben is

Doroszlóról jelentik: Az alsó Bácska dunamenti községeit, mint ismeretes, 1924-ben és 1926-ban elárasztotta a kiöntött Duna vize, 1925-ben pedig jégverés tette tönkre a termésüket. A háromszoros csapás annyira sujtotta Bezdántól—Bukinig a dunamenti községek lakosait, hogy legnagyobbrészük segélyre szorult, vagy a jövő évek terméseire és keresetére felvett apró kölcsönökből tengették életüket. Ez a közismert állapot azonban a legkevésbbé sem izgatta a pénzügyi hatóságot, mely augusztusban elrendelte az elemi csapásoktól amugy is tönkrejutott polgárok adóhátralékainak könyörtelen végrehajtását, ami a koldusbotot jelenti azok számára is, akik még ugy-ahogy meguszták a nehéz esztendőket.

Gavrilovics Ottó, aki az árvizsujtotta apatini és hódsági járás képviselőjelöltje volt, a választások előtt röpiratot adott ki, amelyben felvilágositotta a kétségbeesett adóhátralékosokat, hogy az 1927—28. évi pénzügyi törvény 87. szakasza értelmében az 1925. és 1926. évi összes adójuk teljesen törölve van, az egyenes adójuk törléséről pedig a községi elöljáróság hivatalból tartozott gondoskodni. A röpirat hangsulyozta, hogy a hivatalos lap közölte is a törvényt, melynek 87-ik szakasza igy intézkedik:

— Azokra az adókötelesekre, akiknek az árviz 1926-ban megsemmisitette a termésüket, az 1925. és 1926. esztendőkre jövedelemadót és az utána járó pótadókat *sem kivetni, sem azt behajtani nem kell.*

A röpiratban emlitett törvény, mely valóban létezik, ezenkivül kimondja, hogy az erdő és bányaügyi miniszter elengedheti az *1926-ban elöntött kincstári földek után járó évi bérösszeget.*

A pénzügyi hatóságok ugy látszik nem akarnak tudomást venni erről a törvényről, *melynek foganatositása pedig egyet jelent a dunamenti községek* megmentésével.

A guduricai egyházi háboru a belacrkvai törvényszék előtt

Wéber Péter plébános nyilatkozata

Weber Péter supljajai római katholikus plébános azzal a sajtópörével kapcsolatban, amelyet Tetz János ellen inditott, a következő nyilatkozat közlését kéri:

Tekintetes Szerkesztőség! A »Bácsmegyei Napló« 1927. évi szeptember hó 29-ikén megjelent 271-ik számában cikket közölt a Tetz János ellen inditott sajtóperem főtárgyalásáról, mire a sajtótörvény 26. és 27. §§-ai értelmében kérem alanti helyreigazitásom közlését:

Nem felel meg a valóságnak, hogy alulirott *»a délbánáti egyházi háboru alkalmával tette nevét ismertté«*. Az én ügyemnek a délbánáti egyházi háboruhoz semmi köze, hisz sajtóperemet *a személyemet direkte ért különféle rágalmak miatt inditottam meg.*

Nem fedi a valóságot a cikknek az az állitása sem, mely szerint a biróság előtt azt mondtam volna: »Ha a vádlott bocsánatot kér és megfizeti a költségeimet, megbocsátok«. Ellenben a tárgyalás elnökének békéltető felhivására ezt mondtam: »Nyilvános hivatalt látok el. A rágalmak ujságokban jelentek meg. Ha visszavonja rágalmait azokban az ujságokban, amelyekben támadó cikkei megjelentek, továbbá, ha viseli az összes eddig felmerült költségeket, hajlandó vagyok megbocsátani«. Dr. *Zinner* Miksa védő megjegyzése: »Jézus Krisztus a megbocsátást a biblia szerint nem tette függővé a költségek megtéritésétől« a tárgyaláson nem hangzott el, különben azonnal megkapta volna a megfelelő választ.

Az egész vádirat ismertetése egyoldalu és azt a benyomást teszi rám, hogy a cikk irója nem volt tisztában azzal, hogy mit inkriminináltam, másképp nem irhatott volna olyan lehetetlen dolgokat és nem keverhette volna össze olyan lehetetlen módon a vádiratban foglalt eseményeket, amint tette és szószerint idézte volna azokat az állitásokat, amiket éppen inkriminináltam. Igy például nem azt inkriminináltam, hogy a *»szent sirban«* volt vászon elrejtve, hanem *»az oltárban«*. És a hangsuly nem a vásznon volt, hanem azon, hogy nekem erről tudomásom nem volt. Azt sem inkriminináltam, hogy ez a vászon »a pap egyik közeli ismerősének a tulajdona volt«, hanem azt, hogy a vászon egy *»a paphoz közelálló nőszemélyé«* volt stb.

A cikkben közölt tanuvallomások sem estek ugy, mint ott le vannak irva. Igy például *Bähr* Rudolf dr. kegyur nem vallotta azt, hogy »tudomása van arról, hogy tiz esztendő alatt mindössze csak egyszer volt választmányi gyülés«. *Kinn* Bálint tanu sem vallotta, hogy »130 tagu küldöttség kereste fel a plébánost és kérte, hogy tekintsen el az orgonaadó kiméletlen, erőszakos behajtásától«. Ez az ugynevezett küldöttség ugyanis három évvel előbb *a hitközség* első *orgonabeszerzési határozata alkalmával* keresett fel. És igy tovább.

A cikk néhány elferditve hozott tanuvallomás után a következőket tartalmazza: »Kihallgatta a biróság ezután Ring Anna, Specht Valentin, Scheer János, Glasz Anna, Rosenberger Valentin, Brunn László, Glasz Jakab, Hambek Ferenc, Bastius József, Stejer József, Stejer Erzsébet, Scheer József, Braun Auguszt, Kinn Emil, Lotári Jakab, Specht József, Laibach József, Ring Gáspár, Schüszler Lipót, Lichtenberg József, Kunerth Ignác, Guttmann Mihály és Scheer Róbert tanukat, kik valamennyien igazolták, hogy Tetz János cikkében igazat irt és a vádiratban inkriminált állitások a valóságnak megfelelnek«. Szóval itt a közvélemény előtt ugy van beállitva a dolog, hogy ezek a tanuk valamennyien nemcsak ellenem és Tetz János mellett vallottak, hanem *igazolták is, hogy Tetz János cikkében igazat irt és az inkriminált állitások a valóságnak megfelelnek.* Erre az állitásra itt nincs más megjegyzésem, mint az, hogy fenti tanuk közül *Glasz* Annát, *Stejer* Józsefet, *Stejer* Erzsébetet és *Scheer* Józsefet a biróság ki sem hallgatta, tehát ezek nem igazolhattak semmit, a többiek pedig *nem igazolták* az inkriminált állitások valóságát, ellenkezőleg *Rosenberger* Valentin, *Braun* László, *Hambek* Ferenc és *Bastius* József *érdembeli tanuk éppen az inkriminált állitások valótlanságát igazolták.*

Midőn jelen helyreigazitásom közlését a törvény értelmében kérem, vagyok

Supljaja, 1927 október 9.

kitünő tisztelettel:
Weber Péter
plébános.

Visszadobták a Tiszába egy öngyilkos holttestét

Elbucsuzott a feleségétől és beleugrott a Tiszába ifju Rózsa Ferenc sztarakanjizsai géptulajdonos

Sztarakanizsáról jelentik: Megrendito öngyilkosság és annak borzalmas következményei foglalkoztatják Sztarakanizsa lakosságát. Ifj. Rózsa Ferenc cséplőgéptulajdonos, aki legutóbb sulyos anyagi gondokkal küzdött, október 1-én a Tiszába ugrott és holttestét kedden fogták ki Szentán, előbb azonban Adorjánnál is kifogták a holttestet, de a babonás halászok visszadobták a vizbe.

Ifj. *Rózsa* Ferenc gazdag ember volt még néhány év előtt, földje, cséplőgépe és más üzleti vállalkozásai voltak, az utóbbi időben azonban több anyagi veszteség érte, vállalkozásai nem sikerültek és nyomasztó adósságainak terhe egyre nagyobbodott. Rózsa, aki egyébként is különc ember hirében állott, az utóbbi időben teljesen buskomor lett és többször emlegette, hogy öngyilkos lesz.

Október 1-én ifju Rózsa Ferenc elbucsuzott feleségétől és kijelentette, hogy beleöli magát a Tiszába. Az asszony könyörgött férjének, de az nem hallgatott rá és elrohant. Rózsáné azonnal férje után sietett, de már nem tudta utólérni s nem találta meg. Az asszony ekkor jelentést tett a rendőrségen, amely nyomban érintkezésbe lépett a tiszamenti községek előljáróságaival. Kedden Szentán kifogták a holttestet és Rózsa Ferencné, aki azonnal Szentára utazott, a kifogott tetemben agnoszkálta férje holttestét. A holttestről a hust már teljesen lerágták a halak, de ruhájáról és fehérneműjéről felesége kétségtelenül ráismert.

A holttest agnoszkálása után jelentés érkezett a sztarakanizsai rendőrséghez, hogy a hullát már október nyolcadikán kivetették a Tisza hullámai az adorjáni part mentén és ekkor egyik halász — valószinüleg babonából — a holttestet visszadobta a Tiszába.

A feljelentés ügyében a rendőrség meginditotta a nyomozást.

A szuboticai ügyészség rendeletére szerdán felboncolták ifju *Rózsa* György holttestét. A boncolásnál Szuboticáról dr. *Nardini* Hrvoje vizsgálóbiró, *Gajics* Bogdán ügyész, dr. *Jeremics* Risztó törvényszéki orvos és *Nikolics* jegyzőkönyvvezető voltak jelen. Szentáról pedig *Dudás* Emil bünügyi kapitány és *Beleszlin* Bránkó dr. orvos. A boncolás során külső erőszak nyomát nem találták a holttesten.

A hatóságok megállapitották, hogy a holttestet *Pilisi* Szilveszter adorjáni halász dobta vissza a Tiszába. A halász ellen a szuboticai ügyészség meginditotta az eljárást.

Csak udvariasan!

A noviszadi semmitőszék kimondta, hogy a lapok csak udvarias hangu helyreigazitást kötelesek közölni

Noviszadról jelentik: A noviszadi semmitőszék fontos elvi döntést hozott, amennyiben kimondotta, hogy *a lapok nem kötelesek udvariatlan hangu helyreigazitásokat közzétenni.*

A Szomborban megjelenő *Recs*, amelynek dr. *Maglics* Cveta szombori ügyvéd a felelős szerkesztője, cikket irt *Petrovics* Nikola bácskimonostori jegyzőről, aki a cikk megjelenése után dr. Maglics Cveto szerkesztőnek helyreigazitó közleményt küldött. Dr. Maglics közzétette a helyreigazitó nyilatkozatot, de kitörölte a nyilatkozat udvariatlan hangu részét. Petrovics Nikola jegyző emiatt feljelentette dr. Maglicsot, a szombori kerületi törvényszék azonban felmentette a szerkesztőt. A felmentő itéletet a noviszadi felebbviteli biróság is helybenhagyta.

A noviszadi semmitőszék elvetette Petrovics Nikola semmiségi panaszát és itéletét azzal indokolta meg, hogy *a helyreigazitó közlemény udvariatlan hangu volt és a szerkesztő nem volt köteles azt eredeti formában lapjában közzétenni.*

*

Dr. *Malenkovics* Szvetolik noviszadi orvos a Szuboticán megjelenő Glasnikban 1926 julius 15-én sértő cikket irt dr. *Ifkovics-Ivandékics* Pál szuboticai kórházi igazgató-főorvosról, aki emiatt dr. Malenkovicsot beperelte. A szuboticai kerületi törvényszék dr. Malenkovics Szvetolikot sajtó utján elkövetett becsületsértés miatt nyolc napi fogházra itélte, de az itélet végrehajtását felfüggesztette. A felebbviteli biróság helybenhagyta az itéletet, a noviszadi semmitőszék pedig *visszautasitotta a másodfoku biróság döntése ellen beadott semmiségi panaszt.*

Egy kritikus albumából

Irta: Baedeker

A mult héten ezen a helyen a társaséletről irtam, amelyet már nem a szellemes társalgás tart fönn, hanem az olcsó vicc. Ez annyira igaz hogy a borura-derüre viccelődőt a közvélemény egyszerüen és röviden szellemes férfiunak nevezi ki, mig az igazán szellemes ember erre az előléptetésre azt mondja:

— Jó vicc!

*

Szellemes hölgynek is könnyü lenni manapság. Ha bátran beszél a szexuális kérdésről, a nevén nevez meg mindent, amit a század elején szemérmesen körülirtak s férfiakkal olyan merész tónusban beszél, aminőt a nagymamája még a legjobb barátnőjével szemben se bátorkodott használni, akkor már esprit-t konstatálnak nála, egy-két kilogramot és »szellemes hölgy«-nek kiáltják ki. Az igazándi esprit persze olyan távol csillog ezektől a *hochmodern* és félmeztelen nőktől mint a Sziriusz-csillag a Földtől.

*

Ha két nő küzd egy férfi szerelméért, nem okvetlenül az lesz győztes, aki kacérabb köztük, hanem az aki okosabban kacér.

*

Hogy a nő elmés lehessen, férfinak is kell a társaságában lenni. A férfinak, hogy szellemes legyen nincs szüksége nőtársaságra. Ez az oka, hogy sok szellemes iró van és kevés nőiró, aki elmés. Ha ez utóbbiak nem iróasztal mellett, hanem egy férfi hátán irnák a regényeiket, ezek nem volnának olyan unalmasak.

*

A férfi esprit-jét a nő elősegiti, a nőét a férfi előhivja. Férfiak is, hacsak nem akadémikusok, szellemesebbek nőtársaságban mint a kávéházban vagy a hivatalukban — nők csakis akkor elmések, ha férfiakkal mulatnak.

*

Ha Franciaországban azt mondják vagy irják valakiről, hogy »szellemes«, akkor ez vajmi keveset jelent, mert ott minden második ember ilyen. Még annyi dicséret se, mint ha egyebbüt azzal jellemeznek egy polgártársat, hogy »jóravaló ember«, mert hiszen fájdalom! — nem minden második ur jóravaló. Nálunk persze komoly dicsőités, ha valakiről megállapitják, hogy szellemes férfiu, mert (fogadni merek), erre mifelénk még minden harmadik választópolgár se az.

*

Vannak javithatatlan elméskedők — azok, akik ostobául szellemeskednek. Mert igy is lehet.

*

Annak az esprit-jét, aki azt véka alá rejti, szivesebben ismerik el, mint azét, aki azt szándékosan és tüntetően ragyogtatja. Mint ahogy nem helyes, ha a nő minden öröklött és becsületesen vagy amugy szerzett ékszereit magára rakja, ugy az is megbosszulja magát, ha az elméskedni szerető férfi minden viccét és egyéb szellemi kincsét egyszerre viszi a vásárba, mind kirakatba teszi és teljes anzenáljával rukkol be a társaságba. Azok az apró cikkek, amelyekből a szellemesség boltja tartja fönn magát, csak »en detail« kelnek és »en gros« nem hozhatók forgalomba.

*

A nők nagyrabecsülik a szellemes férfiakat, de nem mernek feleségül menni hozzájuk. Félnek a felsőbbségüktől s ezért ugynevezett okos embereket választanak házastársakul akiknek könnyen tuljárhatnak az eszükön.

*

Szellemes férfiak sokkal jobban mulatnak szeretetreméltó buta kis nőkkel, mint szellemes asszonyokkal Talán ez az oka, hogy olyan kevés szellemes nő van. Hát érdemes annak lenni?

*

Egy nőismerősöm megkivánta a Récamier-né dicsőségét és ismerősei számára megnyitotta a szalónját, de azzal a kikötéssel, hogy üres fecsegést ott nem tür el s nála csak okosat vagy érdekeset szabad mondani A következmény az volt, hogy a meghivottak gondosan vigyáztak a nyelvükre, alig merték a szájukat kinyitni, a termekre ráült a kinoshalálos Csönd s csak nagynéha mondott valaki — valami ostobaságot Az urasszony harmadik »juor«-jára már nem ment el senki és a *Szellemesek Szalón*-ja bezárult örökre Ugyanebben az időben egy másik urihölgy is megnyitotta a termeit, de azzal az óhajtással, hogy nála mindenki teljes fesztelenséggel nyilatkozzon mindenről és mindenkiről Ott aztán kitünően mulattak, szellemesen csevegtek, elmésen flörtöltek s ezt talán még most is megcselekszik, ha azóta meg nem haltak.

(Ne tessék megijedni! — nem haltak meg. De hát a tanulságos meséket a régi jó bevált recept szerint igy szokás befejezni.)

*

A nő azt a férfit tartja szellemesnek, akivel jól mulat, a férfi azt a nőt mondja elmésnek, akit megkivánt.

*

Nők egymás közt — a legötletesebbek se — nem képesek igazán elmésen társalogni. Ők, a jó lelkek, minden szellemi képességüket, tehát az esprit-jüket is, a férfiak számára raktározzák el. Ezek ellenben egymás közt is tudnak szellemesek lenni s akkor is bátran költekeznek az ötleteik kincsesszekrényéből, amikor magukban vannak. Gondolják: jut is, marad is.

*

Az okos nő a kacérságába tud elmésséget vegyiteni, az ostoba még kacérkodni se tud okosan, pedig ez az a fegyver, amelynek pótolni kell nála a magasabb szellemi képességeket.

*

A férfi tragikuma, hogy a nő, aki szellemileg annyira inferiorisabb mint ő, az okosságával teszi őt rabjává.

— Nézd ezt a buta nőt — figyelmeztette egyszer engem valaki. — Ez a szellemi felsőbbségével uralkodik az ország egyik legokosabb államférfia fölött.

A nő igazán nagyon buta volt, de geniálisan tudott kacérkodni.

CIRKUSZ

Férjem, a bölény

Ezt az elbeszélést egy feltétlenül szavahihető svéd hölgytől hallottam. Megbizhatóságáért kezeskedem s éppen ezért kérem az olvasót, hogy a történetnek adjon hitelt, bármennyire is valószinütlenül hangzik. A svéd önagysága igy mondta el az esetet:

»Férjemmel most egy éve kimentünk a stockholmi állatkertbe. Egész uton rossz vicceket csinált és halálosan felbosszantott. Az állatkert kapuja előtt, ahogy előtte mentem, ugy hátbavágott, hogy majd hasra estem.

— Te bölény! — mondtam neki mérgesen.

— Mu-u-u! — felelte bőgve.

Nagyszerüen utánozta a bölényhangot. Elnevettem magam és megfordultam.

A szám tátva maradt: férjem nem láttam sehol, hanem ott állt mögöttem egy igazi bölény.

Percekig tartott, amig magamhoz tértem és rájöttem, hogy mi történt? *Férjem átváltozott bölénnyé.*

— Te vagy az, Péter? — érdeklődtem sugva, hogy az arrajárók ne hallják.

— Mu-u-u! — válaszolta és *igenlően bólintott.*

Mit tehettem mást, hazavezettem. Az állatkertbe nem mertem bemenni vele, féltem, hogy ott tartják.

A szakácsné először csodálkozott, hogy egy bölénnyel jövök haza, de amikor felvilágositottam arról, hogy a bölény csak a felületes szemlélő előtt bölény, valójában azonban a férjem, rögtön megértette a dolgot.

Pétert egyelőre kint hagytuk a kertben, mert édesanyám éppen látogatóban volt nálam és neki nem mertem megmondani az igazságot.

A mama két óra hosszat ült a nyakamon: azt hittem, megőrülök közben. Mikor végre bucsuzni kezdett, boldogan kisértem ki a kapuhoz. Hát persze, ahogy a virágágyak mellett elmegyünk, az egész fel van dulva. Rögtön tudtam, mi történt. Édesanyám azonban hüledezve megkérdezte a szakácsnét:

— Mi történt a begóniákkal, Róza?

— *A nagyságos ur megzabálta* — felelte a lány.

Rápisszegtem, hogy hallgasson.

Mama közben észrevette az uramat.

— Nini, egy tehén — mondta na ez okos, legalább lesz tejetek. Ha akarod, napi három litert átveszek.

Néha roppant furcsa a mama. Azt hiszi, hogy egy köz- és váltó ügyvédet meg lehet fejni. Erre még nem volt eset a történelemben. (A forditottjára igen.)

Amikor megérttettem vele, hogy az előttünk álló egyed nem tehén, hanem ellenkezőleg, roppantul himnemü bölény, a mama csalódottan kijelentette hogy butaság bölényt tartani a háznál.

— De amikor olyan hercig — mondtam.

— Ez? — kérdezte megvetően — mi lehet hercig egy ilyen szarvasmarhán, ha még kávét se ad?

És hozzátette:

— Érdekes, *mennyire hasonlit az uradra.*

— Mu-u-u! — bögött Péter.

Megijedtem, hogy elszólja magát. Szerencsére a mama nem vett észre semmit és hazament.

Megcsókoltam az uramat és fel akartam vezetni a lakásba, de nem tudott feljönni a lépcsőn. Kénytelenek voltunk ideiglenesen a garázsban elhelyezni. Rézivel rántottát csináltattam neki, azonban nem ette meg, sőt a délről maradt rántottcsirkét is visszautasitotta. Érdekes, hogy a fü viszont, amit a szakácsné lekaszált neki, határozottan izlett Péternek.

Holott *azelőtt kinevette a vegetáriánusokat.*

Éjjel nyugtalanul aludtam, azt álmodtam, hogy Péter sok lucernát evett és megpuffadt.

Amikor reggel felébredtem, első dolgom volt felkeresni férjemet, hogy megnézzem, mi van vele. Nem vagyok babonás, de a lucerna-álom nyugtalanitott mégis. Szerencsére nem volt semmi baj, vidám bőgéssel fogadott, amikor beléptem hozzá és odatartotta a hátát, hogy vakarjam meg.

Délelőtt elmentem az egyetemi könyvtárba és áttanulmányoztam a bölényekről szóló összes szakmunkákat, hogy tudjam, hogy kell a férjemet ápolni. Ez a fáradság azonban felesleges volt. Amikorra délben hazaérkeztem, a férjem már visszaváltozott emberre. A diványon aludt, mint egy bunda. Ennek a fordulatnak képzelhető, mennyire örültem.

Fél év mulva fel kellett mondanom a Rézinek, mert a fél spájzot ellopta a bakája javára. Amikor elment, bosszuból kijelentette, hogy a férjem sose volt bölény, hanem egész éjjel kártyázott a klubban és másnap délelőtt vele vitette vissza a véletlenül hozzánkkerült bölényt az állatkertbe.

Ez persze rágalom. Konkolyt akart hinteni családi boldogságomba. Egy ilyen elbocsátott trampli mindenre képes.«

A szombori Kreditna Banka hetven százalékos egyezséget akar felajánlani

Beogradból jelentik: A szombori Kreditna Banka csődjével kapcsolatban *Novákovics* Izidor demokrata képviselő, a bank vezérigazgatója, aki állandóan Beogradban tartózkodik, a következő nyilatkozatot tette a *Bácsmegyei Napló* munkatársa előtt:

— Az önök lapjának eddigi közleményei különösen az első és második a szombori Kreditna Banka csődjére téves és tendenciózus állitásokat tartalmazott. Különösen áll ez arra az állitásra, hogy az intézet nemzetiségi alapon szervezkedett. Ez valótlan. Az intézet soha sem volt nemzetiségi és ha az is lett volna, az sem volna elitélendő.

— A run pártpolitikai mahinációkra vezethető vissza és azzal kezdődött, hogy egyes fiókok betéteseit az intézet ellen uszitották. Amikor Szombor város felmondta körülbelül félmilliós betétjét, a »*Deutsches Volksblatt*« azt irta, hogy a város hat milliót mondott fel, ami különösen a német községekben levő fiókoknál okozott nehézségeket. Az igazgatóság látva, hogy ezzel nem veheti fel sikeresen a harcot, jónak látta a csődkérvényt beadni a beogradi kereskedelmi törvényszéknél, annál is inkább, mert a Szerbiában érvényben levő csődeljárás szerint az egyezkedési tárgyalásokat hivatalból kell megindítani. A tárgyalás ki van tüzve és a benyujtott mérleg szerint a betétesek körülbelül hetven százalékos kielégitést nyernek, ami annál is inkább remélhető, mert a csődeljárás költségei aránytalanul kisebbek Szerbiában, mint a Vajdaságban.

— Az igazgatóság nem annyira egyezkedést, mint moratoriumot akart elérni és ebből a célból több bankkal folytatott tárgyalásokat, amelyek előreláthatólag eredményre fognak vezetni. A jelenlegi tárgyalások célja, hogy az angazsálandó pénzintézet uj tőkebefektetése ismét életképessé tegye a bankot és igy remélhető, hogy még az egyezkedési tárgyalásokat megelőzően, a bank ismét a rendes kerékvágásba kerül és az igazgatóság kérheti majd a csődeljárás beszüntetését.

Olcsóbb lett a tüzelőanyag, de a közönség csak igen lanyhán vásárol

A hirtelen beállott hüvös időjárás miatt mindinkább előtérbe nyomul a téli tüzelő anyag beszerzésének kérdése. A téli gondok első állomása a meleg szoba biztositása. A *Bácsmegyei Napló* munkatársa több nagy szuboticai cégnél érdeklődött az árak és a kilátások felől és megállapitható, hogy

a tüzelőanyag tavalyi árához viszonyitva az idén az árak csökkentek.

A tüzelőanyagok közül Szuboticán leginkább *fát* fogyaszt a közönség. *A tüzifa ára általában az összes kereskedőknél egyforma.* Elsőrendü apritott tüzifa házhoz szállitva kistételben 36—40 dinár métermázsánként, másodrendü apritott házhozszállitva 33—36 dinár. Vagontételnél az ár öt-hat dinárral olcsóbb. Hasábfa, elsőrendü, házhozszállitva egyes helyeken 33—35, máshol 30—32, gyertyánfa 36—38 dinár métermázsánként.

Szén

Szuboticán kevés fogy. A *belföldi*, boszniai szén ára 50—60 dinár, de ez az ár nem stabil. A *külföldi* szenek közül az elsőrendü porosz és magyar kályhaszén ára 85—100 dinár métermázsánként. A

Koksz

szintén nem cikk Szuboticán és keveset tartanak raktáron a kereskedők. A finom, gázkoksz ára 80—85 dinár, másodrendü koksz ára 70—75 dinár. A bécsi diószén ára 80—85 dinár.

A vásárlási kedv igen lanyha, nagy mennyiségben csak kevesen vásároltak. Akik tehették, szükségletüket már fedezték és most már csak a kisemberek vásárolnak tiz-husz métermázsás tételekben. A fakereskedők általában nincsenek megelégedve a fogyasztással és az üzletmenettel. Az árak

emelkedő tendenciát mutatnak.

A lanyha üzletmenet az oka annak, hogy a szuboticai kereskedők nem egészitették ki raktárukat és most a főszezon idején a szuboticai kereskedésekben

nincs több száz vagon fánál, noha a város lakossága átlag 100—120 vagon fát fogyaszt havonként.

A szállitások egyébként zavartalanul bonyolithatók le és nem fenyeget az a veszély, hogy Szuboticán nem lesz fa.

Felesleges tisztviselők hatalmas serege árasztja el a pénzügyi adminisztrációt

Dr. Markovics Bogdán pénzügyminiszter arra inti a pénzügyi hatóságokat, hogy jó példával járjanak elől a szigoru takarékosság terén

A pénzügyminisztérium jövő évi költségvetésének összeállításával kapcsolatban dr. *Markovics* Bogdán pénzügyminiszter, aki legutóbbi szigoru adóbehajtási rendeleteivel arról tett tanuságot, hogy

erős és kíméletlen kézzel fogott hozzá az államháztartás szanálásához,

ismét igen érdekes rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságoknak és a vezetése alatt álló minden pénzügyi intézménynek. Eddigi intézkedéseivel a miniszter főleg

az ország adózó polgárságától követelte meg a legsulyosabb áldozatokat

célja érdekében, most pedig az államigazgatás területén belül kivánja

könyörtelenül végrehajtani programját, az állami kiadások szükebbre szoritásával.

Kifejti uj rendeletében a miniszter, hogy az ország pénzügyi és gazdasági viszonyai megkövetelik a szigoru takarékosságot minden vonalon és egy egészséges pénzügyi politika keresztülvitelének a takarékosság az alapelve. Ennek az elvnek alkalmazását követelte a miniszter a kormánynak minden tagjától és emellett a végsőkig ki fog tartani.

A pénzügyminiszteriumnak kell elöljáróan jó példával —

— mondja a rendelet — hogy mely irányban és milyen végső határokig kell a takarékossági elvet keresztülvinni. A pénzügyminisztériumnak és alárendelt intézményeinek

óriási tisztviselőserege van, amely teljesen felesleges

a pénzügyi szak ügyeinek jó elintézéséhez. A tisztviselőknek ez a nagy száma két okból ered:

1. Tényleges szükség nélkül, bizonyos személyek protekciójára vesznek fel pénzügyi tisztviselőket.

2. A szolgálat organizációját ugy vitték keresztül, hogy nem a tényleges szolgálati szükségletekkel vetettek számot, hanem az egyes tisztviselők amaz óhajával, hogy hivatalt és állásokat biztositsanak maguknak.

— Az ilyen politika vezetett odáig, hogy ma az állam, a tisztviselők felesleges létszáma következtében

a szükséges tisztviselőket sem tudja fizetni

ugy, ahogy azt az életfeltételek megkivánják. Elégedetlen vagyok a hatáskörömbe tartozó intézmények 1927—28. évi költségvetési javaslatával és el vagyok szánva arra, hogy ennek véget vessek. Ezért, apellálva az alárendelt közegek együttmüködésére,

követelem a felelős pénzügyigazgatóktól és hivatalfőnököktől, hogy revideálják költségvetési javaslataikat

a fenti észrevételek alapján, a takarékosságot tartva szem előtt és azt a szükségességet, hogy

az állami szolgálatból elimináljék a felesleges, főleg a kvalifikálatlan tisztviselők nagy számát,

egyszerüsitsék az adminisztrációt ügyosztályok egyesitésével és a felesleges hivatalok megszüntetésével.

A rendelet végrehajtására *tiznapi határidőt* adott a miniszter a pénzügyi hivatalok vezetőinek.

Halálra gázolt az autóbusz

egy vrbászi földmivest

Borzalmas szerencsétlenség a kulai országuton

Vrbászról jelentik: Halálos kimenetelü autóelgázolás történt a Vrbászról Kulára vezető országuton. A szerencsétlenség áldozata *Kunics* Péró negyvenhároméves vrbászi földmives, aki még a helyszinen meghalt.

Kunics a kulai vásárra igyekezett és amikor az országut közepén haladt, nem vette észre, hogy szembe robog egy autóbusz, amely Gájics Lázár kulai lakos tulajdona. Eddig még nem sikerült megállapitani, hogy kinek a hibájából következett be a szerencsétlenség, de egy pillanat leforgása alatt Kunics az autó kerekei alá került, olykép, hogy a kerekek eltörték nyakcsigolyáit. A szerencsétlen emberen nem lehetett segiteni. Sérülésébe még a helyszinen meghalt. Kunicsot feleségén kivül két gyermek gyászolja.

A rendőrség megindította a nyomozást annak megállapitása végett, hogy a halálos szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Jadranska Plovidba D. D.
Adria Tengerhajózási R. T.
Sušak
Táviratcim: JADROPLOV.
6 különféle nagyságu gőzhajó. Rendszeres gőzhajójáratok az Adriai tengeren, elegáns és kényelmes gőzhajókkal. Gyorsjáratok Dalmáciába és az összes fürdőhelyekre. Dalmáciába gyors személygőzös indul minden vasárnap 7.45 órakor a 2 csavaros „Karadjordje" gőzhajó és minden csütörtökön 14.45 órakor a „Zagreb" gőzhajó, közvetlen csatlakozással a beogradi gyorsvonathoz. Állandó gőzhajójáratok: személy- és teheráru forgalomban Triesttel, Albániával és Görögországgal
Igazgatóság Sušak.

HIREK

— Zagreb uj alpolgármestere. Zagrebből jelentik: Az ujonnan megválasztott zagrebi városi képviselőtestület mai ülésén Mayer Milutin dr. ügyvédet, a horvát jogpárt tagját választotta meg alpolgármesternek.

— Aljechin és Capablanca tizenkettedik játszmáját is félbeszakitották. Buenos Airesből jelentik: Aljechin és Capablanka versenyén kedden játszották a tizenkettedik fordulót. A játszma a 40. lépés után félbeszakadt és folytatását szerda estére halasztották.

— Negyedmilliárdos kölcsönt ajánlanak Zagrebnak. Zagrebből jelentik: Szerdán Zagrebba érkezett egy előkelő londoni bank képviselője, aki felkereste Heinzl Vjekoslav polgármestert és tárgyalásokat kezdett vele egy beruházási kölcsön megkötése céljából. A kölcsönajánlat egymillió angol fontra szól és kizárólag beruházási célokra lehetne forditani.

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: Változékony és nappal hüvösebb idő várható kisebb esőkkel.

— Az uj belacrkvai főkapitány átvette hivatalát. Belacrkváról jelentik: A belügyminiszter Miodragovics Gyorgye rendőrfőkapitányt felmentette állásától és Csupics József volt városi tanácsost nevezte ki helyébe. Az uj rendőrfőkapitány hétfőn vette át hivatalát. Csupics kinevezése a város lakossága körében nemzetiségre való tekintet nélkül nagy megelégedést keltett. Az uj főkapitány három évvel ezelőtt állott a belacrkvai rendőrség élén és minden tekintetben kiváló tisztviselőnek bizonyult, akinek müködésével mindenki meg volt elégedve.

— Eltemették Stromfeld Aurélt. Budapestről jelentik: A Kerepesi-uti temetőben szerda délután temették el óriási részvét mellett Stromfeld Aurél volt vezérkari ezredest, a magyar vörös hadsereg volt vezérkari főnökét. A temetésen több mint tizezer munkás vett részt, a szociáldemokrata országgyülési képviselőkkel, a törvényhatósági bizottsági tagokkal, a pártvezetőséggel és a szakszervezetek vezetőségével az élén. A Kossuth-párt képviseletében Nagy Vince és Buza Barna vett részt a temetésen. Az egyházi szertartás után a munkásszövetség dalárdája énekelt, majd Farkas István országgyülési képviselő a szociáldemokrata párt, Szakasics Árpád a törvényhatósági bizottsági tagok és Kétli Anna a Magántisztviselők Országos Szövetsége nevében bucsuztatta a halottat. A ravatatt rengeteg vörösszalagos koszoru boritotta.

— Negyvenezer pengőt sikkasztott, hogy kártyázhasson. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség szerdán letartóztatta Földi János nyugalmazott államvasuti raktárnokot, aki a Filmszállitási Részvénytársaságnál volt alkalmazva és onnan negyvenezer pengőt elsikkasztott. Földi beismerte a sikkasztást és vallomásában előadta, hogy a nagy összeget *kártyán vesztette el.*

— Ljubljanában ismét nem lehet polgármestert választani. Ljubljanából jelentik: A néhány nappal ezelőtt lefolytatott községi választások sem oldották meg a szlovén főváros nagy várospolitikai problémáját: a két legnagyobb párt, a klerikálisok és a független demokraták egyenlő számu mandátumot kaptak, a kisebb *pártok közül pedig egyik sem hajlandó* együttmüködni a két párt valamenyikével. Igy az uj képviselőtestületnek nincs többsége és lehetetlenné válik a polgármesterválasztás is. Ljubljanának tehát ugylátszik továbbra is — mint eddig is tiz éven át — megmarad a kormánybiztosa.

— Sarlachjárvány Zagrebban. Zagrebből jelentik: Az utóbbi napokban itt rohamosan terjed a sarlachjárvány. A járványkórházban eddig hetvenhat beteg van kezelés alatt s nap-nap után uj megbetegedéseket jelentenek. A járvány általában enyhe lefolyásu, van több sulyos eset is. A vidéken is rohamosan terjed a sarlach-járvány.

Óriási fizetésképtelenség Budapesten

Összeomlott a legnagyobb maryar fakitermelő cég

Budapestről jelentik: Budapest közgazdasági és pénzügyi köreit egy igen nagy arányu fizetésképtelenség tartja *izgalomban, amely bünvádi feljelentéssel* kapcsolatban került a nagy nyilvánosság elé. *Winter* Hermann szén- és fanagykereskedő cég feljelentést tett kedden *Stern* Ödön dr. fakitermelő vállalkozó ellen, aki a vád *szerint nagymennyiségü fa* leszállitására kötött szerződést a Winter-céggel és előlegül hét és félmilliárd koronát vett fel, de a szerződésileg lekötött fa nem érkezett meg rendeltetési helyére.

A feljelentés alapján megindult nyomozás *során* dr. Stern Ödönt előállitották a főkapitányságra, ahol kedden és szerdán a feljelentéssel kapcsolatban részletesen kihallgatták, majd kihallgatása után elbocsátották a rendőrségről.

Stern Erdélyből jött Budapestre. Nemcsak Erdélynek, hanem *egész Romániának egyik leggazdagabb embere volt,* hatalmas földbirtokok, erdőbirtokok és fakitermelő vállalatok ura és üzleti tevékenységét az jellemzi legjobban, hogy a Romániából Magyarországba érkező tüzifa és épületfa hetvenöt százalékát Stern vállalatai szállitották. A dusgazdag ember, akinek vagyonát akkor 35—40 milliárd koronára becsülték, két évvel ezelőtt családjával Budapestre költözött és a Nagykorona-uccában bérelt elegáns lakást Egyideig korlátlan bizalommal voltak iránta, de később olyan hirek terjedtek el, hogy fizetési nehézségekkel küzd. Nagy nehézségei támadtak a román kormány*nak szállitott fa* körül, amelyért nem kapta meg a pénzt, ugyhogy drága kölcsönöket kellett igénybe vennie, de vállalatainak megrendülését ezeken a drága készpénzhiteleken kivül főleg azok a nagy*arányu obligók idézték elő, amelyeket* a cég vállalt, ugyhogy végül is a tuldimenzionált cég nem tudott kötelezettségeinek eleget tenni és nem tudta elháritani az összeomlást.

A hitelezők előbb Nagyváradon, majd Budapesten gyültek össze, hogy a cég szanálás feltételeit megbeszéljék és eközben érkezett a főkapitányságra a Winter Hermann-cég feljelentése, amely most nyilvánosságra hozta a nagyarányu fizetésképtelenséget. Közgazdasági körökben az a *vélemény, hogy a bünvádi feljelen*tésnek aligha lesznek sulyosabb következményei és a Winter Hermann-cég polgári uton fogja érvényesiteni követelését.

— Hóviharok Hercegovinában. Mosz*tárból jelentik: EgészFelső-Hercegovina*ban az utóbbi napokban erős havazásokkal kisért viharok voltak. Egyes községekben már jelentkeztek a tél első hirnökei, éhes farkascsapatok, melyek nagy pusztitásokat végeztek az állatállományban.

— A budapesti Andrássy-uti szinház titkára elsikkasztotta a szinészek fizetését. *Budapestről jelentik:* A főkapitányság szerdán letartóztatta Ullmann Sándort, az Andrássy-uti Szinház titkárát, aki a szinház tagjainak a fizetését elsikkasztotta. A titkárt eddig szorgalmas embernek ismerték és most a kártya áldozata lett. A sikkasztás ugy derült ki, hogy Tóth Böske szinésznő, a szinház igazgatóságánál a fizetését reklamálta és ekkor megállapitották, hogy Ullmann vette fel a pénzt, de azt nem könyvelte el Feljelentést tettek Ullmann ellen, aki a *rendőrségen beismerte, hogy ő sikkasz*totta el Tóth Böske kilencszáz pengős fizetését, valamint a szinház más tagjainak járandóságát is. A sikkasztott pénzt egy kártyaklubban elvesztette.

— Vojnovics Ivó hetven éves. Dubrovnikból jelentik: Kedden ünnepelte Dubrovnikban legszükebb családi körben hetvenedik születésnapját Vojnovics Ivó, a hires jugoszláv költő. Minthogy a költő gyengélkedik eltekintettek minden hivatalos ünnepléstől. A jubiláns mindenünnen nagyszámu üdvözlő táviratot kapott.

— Müvész-estély Vrsacon. Vrsacról jelentik: A vrsaci Hősök temetőjének beszentelése alkalmából vasárnap este fél 9 órai kezdettel a Srbija-szállóban müvész-estélyt rendeznek, a következő programmal: 1. Katonazene. 2. Szerb népdalok Konjovics Petártól: *a) »Dude, mori, dude«* (*Vrnjcéból*): b) »Tešal viče« (Boszniából): c) »Imala lrba« (Szerbiából). Előadja: Stolics Mária tanárnő, zongorán kiséri Napravnik Károly karmester. 3. Dvorzsák: »A hősök sirjánál« (op. 85). Zongorán előadja: Zoffmann Gitta. 4. Német dalok: a) Schubert: »*Der Lindenbaum*«; b) Wessel: »An der Weser.« Előadja: Ivan Hilda, zongorán kiséri Renger Frigyes karmester. 5. W. A. Mozart: XII. Vonósnégyes. Előadják: Rusznyák Antal, Watzek Géza, Oszvald Márk és Kempf János. 6. Román népdalok: a) Gheorghe Vasiliu: »Te am asteptat«: b) Paschil: »Ce vrei?« Előadja: Eremiciu Anika, zong. kiséri: Poenariu Livia. 7. Chaminade: »Automne.« Zongorán előadja: Dr. Zappé Leó ügyvéd 8. Hubay Jenő: »Madárdal« a Cremonai hegedüből. Előadja: Marok Ernőné zongorán kiséri Dr. Zappé Leó ügyvéd 9. Katonazene. Előadás után tánemulatság lesz.

— A német kormány betölti a washingtoni német *nagyköveti állást.* Berlinből jelentik: Diplomáciai körökben biztosra veszik, hogy a birodalmi kormány legközelebb, valószinüleg már a jövő héten betölti a washingtoni nagykövet állást. A kormány legkomolyabb jelöltje Hatzfeld herceg.

— Zagrebba akart szökni a Grácban letartóztatott Wutte volt képviselő. Grácból jelentik: Wutte volt képviselőnek, a Grác—köflachi vasuttársaság letartóztatott igazgatójának barátai huszezer shillinget ajánlottak fel óvadékképen Wutte szabadlábrahelyezése érdekében. A biróság azonban kevesellte ezt az összeget és egymillió shillinget kivánt kaucióul Ezt az összeget Wutte hivelnek még nem sikerült előteremteni. A legujabb hirek szerint a letartóztatás közvetlen oka az volt, hogy a hatóságokhoz bizalmas jelentések érkeztek arról, hogy Wutte külföldre akar utazni. Az egyik verzió szerint Zagrebba, a másik szerint Svájcba készült.

— Titokzatos kettős gyilkosság Szlavóniában. Oszijekről jelentik: A szlavóniai Velike-Kopanice községben kedden reggel ágyukban meggyilkolva találták Hakovac Iván parasztgazdát és feleségét, Teréziát. A gyilkosságnak, amelyet egy éles vadászkéssel követtek el, nem volt tanuja. A gyanu egy Matijevics Iván nevü fiatalemberre terelődött, akire a házaspár életfogytiglani haszonélvezeti joga fenntartásával átiratta tizenkét holdnyi birtokát. Matijevicset letartóztatták, hasonlóképen Matijevics Kremenovics Milán nevü barátját is, eddg azonban mindkettő tagadja.

— Meghalt százegy éves korában. Mosztarból jelentik: Kedden halt meg Jelacsicsi hercegovinai községben az ország egyik legidősebb lakója, Dragovics Szimó százegy éves földmives. Halála napjáig a legteljesebb egészségnek örvendett, sőt az utolsó években még uj fogai is kezdtek nőni és látóképessége is javult. Szivszélhüdésben halt meg.

— Tiltakozó gyülés Idjosen a dupla egyházi adóztatás ellen. Idjosról jelentik: A napokban népes gyülést tartottak a községházán. A gyülés egyetlen tárgya volt a tiltakozás az ellen, hogy a velikikindai szolgabiróság határozata értelmében Herresbacher Dénes szajáni esperesplébánosnak évi tizenkétezer dinárt és egy vagon tüzelőfát szolgáltasson Szaján község. Mivel százhatvan idjosi gazdának a szajáni határban van a birtoka, akik nem római katholikusok és igy saját hitközségük rójja rájuk az egyházi adókat ezért éles hangon tiltakoztak a kétszeri egyházi megadóztatás ellen. Több felszólaló kifejtette, hogy a főszolgabiróság határozata valószinüleg csak téves információból eredhetett. Rámutattak arra, hogy a politikai községet a multban sem terhelték a római katholikus hitközségi adók A gyülés elhatározta, hogy háttagu bizottságot küld ki azzal az utasitással hogy első sorban Letics görögkeleti püspöknél tiltakozzanak ezen megadóztatás ellen és ha ez eredménytelen marad, akkor a vallásügyi miniszter elé terjesztik sérelmüket.

Budapestre utazó olvasóinknak páratlan kedvezményt nyujt a Keleti pályaudvarral szemben levő, elsőrangu *Park-szálloda,* amennyiben a szobák árából husz százalék, az éttermi árakból pedig tiz százalék engedményt ad a legutóbbi előfizetési nyugta felmutatása ellenében. Egyben felhivjuk a Park-szállodának lapunk más helyén olvasható, szives figyelemre méltó hirdeté*sére figyelmét.*

Elegáns **Női kalapok** LICHT-nél, SOMBORBAN 10185

Asszonyom! Hiába kisérletezik, csakhamar meg fog győződni, hogy szépséghibáitól csak *Roth Olga speciális kozmetikai intézete* (Szubotica, Kralj Alekszandrova ulica 4. sz., Rossija Foncière palota, félemelet) tudja végleg felelősséggel megszabaditani. Szépségápoló szerei kiváló hatásuak és vidéken is közismertek. Postai szétküldés. Kaphatók szeplő- és arcfehéritő-krémek, szappanok és gyógypuderek, hámlasztók, Orado arcpakkolás. Hajszálak végleges eltávolitása. Tanitványok felvétetnek.

— A szrborbáni katholikus plébános sajtópere. Noviszadról jelentik: A noviszadi semmitőszéket a srbobrani katholikus egyházközség és a szrbobráni katolikus plébános közötti harc is foglalkoztatta. *Szendur* Sándor ezév januárjában röpiratot irt *Berec* Kálmán plébános ellen és azt terjesztette. A noviszadi kerületi törvényszék ezévi május 30-án sajtó utján elkövetett rágalmazásért *600 dinár fő- és 400 dinár mellékbüntetésre itélte Szendur Sándort.* Az itéletet a felebbviteli biróság helybenhagyta. A semmitőszék elvetette Szendur semmiségi panaszát, egyben a sajtótörvény 40. szakasza értelmében *behajthatatlanság esetén, elzárásra változtatta át a pénzbüntetést.*

Prima szerémségi erdei **tüzifa**
a legolcsóbb árak mellett kapható:
ORVARSKO INDUSTRIJSKO DRUSTVO-nál
NOVISAD. 10013 TELEF: 22—08

Vojvodina—Radnicski. Noviszadról jelentik: Vasárnap a Radnicski és a Vojvodina I. osztályu csapatok bajnoki mérkőzést tartanak, amelyet megelőzőleg a II. osztályu Gradjanszki és ZsAK ugyancsak bajnoki mérkőzést folytatnak le.

Borbély- és fodrászmunkások figyelmébe! Felkérjük az összes borbély- és fodrászmunkásokat és munkásnőket, hogy az október 17-ikén megtartandó rendes havi közgyülésen a Munkás-otthon helyiségében megjelenni sziveskedjenek. *A vezetőség.*

Mi sze földön, messze fájon csak a vrbászi
GAYER BUTOR
dicséretét hallom 7232

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 378 (—27). Apatin 475 (—27). Bogojevó 474 (—20). Palánka 400 (—19). Noviszad 490 (—12). Zemun 296 (—18). Pancsevó 290 (—9). Szmederevó 362 (—12). Orsova 318 (—5). Dráva: Marbor 84 (—111). Oszijek 214 (—18). Száva: Mitrovica 318 (—5). Beograd 250 (—6). Tisza: Szenta 160 (—20). Titel 367 (—12)

— **Leszakadt a hajóponton hidja.** Noviszadról jelentik: A Noviszad és Kamenica között közlekedő helyi hajó a petrovaradini oldalon levő szölőknél, a Ribnyák állomáson is ki szokott kötni. Hétfőn a kikötésnél a hajót és a parthoz erősitett pontont összekötőhid, amely már nagyon korhadt volt, leszakadt és dr. Sztefanovics Zsárkó volt polgármester felesége a Dunába esett. Szerencsére az uriasszony nem vesztette el lélekjelenlétét és minden segitség nélkül kigázolt a váligérő vizből.

— **Meghalt a repülőtéren összeégett katona.** Noviszadról jelentik: A Bácsmegyei Napló megirta, hogy a noviszadi repülőtéren szombaton egy katona benzintöltés közben szerencsétlenül járt. A benzin tüzet fogott és Komiljenics Jován repülőezredbeli katona összeégette magát. Beszállitották a kórházba, ahol kedden délután két órakor meghalt. Szerdán temették el katonai pompával.

Jó,
olcsón,
elegánsan
akar öltözködni?
ugy mindennemü ruhaszükségletét

— **A noviszadi szerb nőegylet kalapkészitő tanfolyama.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szerb jótékonysági nőegylet Buza-tér 20. szám alatti egyleti helyiségeiben két hónapos női kalapkészitő tanfolyamot létesit, amelyre október 20-ikáig lehet beiratkozni.

— **Szabó Mihály sztaribecseji gazdálkodó gyilkosainak bünügyében elkészült a vádirat.** Noviszadról jelentik: A noviszadi ügyészség most készitette el a vádiratot a sztaribecseji gyilkosság bünügyében. Mint ismeretes, Szabó Mihály sztaribecseji gazdálkodót családja borzalmas módon meggyilkolta és a holttestet a tanya udvarán ásták el. A büntény hónapok multán derült ki és a nyomozás során letartóztatták a meggyilkolt özvegyét, fiát, Szabó Mártont, leányát és vejét, Böröcsök Mihályt, akik a noviszadi ügyészség foglyai. A vádiratot szerdán kézbesitették ki a vádlottaknak.

— **Eljegyzés.** Soltész Klárika (Pancsevó) és Löwenberger Artur (Noviszad) jegyesek.

Jól jövedelmez Szajánnak a vadászbérlet. Szajánból jelentik: A szajáni vadászterület bérletét Szaján község éveken át évi kétezer dinárért adta bérbe. A legutóbb tartott árverésen a vadászbérletet Herresbacher Dénes plébános és társai vették ki hat évre évi tizezer dinárért.

— **Ösztöndijas tanulók az adai állami földmüvesiskolában.** A földmüvelésügyi miniszterium leirata szerint az adai állami földmüves iskolában Topoláról öt ingyenes tanulót vehetnek fel, akik teljes ellátást is kapnak. A topolai községi elöljáróság a jelentkezők közül Berényi Dezsőt, Misinszki Mihályt és Pataki János, valamint két telepes fiut jelölt ki ösztöndijasnak.

— **Szabadlábra helyezték a kelebiai verekedés szereplőit.** Kelebián, mint jelentettük, szombaton halálosvégü verekedés folyt le négy kelebiai legény között. A verekedésben Nasziesenko István, Vásárhelyi András, Horváth András, Hegedüs József és Berkes István vettek részt. Berkest verekedés közben több késszurás érte és sebeibe a szuboticai közkórházban belehalt. A csendőrség letartóztatta Nasziesenko Istvánt, Vásárhelyi Andrást, Horváth Andrást és Hegedüs Józsefet és átadta őket a szuboticai ügyészségnek. Milodanovics Szlobodán ügyvéd intervenciójára a vizsgálóbiró szerdán mind a négy legényt szabadlábra helyezte, mert bebizonyosodott, hogy önvédelemből cselekedtek.

— **Felmentették a szajáni birót és a községi képviselőtestület tizenkét tagját.** Szentáról jelentik: A belügyminiszter felmentette állásától Kabók János szajáni községi birót és helyébe Takács Györgyöt nevezte ki biróvá. Egyidejüleg felmentette tisztségüktől a harminckéttagu községi képviselőtestület tizenkét tagját is.

— **Kifogott hulla.** Noviszadról jelentik: Hétfőn délután a Dunából egy hetven év körüli férfihullát fogtak ki. A rendőrség megállapitotta, hogy a kihalászott holttest Hoffmann Jakab hetvenhároméves sztariszivaci földmives holtteste. Hoffmann négy nappal ezelőtt öngyilkos lett.

— **Csalás vádja miatt letartóztattak egy volt törvényszéki birót.** Noviszadról jelentik: Szimonovics Milán volt törvényszéki birót, sidi lakost az ügyészség csalással vádolja. Dr. Novák Tomiszláv vizsgálóbiró szerdán elrendelte a vizsgálati fogságot Szimonovics ellen, aki a végzésbe belenyugodott és nem élt felfolyamodással.

— **A »Hamlet« reprize Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Nemzeti Szinház csütörtökön este, több évi szüneteltetés után ismét szinrehozza a Hamletet. A darab rendezését Nadvornik Emil, az uj rendező végzi, aki Prágában a kamaraszinház rendezője volt és müködéséről a prágai lapok nagy elismeréssel emlékeztek meg. Ez lesz a noviszadi bemutatkozása Nadvornik Emilnek. A Hamlet cimszerepét Zsivanovics alakitja.

Schwarz és Kolta
Vel.-Kikinda
Novisad Vel.-Bečkerek

— **Kézrekerült kukoricatolvajok.** Kedden éjszaka Darabos Simon és fogadott fia, Gracsán Antal napszámosok kocsival kimentek Czettl Henrik földbirtokos tanyájára, ahonnan három kocsi kukoricát loptak el. Czettl feljelentésére a bajmoki csendőrség szerdán a tetteseket elfogta. A kukoricatolvajokat beszállitották a szuboticai ügyészségre.

— **A szuboticai Francia Klub közgyülése.** A szuboticai Francia Klub október 15-ikén, pénteken délután öt órakor tartja évi közgyülését, amelyen a vezetőség jelentést tesz müködéséről és uj vezetőséget választanak. Uj tagok beirása minden csütörtökön délután történik.

— **Amerikában elkövetett királysértéssel vádolták.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szerdán tárgyalta Eberl Mátyás mokrini géplakatos királysértési ügyét. A vád szerint Eberl 1926-ban amerikai tartózkodása idején királysértő kifejezéseket használt. A biróság felmentette a vádlottat, mert bünössége nem igazolódott be. — Felmentette a törvényszék szerdán Ljubojev Gyuró sztariszivaci gazdát is a királysértés vádja alól, mert tettét beszámithatatlan állapotban követte el.

— **A pancsevói pénzügyigazgatóság a város terhére végezteti az adókönyvek lezárását.** Pancsevóról jelentik: A pancsevói kerületi pénzügyigazgatóság értesitette Pancsevó város tanácsát, hogy az adófőkönyveket ez év szeptember hó elsejéig le kellett volna zárni, de minthogy ez nem történt meg, a vezérigazgatóság a fennálló törvényekben megállapitott jogánál fogva három hónapra hét rendkivüli munkaerőt nevez ki a város terhére, hogy a könyvek lezárását elvégezzék. Dr. Jovanovics Vládó pancsevói polgármester, mikor a pénzügyigazgatóság leiratát megkapta, tekintettel arra, hogy ez az intézkedés a várost 42.000 dinár rendkivüli költséggel terheli meg, azonnal megbizta Srdics Jován gazdasági tanácsnokot, hogy lépjen érintkezésbe Sztankovics Márkó pénzügyigazgatóval, hogy a könyvek lezárása kevesebb költséget okozzon a városnak. A tárgyalások során a pénzügyigazgatóság és a város ugy egyeztek meg, hogy a polgármester fog kinevezni szakértő napidijasokat erre a célra.

Kozmetikai intézet
állandó orvosi vezetés és felügyelet alatt
Subotica, Ciril-Metod trg 5
Villany- és fénykezelés ** Bőr- és szépségápolás

— **Uj törvényszéki tanácselnök Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Az igazságügyminiszter dr. Pruden Iván belacrkvai törvényszéki birót a noviszadi törvényszékhez helyezte át, ahol az uj biró mint törvényszéki tanácselnök Gomirac Vojiszláv büntetőtanácsát veszi át.

Szenvedő nőknél a természetes »Ferenc József« keserüviz könnyü, erőlködés nélkül való bélkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkivül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több alapvető megalkotója irja, hogy a *Ferenc József* viz kitünő hatásáról a saját kisérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

— **Elfogott tolvajok.** Noviszadról jelentik: Balin Zsárkó és Sovljanszki Száva donjikovlji magtárából nagymennyiségü kukorica tünt el. A csendőrség elfogta a tolvajokat Szredojevics Milán és Vujkov Nikola személyében, akiket beszállitottak az ügyészségre. — Sztaribecsejen Horváth György szállásáról ismeretlen tettesek harminc vaggon kukoricát loptak el. Ezeknek a tolvajoknak is nyomában van a csendőrség.

— **Öngyilkos lett, mert árván maradt.** Noviszadról jelentik: Deszpotszentiván községben Grujics Zsivana tizenhatéves leány afeletti elkeseredésében, hogy szülei meghaltak, felakasztotta magát.

az ország egyik legnagyobb
konfekciós gyárában
és annak fióküzleteiben
szerezze be!

FILM

Grand Hotel Boulevard

Balázs Béla filmjének bemutatója a Városi Moziban

A magyar irók közül talán *Balázs* Béla volt az első, aki filmesztétikával foglalkozott és ma ő az egyik legkeresettebb német szcenárium-iró. Uj filmjének, a »*Grand Hotel Boulevard*«-nak a témáján — amelyet szerda délelőtt mutatott be a sajtó képviselői előtt a Városi Mozi — szintén megérezni az igazi irót és nem Balázs Béla tehet róla, ha néhol mégis kénytelen megalkudni a közönség izlése által diktált követelményekkel.

A film alapötlete: egy hatalmas világvárosi szálloda keresztmetszetének a bemutatása minden irót izgató müvészi probléma. Balázs Béla néha a pszichiater szemeivel látja meg és vetközteti meztelenre előttünk alakjait és az iró fölényével eleveniti meg az emberi gyöngeséget, a bünt, a nagyváros csillogó és mégis oly sötét fertőjét. A legkülönbözőbb, legellentétesebb elemek laknak a hatalmas szállodában és a sürün egymás mellett levő szobákban a legkülönbözőbb tragédiák játszódnak le, anélkül, hogy a szomszéd lakónak sejtelme lenne erről. A kaotikus életnek ezt a szimbolumát nagyszerűen hozta ki dr. *Guter*, a film rendezője, akinek jó szeme volt a pompás tipusok összeválogatásánál is. Emellett a felvételek is szépek, a film cselekménye pedig olyan izgalmas, hogy a közönség érdeklődése felvonásról felvonásra fokozódik és egy percre sem lanyhul el.

A főszerepben Mady *Christians* felülmulja önmagát. Nemcsak film-szépség, hanem jó szinésznő is. Dagny Servaes, Gunther Hadank, Paul Ottó, Frida Richard, Erna Morena, Mylong Munz, Ottó Walburg, Werner Füterer és Karl Platen valamennyien husból és vérből való élő figurát visznek a filmre, amelyet csütörtöktől kezdve mutat be a Városi Mozi

(l. f.)

TŐZSDE

Zürich, okt. 12. *(Zárlat.)* **Beograd 9.1325,** Párisz 20.3675, London 25.2575, Newyork 518.475, Brüsszel 72.25, Milánó 28.325, Amszterdam 208.75, Berlin 123.675, Bécs 73.175, Szófia 3.74, Prága 15.365, Varsó 58, Budapest 90.65, Bukarest 3.23.

Zagreb, okt. 12. *(Zárlat.)* London 276.30—277.10, Newyork 56.45—56.85, Genf 1094—1097, Milánó 309.47—311.49, Berlin 1354—1357, Bécs 800—803, Prága 168—168.80.

Szentai gabonaárak, okt. 12. A szerdai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 290 dinár, ótengeri morzsolt 220 dinár, uj tengeri decemberi és januári szállitásra 160 dinár, tavaszi szállitásra 170—175 dinár, csöves 120—125 dinár, takarmányárpa 220—225 dinár, sörárpa 250 dinár, zab 180 dinár, rozs 280 dinár, heremag 2000 dinár, bab 280 dinár; őrlemények: uj lisztek árai: 0-ás liszt gg 465 dinár, 0-ás liszt g 465 dinár, kettes főzőliszt 445 dinár, ötös kenyérliszt 425 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 220 dinár, daraliszt 195 dinár. Irányzat: lanyha. Kinálat: csekély. Kereslet: jelentéktelen.

Szombori terménytőzsde, okt. 12. Buza bácskai vasut 290—295, rozs bácskai vasut 71—72 kg. 280—285, zab bácskai vasut 205—207.50, árpa takarmányi 61—62 kg. 220—225, takarmányi 63—64 kg. 230—235, tavaszi 65—66 kg. 260—265, tengeri bácskai vasut 202.50—205, száritott tengeri szerémi 190—195, bab fehér nem válogatott 305—310, fehér válogatott 335—340, lisztek: 0gg 415—435, 0g 415—435, kettes 395—415, ötös

Minden darabon
a gyárilag megállapitott
szigoruan szabott árak!

365—385, hatos 315—335, hetes 255—26., nyolcas 190—200, finom korpa 170—175 dinár. Irányzat: változatlan.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 12. Buza: bácskai 78—79 kilós, 2%-os 290—295 dinár. Bánáti 78—79 kilós, 2%-os, 285—290 dinár. Rozs: bácskai 72 kilós, 2%-os, 280—290 dinár. Árpa: bácskai 65—66 kilós 255—260 dinár. Zab: bácskai 202.50—207.50 dinár. Kukorica: bácskai 202.50—205 dinár. Bácskai, uj, december—januári 185—187.50 dinár. Bánáti 200—202.50 dinár. Bab: bácskai fehér, uj, 2%-os, 325—330 dinár. Liszt: 0g. bácskai 415—425 dinár. Kettes 395—405 dinár. Ötös 370—380. Hatos 315—325. Hetes 260—270. Nyolcas 200—205. Korpa: jutazsákokban 170—175 dinár. Irányzat: változatlan. Forgalom: 15 vagon.

Budapesti értéktőzsde, okt. 12. Magyar Hitel 90, Osztrák Hitel 56.26, Kereskedelmi Bank 127, Magyar Cukor 238.5, Georgia 19, Rimamurányi 126.8, Salgó 78.4, Kőszén 739, Bródi Vagon 2.8, Beocsini Cement 262, Nasici 180, Ganz Danubius 195, Ganz Villamos 177, Atheneum 28, Nova 40.5, Levante 25.2, Pesti Hazai 234. Irányzat: barátságos.

Budapesti gabonatőzsde, okt. 12. A gabonatőzsde irányzata ellanyhult. A készárupiacon a buza 5—10, a rozs 15 fillérrel olcsóbbodott, a határidőpiacon a buza árhanyatlása 22—28 fillér, a rozsé 26—34, a tengerié 16 fillér. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza októberre 30.30—30.38, zárlat 30.30—30.32, márciusra 32.36—32.44, zárlat 32.36—32.38, májusra 32.66—32.76, zárlat 32.66—32.68, rozs októberre 29.54—29.66, zárlat 29.58—29.60, májusra 30.32—30.48, zárlat 30.32—30.34, tengeri májusra 24.82—24.86, zárlat 24.82—24.84. A készárupiacon: Buza 30.05—31, rozs 28.85—29, árpa 24.75—25.75, sörárpa 26—31, köles 23—24, tengeri 24.50—24.75, zab 22.25—23.25, repce 43—44, korpa 17.50—17.75.

KINTORNA

— Ha látod, hogy egy idegen kertben egy fiu felmászik az almafára, mit kell tenned?

— Vigyáznom kell, főtisztelendő ur és figyelmeztetnem, ha jön valaki.

*

Kandeláberné őnagysága rendszerint hátratolja éveinek számát, sokszor egész évtizedekkel. Egyszer leányával együtt ül a társaságban, ahol valaki megkérdezi életkora felől. Őnagysága természetesen megint harmincon alul állitja ki a deklarációt. Leánya ijedten sugja fülébe:

— De az istenért, mama, legalább kilenc hónap különbséget hagyjál a kettőnk kora között . . .

*

Két férfi beszélget a korzón:

— Maga minden idegen leánnyal kikezd.

— De hisz azok nem sokáig idegenek.

*

Az egyik vidéki szálloda szobájának falát különböző olajnyomatok diszitik. Az egyik valami drámaszerü birósági jelenetet ábrázol, alatta a felirat: »Ölte!?!«

Krapfenfresser ur egy éjszakát töltött a szobában, aztán még nagyobb betüvel odairja a kép alá:

»Nüná, majd csipni hagyom magamat egész éjjel!«

RÁDIÓ-MÜSOR

(A várósmelletti szám a hullámhosszt jelenti)

Csütörtök, október 13

Budapest (555.6) 9.30: Hirek, közgazdaság. 11: Zongorahangverseny. 12: Pontos időjelzés, hirek, közgazdaság. 13: Időjárás és vizállásjelentés. 15: Hirek, közgazdaság. 16: »Asszonyok tanácsadója.« 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 17: Pintér Imre és Parlaghy Kornélia, a v. Népszinház müvészeinek magyar délutánja. 18.15: Solymossy Sándor felolvasása: »Az irodalom őskora.« 19: Az Operaház előadása. 20.15: Pontos időjelzés, hirek, közlemények. Utána a Dunapalotanagyszállóból jazz-band.

Berlin (483.9, 566) — **Königswusterhausen** (1250) — **Stettin** (236.2) 17: Kamarazene. 20.45: Brandenburgi és berlini népzene a régi időkből. 22.30: Tánczene.

Bern (411) — **Basel** (1100) 16: A Kurszalón zenekarának hangversenye. 17: A Kurszalón zenekarának hangversenye. 20: Ének- és dalest. 20.30: A Kurszalón zenekarának hangversenye. 21: A 20 órai hangverseny folytatása. 21.20: Könnyü zene. 22.05: A Kurszalón zenekarának hangversenye.

Frankfurt a M. (428.6) — **Cassel** (272.7) 16.30: A házizenekar hangversenye. 20.15: O. Ludwig: »Der Erbförster« cimü tragédiájának közvetitése.

Leipzig (365.8) — **Dresden** (275.2) 16.30: A drezdai házizenekar hangversenye. 20: Átvitel a weimari Nemzeti Szinházból: »Die Regimentstochter«, vigopera két felvonásban.

Milánó (315.8) 17.20: Gyermekdalok. 20.45: Hangverseny. 23: Jazz-band.

Zagreb (310) 17.30: Délutáni hangverseny. 18.30: Átvitel Eindhovenből (Hollandia). 20.30: Zongorahangverseny. 22: Gramofonhangverseny.

Wien (517.2, 577) — **Graz** (357.1) — **Innsbruck** (294.1) — **Klagenfurt** (272.7) 11: Délelőtti hangverseny. 16.15: Délutáni hangverseny. 18.15: Előadás: »Rembrandt.« 19.30: A »Wiener Tonkünstler-Orchester« hangversenyének átvitele a Musikvereinssalból.

Nápoly (333.3) 17.10: Szórakoztató zene. 21: Szinházi zene.

Prága (348.9) 16.30: Délutáni hangverseny. 17.30: Hangverseny. 19.30: Szimfónikus hangverseny. 22.30: Hangverseny.

Róma (450) 17.15: Délutáni hangverseny. 20.45: Olasz operettek.

Varsó (1111) 17.20: Irodalmi szemle 9.15: Hirek. 20.30: Esti hangverseny.

München (535.7) — **Nürnberg** (303) 16.15: Hangverseny. 20: Karl Schönherr »Frau Suitner« cimü ötfelvonásos szinjátékának közvetitése. 22.20: Gramofonzene.

SPORT

Fénykép alapján büntették meg a noviszadi Radnicskit

Noviszadról jelentik: A noviszadi Vojvodina feljelentette a noviszadi Radnicskit, hogy a Mitrovicán az ottani Gradjanszkival lejátszott barátságos mérkőzésben igazolatlan játékosokat szerepeltettek. Az alszövetség a feljelentés alapján meginditotta a vizsgálatot, kihallgatta a játékosokat és több tanut, akik közül többen olyan vallomást tettek, hogy csak hét játékosra emlékeznek. A Radnicski vezetősége kereken tagadta, hogy csapatában igazolatlan játékosok szerepeltek volna. A Vojvodina azonban feljelentésében mellékelt egy fényképet, amely a játéktéren, a mérkőzés megkezdése előtt készült és amelyen látni lehet a játékosokat, akik között igazolatlan játékosok is voltak. A noviszadi labdarugó kerület azzal terjesztette fel a tanuvallomásokról felvett jegyzőkönyveket, hogy a vád bizonyitása nem sikerült, miért is a további eljárás beszüntetését ajánlja.

A beogradi alszövetség, tekintettel arra, hogy kisjelentőségü barátságos mérkőzésről volt szó, csak a büntetés minimumát alkalmazta és a Radnicski játékjogát két hónapra függesztette fel. A Radnicski a büntetés ellen a JNS-hez felebbezett, de a beogradi alszövetség, eddig ki nem deritett okból, a fennálló szabályok ellenére a felebbezést nem három napon belül, hanem csak harminc nap multán terjesztette fel a főszövetséghez, mely méltányolva a *rendkivüli enyhitő körülményeket, a büntetést két hónapról egy hónapra szállitotta le.*

A vasárnapi főszövetségi közgyülésen *Frank* József a Radnicski képviseletében éleshangu támadást intézett a beogradi alszövetség ellen, mert az nem továbbitotta idejében a beadott felebbezést, de Frank felszólalásában nem terjedt ki annak a bizonyitására, hogy tényleg igazolatlan, vagy igazolt játékosok szerepeltek a csapatban. Riboli, a főszövetség titkára válaszában hangsulyozta, hogy a Radnicskival szemben azért alkalmazták a minimálisnál is kisebb büntetést, mert az enyhitő körülményeket figyelembe vették és mert a bajnoki mérkőzések csak most veszik kezdetüket.

Sand—ZsAK 2:2 (2:0)

A bajnokcsapat meglepően rossz játékot nyujtott

Bajnoki. Biró: Sztipics. A hétköznap dacára pár száz főnyi közönség gyült össze a SAND-pályán, hogy a bajnokcsapat Szuboticán tartott első bajnoki mérkőzését végignézze. Az utóbbi időben aratott nemzetközi sikerek után fokozott igényeket támasztott a közönség a SAND-dal szemben, a bajnokcsapat azonban ezuttal *általános csalódást keltett és játékával egyáltalán nem elégitette ki a piros-fekete hivőket.* A csapatot, amelyben kétségtelenül nagy kvalitások vannak, tulságosan megviselték a sorozatos mérkőzések és a játékosok testi kondiciójának erős leromlását eredményezte, a vezetőségnek az az egy csöppet sem helyeselhető eljárása, hogy a bajnoki szezónban forszirozta a nemzetközi turákat. Az az egy pont, melyet a ZsAK-kal szemben leadott, remélhető intő példa lesz a bajnokcsapat vezetősége számára melynek a jövőben fokozott gonddal kell előkésziteni a csapatot a bajnoki mérkőzésekre, ha el akarja kerülni a — kellemetlen meglepetéseket. Mert ilyen meglepetések könnyen érhetik a SAND-ot más csapatokkal szemben is, amelyek különös ambicióval küzdenek, hogy pontokat hóditsanak el tőle. A ZsAK is csupán azért érdemel dicséretet, hogy végig lelkesen, teljes határozottsággal dolgozott, mert ami a játékát illeti, azzal egyáltalán nem szolgált rá a hizelgő eredményre és a bajnoki pontra. A SAND még szembeötlő rossz formája mellett is egy teljes klasszissal szárnyalta tul ellenfelét, mely a játék nagyrészében csak védekezésre szoritkozott. Nagy szépséghibája volt a mérkőzésnek, hogy a játékosok a második félidőben a durvaságok egész sorozatát követték el, ami részben Sztipics biró terhére irható, aki tulságosan szabadjára eresztette az izgatott játékosokat. A SAND, mint már előbb megirtuk, egyáltalán nem tett jó hatást és a csapat tagjai közül csupán egy-kettő teljesitménye érdemel elismerést. *Siflist* kevés dolgát megbizhatóan végezte, a hátvédek azonban igen sok hibát követtek el, különösen *Weisz*, aki a kritikus helyzetekben elveszitette a fejét. A halfsor teljesitménye érdemel elismerést. *Siflis* kerakozásnak. *Ördög* és *Kopilovics* sem a védelemben, sem a támadásban nem elégitettek ki, de meg *Held* sem igazolta a jó formájáról elterjedt hireket. A csatársorban ismét szerepelt az amatőrségét visszanyert *Szilágyi*, aki meglepő frissen, ötletesen játszott és még többet is nyujtott volna, ha társai többet foglalkoztatják. *Kovács* letört játékos benyomását keltette. *Becics* a szokott lendülettel irányitotta a támadásokat, a vasutas-védelem azonban tulságosan szemmeltartotta. *Kikics* a jobbösszekötőben jóval többet nyujtott mint szélen és *Inotainak* is inkább konvenált a szélsőpont. A vasutascsapat minden tagja dicséretet érdemel, mert valamennyien nagyszerü lelkesedéssel és odaadással végezték feladatukat. A közvetlen védelem volt a csapat gerince: *Csisztai* és *Cvetkovics* számtalan akciót tettek ártalmatlanná. A halfsor kissé keményen, de imponáló szorgalommal vett részt a védőmunkában, különösen Miatovics játszott kitünően. A csatársor akciói rendszertelenek voltak, de veszélyesek. *Roglics* nem sokat mutatott, a gólja azonban ügyes egyéni teljesitmény volt. Budanovics I. mint csatár használhatatlan és csupán abban tünt ki, hogy állandóan zavarta az ellenfél védelmét. Takács II. csak ritkán jutott labdához, a könnyebb helyzeteket azonban jól megjátszotta. Bucheimer csatárjátéka hátvédjátékra emlékeztetett.

A játék lefolyásáról kevés feljegyezni való akadt. A SAND mindkét félidőben többet támadott, a jó vasutas-védelem azonban rendre visszaverte a piros-fekete csatárok próbálkozásait. A SAND-nak több gólhelyzete volt, de először Kovács, azután Inotai lövése kerülte el a hálót. A vezető gól a 16-ik percben esett: Szilágyi beadását Inotai kapta, kicselezte Cvetkovicsot és közelről spiccel a hálóba vágta a labdát. Negyedóráig tartó unalmas mezőnyjáték után Kikics szerezte meg a második gólt. A szünet után a SAND maradt továbbra is frontban, a jól indult támadások azonban Kovácson sorra elakadtak. A vasutasok is néha veszélyesen megközelitették Siflis hálóját, de Roglicsnak nem sikerülnek kitörései. Kikics két izben nagyszerü helyzetet dolgozott ki — az egyikből majdnem gólt szerzett Szilágyi. A 28-ik percben Kopilovics a tizenhatoson belül kézzel érintette a labdát, a biró tizenegyest itélt. A büntetőt Siflis szépen kivédte, a kifutott labdát azonban a befutó Miatovics gólba vágta. A SAND idegesen próbált az eredményen javitani, de a vasutas-halfok erélyesen utasitották vissza a támadásokat. A 40-ik percben Roglics félpályáról megszökött, kidriblizte a kifutó Siflist és közelről egyenlitett. Az utolsó percekben a ZsAK teljesen a védelembe vonult, hogy az eredményt megtarthassa.

Sztipics biró sok veszélyes faultot elnézett.

A szuboticai bajnokság állása október 12-ikén:

1.	Bácska	5	4	1	—	17 4	9
2.	Szomb. Sport	5	2	2	1	11 9	6
3.	Szokó	5	2	2	1	10 6	6
4.	SzMTC	5	1	3	1	9 9	5
5.	SzAND	2	1	1	—	7 2	3
6.	ZsAK	4	1	1	2	8 8	3
7.	VSC	4	1	1	2	7 11	3
8.	Szentai AC	4	1	1	2	5 15	3
9.	Szub. Sport	4	—	2	2	5 7	2
10.	Szomb. ZsAK	4	1	—	3	4 12	2

SZTARAKANIZSA

Martonos—Sztarakanizsai Radnicski 3:0. Biró: Szecskó. A második félidő 9-ik percében a kanizsai csapat minden ok nélkül levonult a pályáról. Martonos nyolc tartalékkal játszott.

SZINHÁZ

A »Muzsikus Ferkó« negyedszer. Vasárnap este fél kilenc órai kezdettel a nagy sikerre való tekintettel és a közönség még mindig sürün felhangzó óhajának engedve ujra előadja a Müpártolók Köre a »Muzsikus Ferkó« cimü bájos zenéjü operettet. Az eddig elért siker biztositékot nyujt arra, hogy ugy mint az eddigi előadások, ez az előadás is telt ház mellett fog előadásra kerülni. Jegyek előre válthatók a Bata-féle fegyverkereskedésben és az előadás napján egész nap a Népkör szinházi pénztáránál. Pietsch Ferencné az eddigi előadások tiszta bevételéből nagyobb összeget juttatott már eddig is a Vörös-kereszt egyesület pénztárába.

Az utitáska kicsi

de a hozzáértő asszonyi kéz mégis elhelyezett benne mindent, amire a férjnek rövid utazása alatt szüksége lehet. De a fiatal háziasszony előrelátása még tovább megy. Nem elégszik meg azzal, ha csak a férj materiális kényelméről gondoskodik, hanem azt akarja, hogy megóvja az utazás fáradalmaitól és épen ezért egy csésze

OVOMALTINE

az, amit még nyujt neki.

Ez a tömitett dietetikus készitmény oly bőségben tartalmaz mindennemü tápanyagot, hogy az energiának valódi forrása és állandóan pótolja azt az energiát, amit a testi fáradtság felemészt.

Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és jobb csemegekereskedésben

100 gr. 18·50 dinár, 250 gr. 36·25 dinár és 500 gram 63·25 dinár.

Kérjen ingyenes mintát alulirott cégtől 937 erre a lapra való hivatkozással.

Dr. A. WANDER D. D. ZAGREB

KÖZGAZDASÁGI
NAPLÓ
A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Az áreltolódás figyelmen kivül hagyott tényezői

Irta: KOTZIG KÁROLY

Az alábbi kitünő szakcikket közreadjuk, de megjegyezzük, hogy nézetei nem fedik teljesen a szerkesztőség álláspontját.

Ha az ujságokban, a különböző országok parlamentjeiben, vagy az egyes nemzetközi konferenciákon az aktuális gazdasági bajokról van szó, akkor mindenütt azt látjuk, hogy ebben a tekintetben még bizonyos népies felfogás uralkodik. A legtöbb vélemény rendszerin abban csucsosodik ki, hogy a termelés tulhaladja a vásárlóképességet, a fogyasztóközönségnek nincsen pénze és nem tud vásárolni. Magyarán mondva, hogy *szegények vagyunk.* A fogyasztóközönség vásárlóképességét tehát, mint különleges törvények szerint müködő tényezőt tárgyalják és azt állitják, hogy a tulfokozott termeléshez képest visszamaradt. Azt hiszik, hogy ezzel az egész problémát kimeritették. Ez a hamis és gyermekiesen naiv nézet megnyilatkozik kissé jobban átgondolt formákban is, amikor azt mondják, hogy az ipari termelés nem áll arányban a fogyasztással. Ilyenkor a munkanélküliségre szoktak hivatkozni, amely ott ölt legnehezebb és legveszélyesebb arányokat, ahol az ipari termelés magasabb fejlődési fokot ért el. Sok vád éri az agrár és gyarmatállamokat is, akikről azt a véleményt terjesztik, hogy iparfejlesztési szempontokból monopolizálják a nyerstermelésüket, szándékosan megnehezitik az iparállamok nyersanyagbeszerzését és ezt a politikát okolják a világgazdaság minden bajának okozójául.

Mindenesetre nagyon különös, hogy ez utóbbi okoskodások mellett ép az üzletemberek hangoskodnak legjobban, akik a reális életből veszik a nézeteiket. Ez a teoriára alapitott elmélet azonban azonnal megdől, amint azt a praktikus élettel összehasonlitjuk.

A gazdasági betegségek orvoslása alkalmával nem lehet megelégednünk azzal, hogy mindent a termelés és a vásárlóképesség közötti rossz arány rovására irunk, hanem *meg kell keresni a bajok igazi okát, a gazdasági epidémiák kórokozó bacilusait,* mert amig ezeket nem ismerjük, tehetetlenül állunk minden eseménnyel szemben.

Sem közgazdasági tapasztalatalm, sem egyetemi tanulmányaim nem engedik meg, hogy mint felfedező lépjek fel, azért minden igyekezetem csak addig terjedhet, hogy pro és contra hozzászólásokkal meginditsak egy olyan témát, amelynek esetleg hasznosabb eredményei is lehetnek.

Én a gazdasági problémák vizsgálódásának kiindulópontjául az áralakulást választom. Ha valóban ugy volna, ahogyan azt a nagyközönség elképzeli, hogy a háboru folytán a felduzzasztott ipari termelést természetszerüleg nagy nyersanyaghiány követte, akkor a nyersanyagáraknak sokkal magasabbra kellett volna emelkedniök, az iparcikkek áraiinak viszont aránylag sokkal mélyebbre kellett volna zuhanniok, mint azt a gyakorlat mutatja. Ha az 1913-ik esztendő áralakulásait megfigyeljük, akkor azt látjuk, hogy a nyersanyag és az élelmiszerek árai estek, mig az iparcikkek árai emelkedtek. ***Az áremelkedés aránya minden esetben ahhoz alkalmazkodik, hogy az előállitott termékekre milyen mértékben van szüksége a közönségnek.*** Ez lesz tehát az az alap, amelyből gazdasági bajaink felkutatására ki kell indulnunk, de ez lesz egyuttal az az igazság is, amely az ipari tultermelés és a vásárlóképesség fogyatékosságára vonatkozó elméletek tarthatatlanságát igazolni fogja.

El kell ismerni továbbá azt is, hogy a háboru óta jobban kielégitett munkásigények folytán az ipar magas előállitási költségekkel dolgozik és az áruk erősen megdrágultak. Az őstermelő a drága árut nem tudja megvásárolni, a készáru tehát kelletlenül hever a raktárakban, mig a munkáskezek munkanélkül maradtak. Ennek az egyik kellemetlen következménye az, hogy amig azelőtt alacsonyabb munkabérért ugyan, de mégis csak dolgozhattak a munkások, most, a magas munkabérek mellett, munkahiány miatt semmit sem kereshetnek. A másik kellemetlen következménye pedig az, hogy az őstermelő nem képes összes segédeszközeit beszerezni és igy a mezőgazdálkodás nagyobb fáradsággal kevesebbet termelhet, mint azelőtt, az emberiséget tehát nem tudja oly jól, olcsón és kielégitően ellátni, mint ezt tőle megkivánhatják.

Következne tehát a nagy probléma: *mi okozza tulajdonképen az iparcikkek természetellenes áralakulását?* Az általános piaci helyzet az áremelkedést nem indokolja, azt tehát *mindenekelőtt abban a monopolizáló tendenciában kell keresni, amely a termelők és termelési tényezők szabad mozgását mesterségesen fölhajtott árakkal akadályozza.*

Árdrágitó tényezők tehát: 1. *az állami támogatásnak nevezett védvám,* 2. *a munkásszervezetek és* 3. *a kartellek és trösztök.* Bár e legutóbbi áralakitó befolyását sokan tagadják, annyit mindenesetre el kell ismerni, hogy: *ha a trösztök és a kartellek a készáruk árait szándékosan nem is drágitják, létezésük óta a készáruk árai a nyers és félgyártmányok áraihoz viszonyitva aránytalanul megdrágultak.*

Az előbbiek közül, *ami a védvámot illeti,* ez az intézmény nagyon fontos állami bevételnek bizonyult, amelyre a háboru óta különösen nagy szükség lett ugy, hogy *a kormányok — bár kiküldötteik minden világkonferencián annak megszüntetését proponálják — a valóságban,* 1914. óta mindinkább *fokozódó energiával fejlesztenek.* A védvámoknak különben meg van az a közös rossz tulajdonságuk, hogy a megvámolandó cikkek szükségességét sokkal magasabbra becsülik, mint amennyire azt maguk a fogyasztók taksálják. Ezt az áralakitó tényezőt azonban a közgazdászok többnyire figyelmen kivül hagyják.

Az áralakulás kérdése a fenti magyarázattal még koránt sincsen kielégitve. Gyakran tapasztaljuk, hogy az áreltolódás olyan helyeken is megnyilvánul, ahol egyes áruk, helyi természetüknél fogva versenyen kivül, védvámmentesen tehát természetes védelemben állanak. Ilyen esetekben — mint például az épitőanyagok áralakulásánál mondjuk — a szállitási körülmények, a helyi munkabérek és különösen azon élelmi és fogyasztási cikkek árai játszanak tekintélyes szerepet, amely cikkekre az épitőanyag előállitásánál közremüködő munkásoknak nélkülözhetetlenül szükségük van. Ebben az esetben például az áreltolódást kétségkivül a munkásszervezkedés monopolizmusa okozza, mert ha a munkabéreket le lehet szoritani a nemzetközi munkabér nivójára, akkor az épitőanyagának is megfelelhetnek a nemzetközi épitőanyag árainak. Ott tehát, ahol valamely ipartermék árait le kell nyomni, ott mindig az illető munkaág munkásainak bérét is lenyomják.

A háboru után — amikor egyes foglalkozási ág munkásai a többi foglalkozási szakma munkásainak rovására kivételes előnyöket vivtak ki maguknak, különösen az infláció alkalmával és kedvezésből kimaradt szakmák munkásai a közszükségleti cikkek rohamos áremelkedése dacára a régi munkabéreikből voltak kénytelenek folytonosan csökkenő igényeiket kielégiteni — egy különösen érdekes fogyasztási eltolódás idéztetett elő. Az aránytalanul — mondhatjuk jogtalanul — eltolódott munkabérek teljesen átalakitották a fogyasztási viszonyokat. A jobban dotált szakma munkásai az egyes cikkek árát erős kereslettel hirtelen felverték, mig a régi bérekkel tengődő munkáscsoportok egyes cikkeket teljesen elhanyagoltak.

Az elhanyagolt cikkek tehát hatalmas tömegekben kelletlenül maradtak a raktárakban, a mi üzemredukciót, munkáselbocsátást jelentett és a munkanélküliséget növelte, mig a másik oldalon a közszükségleti cikkek a megfizethetetlenségig drágultak. ***A munkanélküliség állami támogatása azután annál megrázóbb és annál megrenditőbb lett, minél jobban ragaszkodtak az egyes munkáscsoportok a kivivott munkabértáblázatukhoz.*** Ha tekintetbe vesszük azokat a levonásokat, amelyeket adók, biztositási, betegsegélyzési járulékok és egyéb hozzájárulások cimén a munkanélküliség segélyezésére a dolgozó munkásság béréből levontak, akkor kiszámithatjuk, hogy a magas munkabér mellett dolgozó munkások kevesebbet keresnek és többet dolgoznak, amikor magas bérükből munkanélkül heverő társaikat is segélyezik, mintha kevesebb munkabérrel beérve, azt teljesen a saját céljaikra fordithatnák. Ez az igazság sajnos, annál népszerütlenebb lett, minél jobban igyekeztek az indokolt különbségek megszüntetésére.

A gazdasági viszonyok — ami természetes is — országok szerint mások és mások. Az igyekezet azonban, hogy az üzletviszonyokat egészségesebb mederbe tereljék és hogy az árukat valódi értékünknek megfelelően a fogyasztás igényeihez mérten értékelhessék, minden országban kivétel nélkül egy és ugyanaz. Akár iparállam, akár agráriám, egyformán érdeke megkeresni azokat az okokat, amelyek gazdasági helyzetét emésztik és kikutatni azokat a módokat, amelyek segitségével a bajok megjavithatók, ez pedig csak a körülmények mélyebb tanulmányozása és a kedvezőtlen gazdasági helyzet előidézőinek alapos, őszinte megismerésén keresztül sikerülhet. Ha ezen a téren csak egy lépéssel jutnánk is előre, kötelességünket már akkor is teljesitettük.

A világgazdaságot és politikát összhangba kell hozni

Rövidesen összeül a ki- és beviteli tilalmak megszüntetése ügyében összehivott konferencia

Genfből jelentik: A nyáron megtartott világgazdasági kongresszus kezdeményezője, Louis *Loucheur,* Franciaország népszövetségi delegátusa a sajtó képviselői előtt a napokban igen érdekes nyilatkozatot tett egy küszöbön álló kongresszusról, amely hivatva van állást foglalni a ki- és beviteli tilalmak ügyében.

— A világgazdasági konferencia — mondotta nyilatkozatában Loucheur — két gondolatot vésett a világ közvéleményébe. Azt, hogy *a közgazdaság és a politika összhangba hozható* és hogy *a népek igenis rá vannak utalva a gazdasági együttmüködésre.* A konferencia eddig a fogyasztás és a munkabér kérdését tárgyalta és meg kell állapitani, hogy ezekben megfelelt feladatának. Ilyen feladat még annak a megtárgyalása — és ezt a konferencia még nem merithette ki tanulmányaival — hogy milyen feltételekkel kell összhangban lenniök a kartelleknek és a termelő szövetségeknek (ententes industrielles.) A konferencia még nem foglalkozhatott a termelés kérdéseivel, igy nem tanulmányozta az amerikai nagy munkabérek kérdését, azonban mindez sorra kerül. És pedig mindig a fogyasztók érdekeinek szemmeltartásával.

— Októberben a gazdasági konferencia folytatásképen az államok diplomatái ülnek össze, hogy nemzetközi egyezménynek a tervét dolgozzák ki, a kiviteli és a beviteli tilalmak törlésére vonatkozóan. Ez mind olyan eredmény, amelyet nem lehet semmibe venni, hiszen határozott lépéseket jelentenek a célunk felé.

— Franciaország — ugymond Loucheur — mindet megtesz a Németországgal való gazdasági megértésért. És itt rá kell mutatnom a gazdasági konferencia egyik nagy hatására. Az uj *francia-német kereskedelmi szerződés* ugyanis a gazdasági konferencia által kimondott elveknek a látható inspirációja alatt jött létre, még pedig a tilalmak elnyomásának a szellemében. Franciaország rendkivül jelentős mértékben csökkentette a vámtarifáját. A csökkentés némely helyen eléri a 75 százalékot is. Németország szintén nagy koncessziókat tett általános tarifájából.

— Ugy hogy ez a szerződés a protekcionizmus kinövései ellen való elvek első alkalmazása. Jogi szempontból uttörő a szerződés, amennyiben ebben a kereskedelmi szerződésben szerepel először az a kötelező klauzula, hogy amennyiben a szerződés alkalmazásánál ellentétek támadnak, akkor döntőbiróság itélkezik a vita fölött. Ennek következtében azt hiszem, hogy a hágai nemzetközi biróság idővel speciális kereskedelmi osztályt alakit, amelynek hatásköréhe a nemzetközi kereskedelmi szerződések alkalmazása és elbirálása fog tartozni.

— Ebből a nézőpontból tehát korszakalkotó jelentőségü ez a szerződés a kereskedelmi nemzetközi jog terén. Egyébként Franciaország a többi állammal szemben is ugyanezt a közeledő kereskedelmi politikát akarja folytatni. Sok szó esik a kereskedelmi szerződések reviziójáról. Ez nem olyan egyszerü kérdés, hogy nyilatkozatban el lehetne intézni. Azonban minden jogos és egyszerü változásnak eljön előbb-utóbb a maga ideje.

MI UJSAG A LLOYDBAN?

A szubotai „Lloyd" közleményei

*

Az illetéktörvény revíziója. A szuboticai »Lloyd« arról értesült, hogy a közel jövőben az illeték törvényt revizió alá veszik. Az erre vonatkozó esetleges kivánságokat a »Lloyd« titkári hivatalánál lehet bejelenteni, hogy a »Lloyd« az illetéktörvény egyes rendelkezéseinek a megváltoztatása iránt a szükséges lépéseket megtehesse.

A vámtarifa is szóba kerül a jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalásokon. A folyamatban levő jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalások során felmerült az a kivánság, hogy a vámtarifát is tárgyalni kellene, a magyaroknak azonban erre nézve nem volt felhatalmazásuk és ezért instrukcióért fordultak kormányukhoz. Lehetséges, hogy a vámtarifa most mégis tárgyalás alá kerül, célszerü volna az esetleges kivánságokat a bizottság tudomására hozni. A »Lloyd« titkári hivatala felkéri az érdekelteket, hogy javaslataikat a titkári hivatalban irásban jelentsék be.

Árubiztositás az államvasutakon. Az európai áru és podgyászbiztositó társaság az SHS. államvasutakkal ujabban megkötött szerződése alapján a felek kivánságára ezentul nem csak a podgyász, hanem gyors- és teherárukénti feladott küldemények, valamint az élőküldemények hiány, sérülés és elveszés ellen való biztositását is el fogja vállalni.

Zvecsaj állomás megnyitása az áruforgalomra. A Zagreb—susaki vonalon Dugaresa és Generalski Stol állomások között fekvő »Zvecsaj« állomást az élőállatforgalom kivitelével mindenféle áruforgalomra megnyitották.

SHS—görög kereskedelmi szerződés. Október hó 4-én fejezték be a kiküldött jugoszláv és görög bizottságok a kereskedelmi szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalásokat. A szerződéseket akkor irják alá, ha a görög külügyminiszter visszatér külföldi utjáról.

Az uj személydijszabás életbeléptetése. A Lloyd titkári hivatala jelentette már, hogy az uj személydijszabás minden valószinüség szerint 1928. év január hó 1-én lép életbe. Sikerült betekintést nyernünk a dijszabásba, eszerint a gyors- és személyvonatok I. kocsiosztályainak menetdijai mérsékeltetik. A megállapitott uj menetdijakra nézve bemutatunk néhány példát (a régi menetdijak zárjelben vannak kitüntetve):

1— 10 km. 12·25, 8·75 (14·00, 10·50)
1 — 30 „ 36·75, 26·25 (40·00, 31·50)
51— 60 „ 73·50, 52·50 (84·00, 63·00)
91—100 „ 120·75, 86·25 (138·00, 103·50)
191— 00 „ 236·00, 172·50 (276·00, 207·00)

A gyorsvonatok II. és III. osztályu menetdijait mérsékelik a 11—15, 21—25 km.-es távolságokban. Ezenkivül külön menetdijak állapittatnak meg a 31—35 és 41—45 km.-es távolságokra ugy a gyors II. és III. osztályu, valamint a személyvonat II., III. és IV. kocsiosztályra, ezekre a relációkra eddig menetdijak megállapitva nem voltak. (Eddig a 31—40 és 41—50 km.-es távolságokra voltak a menetdijak megállapitva).

Nagyon kényelmes és egyszerü az

Aspirin

bevétele

tabletták alakjában.

Minden egyes tabletta súlya pontosan fél gramm (0,5 g). Könnyen és tisztán lehet zsebben hordani és bevenni. Dobjuk be egy pohár vizbe, ebben gyorsan szétesik. De **valódi Aspirin-tabletták**nak kell lenni, az **eredeti Bayer-csomagolásban.**

Hamburg és Trieszt harca miatt elmarad a tervbe vett budapesti konferencia

Bécsből jelentik: Németország, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Ausztria, Magyarország és Olaszország vasutainak delegátusai néhány hónap előtt konferenciát tartottak Marienbadban Hamburg és Trieszt kikötőinek rivalizálása miatt. Amint ismeretes, a német és olasz vasutak valósággal licitáltak a kikötőkbe irányuló tarifák terén, hogy igy Hamburg, illetőleg Trieszt felé irányitsák a többi középeurópai államok tengeri forgalmát. Marienbadban végre Németország és Olaszország között az év végéig provizórium jött létre. Egyben elhatározták, hogy októberben a fentebb felsorolt államok vasutainak delegátusai uj konferenciát tartanak Budapesten, amelyen Olaszország és Németország megkötik a végleges megállapodást és evvel véget vetnek Hamburg és Trieszt harcának.

Amint értesülünk, a tervbe vett budapesti konferencia elmarad, mivel Németország nem hajlandó Olaszország időközben előterjesztett javaslatait elfogadni avval a megokolással, hogy a megállapodások a hollandiai kikötőket, Rotterdamot és Amsterdamot nem kötik, ezek a kikötők azonban a német kikötők számára nagy konkurrenciát jelentenek.

Ha az év végéig nem kerül sor mégis ujabb eredményes tárgyalásokra, ugy a provizórium lejártával ujból kiujul a harc Hamburg és Trieszt között Középeurópa kereskedelmi forgalmáért.

Állandóan emelkedik a világ buzatermése

A világtermelés statisztikája

Rómából jelentik: A Rómában székelő nemzetközi mezőgazdasági intézet most ada ki statisztikáját a világ egyes államainak buzaterméséről. A kimutatásból hiányzanak Franciaország, Jugoszlávia és Oroszország, amely államok termésadatait más források alapján beillesztettük a következő statisztikába és pedig Franciaországot magánbecslések, Jugoszláviáért a beogradi kereskedelmi kamara közlése és Szovjetoroszországét a népbiztosi hivatal adatai alapján. A római nemzetközi mezőgazdasági intézet ilyen módon kiegészitett érdekes kimutatása, amelyből igy csupán Dánia, Románia és Esztország hiányzanak, a következőképen hangzik:

Az állam neve	Buzatermés millióméterm.		
Európa	1927-ben	1926-ban	1921-25-ig átl.
Anglia	14.13	13.25	15.83
Ausztria	2.85	2.57	2.41
Belgium	3.36	3.48	3.59
Bulgária	12.18	11.18	8.55
Csehszlovákia	10.31	9.29	9.80
Finnország	0.24	0.25	0.20
Franciaország	80.—	63.08	79.14
Görögország	3.62	3.04	2.56
Hollandia	1.48	1.49	1.69
Jugoszlávia	13.61	19.44	15.99
Lengyelország	12.86	12.81	11.99
Lettország	0.77	0.51	0.39
Litvánia	1.31	1.14	1.02
Luxemburg	0.19	0.17	0.11
Malta	0.80	0.84	0.74
Magyarország	20.44	20.39	16.24
Németország	30.93	25.97	26.87
Norvégia	0.16	0.17	0.17
Olaszország	58.58	60.05	53.90
Oroszország	200.35	220.35	137.34
Portugália	3.07	2.32	3.00
Spanyolország	40.53	39.90	38.76
Svájc	1.62	1.53	1.33
Svédország	3.04	3.36	2.89
Északamerika:			
Kanada	124.85	111.53	101.79
Észak. Egy. Áll.	254.30	226.52	218.86
Mexikó	3.02	2.78	2.84
Ázsia:			
Brit-India	90.92	88.35	91.41
Japán	7.56	7.74	7.32
Korea	2.72	2.86	2.68
Sziria	3.47	3.22	2.44
Kina	Az adatok hiányzanak		
Afrika:			
Algir	9.—	6.41	7.27
Marokkó	6.75	4.40	5.39
Tunisz	1.50	3.55	2.24
Összesen:	1000.52	973.92	876.75

A kimutatásból hiányzanak Délafrika, Délamerika és Ausztrália, szóval a déli világrészek, ahol tudvalevőleg télen aratnak. A kimutatásból kitünik, hogy a buzatermés emelkedőben van.

Ötvenezer dollár értékü cári ékszert árvereztet el a szovjet Bécsben

Oroszország megy Moszkvába a szerződés megkötésére

Bécsből jelentik: Oroszország felbecsülhetetlen értékü mükincsek hazája volt a cárok idejében és a bolsevikiek, amikor uralomra kerültek, müködésüknek egyik legfontosabb részét ezeknek a mükincseknek az összeharácsolásában és elkótyavetyélésében látták.

Tiz éve folyik már ez a végkiárusitás,

anélkül, hogy az ellopott mükincsek állományát megtizedelhették volna. Az orosz mükincsek most ismét aktualitáshoz jutottak itt Bécsben. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy

a bolseviki kormány a rekvirált tárgyakat Bécsben akarja elárvereztetni.

Bécs nagy zálogháza, a *Dorotheum* nagyarányu aukciók lebonyolitásával is foglalkozik. Számos világhirü gyüjteményt árvereztek már el termeiben. A Dorotheum állami intézmény és benne az állam és Bécs város nagymértékben anyagilag is érdekelve van. Ügyes fezőröknek sikerült a bolseviki kormány érdeklődését ráterelni a bécsi Dorotheumra, amit most az árverezésénél annál szivesebben felhasználni kiván, amennyiben **az Oroszország és Anglia között fennálló feszült politikai viszony következtében az angol piactól, amelyt eddig az árverezéseknél leginkább igénybe vett, visszavonulni akar.**

Londonon kivül ugyan Berlinben is kisérletezett, az ottani aukciók azonban majdnem minden egyes esetben pörrel végződtek, mig itt Bécsben, a Dorotheum állami jellegénél fogva, pörösködéstől aligha kell tartania.

A bolsevikiekkel való tárgyalások már előrehaladott stádiumban vannak, ugy hogy osztrák részről a végleges szerződés megkötése végett már ki is utazott egy bizottság Moszkvába. Az intézet igazgatója, Stadler udvari tanácsos és az intézet müvészeti szakértője, Bubert kormánytanácsos, valamint Bécs egyik legnagyobb régiségkereskedő cégének a főnöke, már napok óta Moszkvában tartózkodnak.

Egyelőre ötvenezer dollár értékü mükincset akarnak elárverezni a bécsi Dorotheumban.

Az óriási orosz birodalom minden részéből összeharácsolt mükincseket Moszkvában halmozták fel és bár azok egy része ugy a »rekvirálásnál«, mint az azt követő hosszu hivatalos ut különböző állomásain »eltünt« és az állami muzeum állományát is kiegészitették belőlük, még mindig óriási, szinte felbecsülhetetlen mennyiségü és értékü mükincs gyült össze, amelyből az osztrák bizottságnak a Bécsben eladásra kerülő tárgyakat kiválogatnia kell.

A bolsevikieknek pénzre van szükségük. Az uj, nagy kölcsön, amelyre már évek óta várnak, amely egy kissé könnyithetne az ország gazdasági válságán, még talán sohasem volt oly messze a megvalósulás stádiumától, mint épen most.

A hadsereg fölszerelése és kiegészitése óriási összegeket emészt meg és a külföldi gyárak csakis arannyal való fizetés ellenében hajlandók szálliani. Ez készteti a bolsevikieket arra, hogy legnagyobb értékeiket elkótyavetyéljék. A bécsi közvélemény egy része nincsen tulságosan elragadtatva ettől az akciótól, de az üzlet jónak igérkezik és igy az aggodalmak hamarosan elnémulnak. Az első árveréseket még az ősszel meg akarják tartani.

A szovjetkincsek árverezése elé Bécsben már nagy érdeklődéssel tekintenek és az akciónak bizonnyal nagy sikere lesz.

Bürokratikus a bányák kommercializálásáról szóló rendelet

Az erdő és bányaügyi miniszter — mint ismeretes — törvényjavaslatot készitett a bányaipar kommercizálásáról. A törvénytervezet, amelynek célja az állami bányák rentabilissá étele, már a minisztertanács előtt fekszik. A törvénytervezet az állam összes bányáit »Állami bányák« jogi személy elnevezés alatt gyüjti össze, amelyeknek vezetésére bürokratikus intézményt szervez, amelyben a kereskedelmi érdekek csak igen kevéssé vannak képviselve.

Az állami bányák bérbeadásának, illetve eladásának kérdéséről már ismételten szó volt. Tekintettel az ehhez szükséges hatalmas tőkékre, főleg külföldi érdekeltségek jöttek számitásba.

Ebben az irányban már ismételten folytak is tárgyalások, de azok nem vezettek eredményhez. Ezidőszerint az állami bányák legnagyobb külföldi üzleteit azok a vaércszállitások képezik, amelyeket a ljubijai (boszniai) bányák exportálnak a witkowitzi vasmüveknek. A ljubijai vaskohók hatszázezer tonna vaércre szállitására vállalkoztak és a szállitást két éven belül kell teljesiteni. A szerződés rövidesen lejár, bár szó van arról, hogy a szerződést megujitják. Ebben az esetben azonban csak a termelés értékesitéséről van szó, mig az állam továbbra is a bányák tulajdonosa maradt. Ez a termelés, mint a többi jugoszláv bányáknál is, még lényegesen fokozható volna. A fokozott termelés esetén a hazai és főleg a külföldi vasmüvek jöhetnének figyelembe. Kedvezőtlenül befolyásolja a termelés értékesitését a drága fuvar. Szakkörök nyomatékosan utalnak a kivitel olcsóbbodása szempontjából a szaloniki-i kikötőn át való exportra. Különösen a macedóniai vaércek szállitásánál lehetne ezáltal kedvező szállitási feltételek esetén nagy exportot elérni. Például a minicsi bányák 170 kilométerre vannak Szalonikitől. A vasuti vonal igen kedvező és a tengeri uton való szállitás igen olcsó volna. Szóba kerülhetne intenziv kivitel Danzingon keresztül Lengyelországba, illetve Felső-Sziléziába. Ez olyan terv, amelyen már régen dolgoznak. A terv kivitele attól függ, hogy versenyképesek lehetünk-e a svéd vaércccel szemben?

A jugoszláv szénbányák erősen redukált árakkal dolgoznak és nagy nehézségekkel küzdenek. Kivételt képeznek egyes bányák, mint például a trifailiak. Ezek is csak nagy kaloriatartalmuk és házitüzelésre való alkalmasságuk miatt. Kedvező eredményt mutatnak fel a bori rézbányák. A rezet nagy mennyiségben exportálják Német- és Franciaországba.

A hazai bányák sorsa a hazai ipar fejlődésétől, a tőkeerős érdekeltségek részvételének mérvétől, technikai fejlesztéstől és modernizálástól, külföldi érdekeltségek bekapcsolódásától és a vállalatok koncentrációjától függ.

Meg kell szüntetni a devizarendszabályokat

A nemzetközi valuták és devizák szilárdsága feleslegessé teszik a tulzott szigoruságokat

Milyen rendszabályok vannak most érvényben?

Csaknem minden országban a pénzügyi kormányok enyhiteni iparkodnak a fennálló devizaszabályokon, mert a nemzetközi devizák és valuták szilárdsága teljesen feleslegessé teszik a tulzott szigoruságot. Jugoszláviában a gazdasági körök szintén szünetlenül követelik a meglevő korlátozó és a gazdasági életet bénitó devizaszabályzatok enyhitését. A pénzügyminisztérium Jugoszláviában is több enyhitést eszközölt, de ezek még messze vannak attól a mértéktől, amelyet a gazdasági viszonyok elvárhatnak.

A pénzügyminisztérium legutóbbi rendelete alapján ezidőszerint a következő szabályok vannak érvényben:

Fizetésteljesitések a külföldiek számára

Külföldön levő cégek és magánszemélyek részére fizetésteljesitések csak az esetben eszközölhetők, ha a fizetéseket teljesitők a devizakereskedelemre jogositott bankoknál irásbeli nyilatkozatot (Obaveza) helyeznek el, amelyben kötelezettséget vállalnak, hogy az átutalás ellenében külföldről behozott áruk fakturáját és vámnyugtáját az átutalás napjától számitott hat hónapon belül bemutatják. A befizetést eszközlők kötelesek ezenkivül cégjegyzésüket tanusitó bizonylatot, iparengedélyt és a legutóbbi negyedről szóló adónyugtájukat csatolni. Ha azonban a megrendelt árut külföldről már behozták, a befizetés megtörténtekor az erről szóló fakturát és vámnyugtát be kell mutatni.

A beogradi, zagrebi, szarajevói és ljubljanai postahivataloknál, minden különösebb engedély nélkül korlátlan összegü befizetések eszközölhetők külföldiek számlájára. Ezzel szemben ilyen számlák alapján csak félhavonként lehet legfeljebb 5000 dinárt felvenni, de csak akkor, ha a számlán már legalább két hónapja szerepelnek ezek az összegek. A félhavonként felvehető 5000 dinár felett a számlatulajdonos szabadon rendelkezhet.

Azokat az összegeket, amelyeket legalább egy hónap óta ilyen számlákon befizettek, belföldön lakó személyek és itt levő cégek számára szolgáló átutalásokra felhasználhatók. De ezeket az eszközölt fizetéseket nem tekintik szabad külföldi követeléseknek és nem szolgálhatnak a valuták biztositására.

Külföldi számlák

Ezeknek a korlátozásoknak figyelembevételével külföldi számlára eszközölt fizetésteljesitések a számlatulajdonosok szabad rendelkezésére állanak. A fent felsorolt okmányok nélkül is történhetnek ilyen számláról külföldre szóló átutalások, de az átutalt összegeket ugynevezett »zárolt számlára« viszik át, amely felett a szükséges okmányok bemutatása esetén, vagy a pénzügyminisztérium vezérfőfelügyelőségének engedélye alapján lehet rendelkezni. A vezérfelügyelőséghez intézett kérvényben a zárolt számlák nyilt számlákká való átváltoztatását lehet kérni.

Külföldi számlákon jóváirhatók külföldről behozott olyan bankjegyek, amelyeket a belépési vámhivatal tanusága szerint az országba behoztak. Posta utján küldött összegek a Narodna Banka vagy annak fiókjai cimére küldendők és azoknak a bankoknak zsiroszámlája javára irják, amelyeknél a külföldi számlák vannak. Ezekről a külföldről behozott összegekről a bankoknak külön jegyzéket kell vezetniök és azokat, mint »külföldi szabad készpénzdinárszámlát« kell feltüntetni. Külföldi számlatulajdonosoknak külföldről behozott készpénzdinárszámlái nem használhatók fel exportvaluta céljaira.

A Jugoszláviából kivitt árukról bizonyitványt (uverenje) állitanak ki, amelyet a cimzettek a devizakereskedelemre jogositott bankoktól abban az esetben kapnak, ha a cimzettek az áruk fejében kapott devizákat a banknak biztositották. A kapott devizák egy harmadát a Narodna Bankának kell felajánlani, mig a fennmaradott két harmadot a belföldi tőzsdék valamelyikén dinár ellenében el kell adni.

Értékpapirok kivitele

Értékpapirok a pénzügyminisztérium vezérfelügyelőségének előzetes engedélyével külföldre kivihetők azzal a feltétellel, ha kötelezettséget vállalnak, hogy az értékpapirok ellenértékét vagy más devizákat ennek fejében behoznak az országba. Ezeket az engedélyeket rendszerint megadják, de a kivitt értékpapirok ellenértékét a kiviteltől számitott tizennégy napon belül a belföldi tőzsdéken dinár ellenében el kell adni.

Dinár pénzeslevélben vagy postautalványon legfeljebb 5000 küldhető ki külföldre.

A Jugoszláviába eladás céljából küldött értékpapirok ellenértékét a külföldieknek zárolt számlán jóváirják.

Külföldiek meglevő külföldi számlájuk terhére értékpapirokat minden további nélkül vásárolhatnak.

Külföldieknek dinárkihitelezéseket csak a vezérfelügyelőség különös engedélyével lehet eszközölni.

Mennyi értéket lehet az utasoknak kivinni?

Jugoszláv állampolgárok utlevelük alapján utazásaik alkalmával a következő összegeket vihetik ki:

Angliába, Svájcba, Amerikába és más tengerentuli országokba 25.000 dinárt.

Romániába, Bulgáriába, Magyarországba, Görögországba és Albániába 10.000 dinárt.

Minden más európai országba 20.000 dinárt, de mindezeket az összegeket az illető beutazási ország valutájában. Dinárban csak 2.000 dinár vihető ki. Azokra a külföldiekre, akiknek itt állandó tartózkodásuk van, ugyanezek a szabályok érvényesek. Olyan idegenek, akik nem állandóan laknak Jugoszláviában, dinárokat nem vihetnek ki.

Munkásviszonyok Jugoszláviában

Jugoszláviában ma az ipari munkások száma meghaladja a félmilliót. Pontos statisztika nem áll ugyan rendelkezésre, de ez a szám minden bizonnyal legjobban megközeleti a valóságot. Mióta Jugoszláviában bevezették a kötelező munkásbiztositást, az ipari munkások számát a biztositó pénztárak kimutatásaiból állapitják meg.

Az ipari munkásság helyzete Jugoszláviában 1923. óta állandóan javul. Mig 1923-ig a munkások keresete fordított arányban állt az árak emelkedésével, ez idő óta nemcsak követte az árhullámzásokat, hanem emelkedő tendenciát mutatott abban az időben is, amikor az árak estek.

A mai helyzet az, hogy a jugoszláv munkások többet keresnek, mint háboru előtt. Ennek ellenére érthető a munkásság elégedetlensége, mert nálunk a háboru előtt is rosszul fizették az ipari munkásokat. A sztrájkok megszünése az utóbbi időben nem jelenti a munkásság megelégedettségét. Részint az ipari dekonjunktura következtében látják a sztrájk céltalanságát, másrészt a viszonyok javulásától és az államhatalom beavatkozásától helyzetük változását remélik.

A jugoszláv szociálpolitika, amelynek alapja az SHS. királyság modern és demokratikus alkotmánya, eddig is sokat tett a munkásság érdekében. Az 1922. február 28-iki munkavédelmi törvény és ugyanez év május 14-ikén életbeléptetett kötelező biztositás olyan ujitásokat hoztak, amelyek a jugoszláv munkásság helyzetét ilyen tekintetben egyszerre nyugateurópai nivóra emelték.

A nyolc órai munkaidő bevezetése, munkáskamarák és munkaközvetitőhivatalok létesitése csak bevezető része ennek a programnak. A másik törvény, amely a kötelező betegség-, baleset-, aggsági- és rokkantbiztositást irja elő, a müvelt világ csodálkozását keltette fel megjelenésén. *A konszolidáció kétségtelen jele volt ennek a törvénynek keresztülvitele, amelynek következményeképpen cca 300 millió dinárral segitik évenként a beteg és munkaképtelen ipari munkásokat.* Az állam számára nem csekély megterhelést jelentett ennek az uj törvénynek bevezetése, amelynek illusztrálására közöljük az 1925. évi eredményt.

Biztositás betegség 209.7 mill

	Bevétel	Kiadás
Biztositás betegség esetére	209.7	207.8 millió
Balesetbiztositás	56.2	73.3 dinár

Ezeknek a számoknak közlése a legcélszerübb a jugoszláv szociálpolitikának méltatása, amely rövid idő alatt teljesitette hivatását, keresztülvitte az alkotmány III-ik szakaszának utasitásait a »Szociális és gazdasági határozatokra vonatkozólag.

(hós)

A kártéritési jog nemzetközi rendezése

Minden állam felelős az idegen állampolgárokat az állam területén ért károkért

Genfből jelentik: A Lausanneban székelő nemzetközi jogi intézet, amely James Brown-Scott amerikai jogtudós vezetése alatt müködik, elaborátumot terjesztett a nemzetközi kártérités ügyében a Népszövetség elé.

A nemzetközi jogi intézet a nemzetközi jogot azoknak az államoknak felelősége alapján kivánja felépiteni, amelyeknek területén akár békeidőben is idegen államok polgárai személyes vagy dologi károkat szenvednek. Ennek az elvnek megfelelőleg a következőket javasolja:

1. Minden állam felelős azokért a károkért, amelyeket saját területén idegen állampolgároknak valamely a nemzetközi kötelezettségekkel ellenkező akciójai vagy késedelemmel okozott.

2. Az állam azonban nem felelős egyes polgárainak kárt okozó cselekedeteiért, kivéve azokat az eseteket, amikor bebizonyitható, hogy az állam elmulasztotta az ilyen cselekedeteket meggátoló rendszabályokat.

3. Az idegen állampolgároknak legalább is olyan joguk van kárpótlásra, mint az illető állam saját polgárainak.

4. Az állam mint olyan főként a következő esetekben felelős:

a) Ha nem rendelkezik törvényszékekkel az idegen állampolgárok jogainak biztositására.

b) Ha a törvényszékek az idegenek elől el vannak zárva.

c) Ha az ottani törvényszékek az idegenek számára nem nyujtanak kellő biztositékot igazságos itélkezésre.

5. Az állam abban az esetben is felelős, ha bebizonyitható, hogy törvénykezése rosszakarattal viseltetik idegenek iránt, ugy általános értelemben, mint bizonyos államok polgáraival szemben.

6. Az állam forradalmak és polgárháboruk esetén okozott károkért nem felelős, csupán abban az esetben tartozik kárpótlással idegeneknek, ha saját polgárainak is kárpótlást fizet.

7. Az állam felelőssége nemcsak a kártéritési kötelezettségre terjed ki, hanem az elégtételadásra azokkal az államokkal szemben is, amelyeknek polgárait károsodás érte.

8. Valamely állam, mint olyan, más állam ellen nem indithat kártéritési pert addig, amig a károsult személyek nem meritették ki az összes jogi eszközöket követeléseik érvényesitésére.

9. Az államok kötelezik magukat, hogy minden esetet előbb egy nemzetközi vizsgáló bizottság elé terjesztenek. Azután kötelező egyeztetési eljárás következik és ha ez nem jár eredménnyel, ugy az illető államok kötelesek valamely nemzetközi döntőbiróság itéletének alávetni magukat.

10. Az államok kötelezik magukat, hogy semmiféle rendszabályhoz nem folyamodnak addig, amig a felsorolt összes jogi eszközök nincsenek kimeritve.

Castiglioni ujból koncessziókat kapott az osztrák kormánytól

A bécsi bankok helyzete

Bécsből jelentik: Az infláció után kitünt, hogy Ausztriának tulságos sok pénzintézete van. Az összes kisbankok megbuktak, a legtöbb középbank is összeomlott, sőt a nagybankok közül is többen eltüntek a piacról. A *Depositenbank* betrányos összeroppanása még élénk emlékezetben van. A *Verkehrsbank* és az *Unionbank* kénytelenek voltak beolvadni a Bodenkredianstaltba, mig az *Anglobankot a Kreditanstalt* nyelte el. Igy Ausztriának ma csupán négy jelentős pénzintézete van, amelyek magukhoz láncolták a vidéki bankokat és takarékpénztárakat is, főként a *Zentralbank der deutschen Sparkassen* tavaly nyáron bekövetkezett összeomlása óta.

A nagybankok sorában kétségkivül a legagilisabb a Bodenkreditanstalt, amely az összeomlás előtt a bécsi udvar bankja volt, ma pedig ugyancsak az állam összes üzleteinek lebonyolitója. Elnöke *Sieghardt* dr., Ausztria legnagyobb hatalmassága. A Bodenkreditanstalt angliai és amerikai partnerei a *Morgan-ház* és a *Schröder*-csoport.

Igen jelentős szerepet játszik a *Kreditanstalt* is, amelynek elnöke a bécsi *Rothschild*-ház feje, Rothschild Lajos báró. A Kreditanstalt azonban nem olyan fürge, mint a Bodenkreditanstalt és ezért az utóbbi időben a nagy versenyben Rothschildék bankja elmaradt Sieghardték mellől.

A *Niederösterreichische Eskomptegesellschaft* Bécs városának üzleteit bonyolitja le, ausztriai megbizottja a moszkvai külkereskedelmi népbiztosságnak is, azonkivül érdekelve van a Rajna-Majna-Duna-csatorna épitkezésében is.

A negyedik nagybank a *Wiener Bankverein*, amely a legtöbb kommitens felett rendelkezik és ipari érdekeltsége is igen jelentős.

A *Laenderbank* az összeomlás után Párisba helyezte székhelyét és Bécsben csak telep formájában müködik. Azóta jelentősége nagy mértékben csökkent.

A középbankokból a háboru után nagybankká fejlődött *Merkurbank* visszafejlesztés előtt áll. A részvénytöbbséget néhány hónap előtt a legnagyobb német bankok egyike, a *Darmstädter und Nationalbank* vásárolta meg, amely a Merkurbank egész szervezetét leépitette, a vidéki fiókokat megszüntette és a hivatalnokok létszámát csökkentette. Minden jel arra mutat, hogy a Darmstädter Bank azért vállalt érdekeltséget a Merkurbanknál, hogy a visszafejlesztés után jól megalapozott bécsi fiókteleppel rendelkezzék.

Az infláció két nagy alakja közül *Bosel* egészen eltünt a közszereplés szinteréről, *Castiglioni* azonban, ugylátszik, valahogyan ujból összeszedte magát, ismét bankvezéri ambiciói vannak és nemrégiben az osztrák kormánytól sikerült is bankkoncessziót kapnia, egyelőre azonban még bizonytalan, hogy milyen formában fog élni ezzel a koncesszióval.

Hirek a nagyvilágból

Oroszország monopolkoncessziót nyujt egy amerikai társaságnak. Az Aluminium Company of Amerika és a szovjetkormány között megállapodás jött létre, amely szerint a társaság kizárólagos koncessziót kap az oroszországi aluminiumipar megteremtésére. Az invesztíció nagysága szerint 30, esetleg 50 évre szól a koncesszió. A jövő hó folyamán fogja az amerikai társaság közölni, mely vidékeken rendeznek be vizierőmüveket a létesitendő aluminiumipar céljaira.

Harc Németországban a külföldi kölcsönök körül. A harmincmillió dolláros porosz invesztíciós kölcsön amerikai plaszirozása most már minden valószinüség szerint elmarad. Kétségtelen, hogy az amerikai hatóságok nem az engedélyt tagadták meg, hanem bizonyos formaságokat kivánnak, amit a porosz kormány teljesithetne talán, de valószinüleg nem kisérli meg ujra a prospekus kibocsájtását. Parker Gilbert, aki mint a jóvátételi bizottság meghatalmazottja tartózkodik Berlinben, hogy a reparációsfizetéseket ellenőrizze, cikket irt egy napilapban, amellyel felhivta az amerikaiak figyelmét arra, hogy a német államok bevételei elsősorban a Dawes-fizetésekre vannak lekötve. Ez a formális akadály elég volt a porosz kölcsön meghiusitására. Most már Németország pénzügyi szakértői folytatják a vitát, hogy egyáltalán szükséges-e ilyen külföldi kölcsönök felvétele és a következmény legalább egyenlőre az, hogy nem ismétlik meg a kölcsöntárgyalásokat.

A svéd gyufatröszt terjeszkedése Magyarországon. A svéd gyufatröszt, mely az utolsó évben egynéhány ország gyujtóiparában szerzett döntő befolyást, ujra terjeszkedik. Magyarországon, ahol nem szivesen látják a svéd gyufatrösztöt, legujabban sikerült ujra egy budapesti gyufagyár részvénymajoritását megszereznie és igy Magyarország gyufaellátása sem független már a svéd gyufatröszt politikájától.

— Folytatódik-e a gyapothausse? Az amerikai gyapothausse következményei Európa piacain is éreztetik hatásukat és nemcsak a tőzsdéken, hanem a fél- és készgyártmányok piacán is a nagy kereslet következtében hausse hangulat uralkodik. Szakkörök már hetek óta óvják a közönséget a veszélyes spekulációtól és ugylátszik nem ok nélkül, mert amerikai hirek szerint ott már nyilvánvaló, hogy az év eleje óta bekövetkezett 70%-os áremelkedés tisztán a spekuláció müve, amelyet nem igazol az idei rossz termés.

— Havonként fizetendő dijak az életbiztositásban. Londoni jelentés szerint egyik ottani életbiztositó részvénytársaság bevezette a havonként történő dijfizetést. Kamatdifferencia cimén az ilyen módon fizetett dijak után 3%-ot számit a társaság. Az uj rendelkezés nagyon népszerü és valószinüleg rövidesen a többi nagy társaságok is bevezetik a havonkénti dijfizetést. Csak ez a lehetőség, hogy a középosztály megbizható nagy társaságokat vegyen igénybe és ne legyen kényszeritve különféle kis intézetek előnyajánlatait — hetidijfizetéssel — elfogadni.

A nemzetközi acélkartell uj konferenciája. Francia szaklapok hiradása szerint az október 17én megtartandó brüszszeli konferencián végleges döntést hoznak az acélkartell eladási irodáinak felállitásáról. Ugyancsak ezen az ülésen fogják az 5%-os áremelést is elhatározni, amely minden acélfélgyártmányra vonatkozik.

A német főváros ipara számokban. Németország és Berlin város ismerőinek is szinte hihetetlenek a következő számok, amelyek a német főváros hatalmas ipari fejlődését illusztrálják. A város lakosságának több mint 25%-át foglalkoztatják ma Berlin iparüzemei és az emelkedő konjunktura következtében ez a szám valószinüleg a jövőben növekedni fog:

	Üzemek	Munkások száma
Ruházati cikkek	79.341	208.218
Elektroipar	3.194	181.233
Gépipar és járművek	2.885	108.752
Épitőipar	12.192	104.630
Élelmiszeripar	11.687	84.849
Vas- és fémáruipar	6.904	62.463
Faipar	8.375	58.212
Nyomda és sokszorosit.	1.503	52.811
Nyersvas és ércfeld.	218	26.145
Vegyészeti ipar	916	24.977
Papiripar	2.248	21.518

Ötezer és huszezer között mozog a munkások száma: a textiliparban, mechanikai és optikai, zene és játékiparban, azonkivül vizmüvek, gázgyárak és villanytelepek, bőr és linoleumipar és a gummiiparban. Ez a statisztika fogalmat nyujt a német ipar fejlettségéről, amely a jugoszláv-német kereskedelmi szerződés aláirása folytán kedvező kilátásokkal folytatja harcát a jugoszláv piac megszerzéséért.

Koncentráció az osztrák ásványolajiparban. Ez év január havában a nagyobb cégek megegyezést kötöttek az árak szabályozására vonatkozólag, aminek következtében az osztrák benzinüzlet kedvező fejlődést mutatott, sőt a fogyasztás emelkedése is megállapitható volt. Ugyancsak kedvező jelekkel indul meg az idei petroleumkampány, amely téren valószinüleg kisebb árleszállitás is be fog következni. Annál rosszabb helyzet előtt áll az olajüzlet, ahol a fogyasztás még mindig tulságosan csekély. Megbizható hirek szerint a konkurrencia kiküszöbölése céljából tárgyalások folynak Ausztria két legnagyobb vállalata: a Fanto és Shell között, amelyek az eladási organizáció egyesitését célozzák. A tárgyalások olyan stádiumban vannak, hogy azok kedvező befejezése csak rövid idő kérdése. Ettől a megegyezéstől Ausztriában az olajüzlet javulását várják.

Hatvanöt vagon mustot szállitottak el Jánoshalmáról. Jánoshalmáról jelentik: A jánoshalmi mustpiac a legutóbbi héten rendkivül megélénkült. A jánoshalmi mustot egyre nagyobb mennyiségben vette föl a bécsi piac. Eddig nem kevesebb mint hatvanöt vagon must ment el a jánoshalmai állomásról, 90%-ban bécsi számlára. Ezzel egyenes arányban egyre fokozódott az élénkség a kereskedők részéről is és történt, hogy egy hét alatt 24 fillérről 34 fillérre szökött fel a borszőlő ára. Ez 46—50 filléres mustárnak felel meg. Ezen az árou már megtalálják számadásukat a termelők, áll is a szüret az egész határban. Tele vannak az uccák a szőlőkosaras kocsikkal.

Négyszázezer uj Ford-autó már megrendelésre készül. A detroiti Ford-müvek közlése szerint ezideig 400.000 uj tipusu Ford-autót adtak el előre és ezek vételára 200 millió dollár. A Ford-üzemek jelenleg 65.000 munkást foglalkoztatnak, akik összeg szerint annyi munkabért kapnak, mint eddig 90.000. Az uj modell valószinüleg olyan keresett lesz, hogy az eddigi napi produkciót 8500-ról valószinüleg 10.000 darabra fogják emelni. Ilyen előjelek szerint a Ford-müvek és a General Motors Co. harca rövidesen ujra fellángol.

Belgiumban is vegyitröszt alakul. A német vegyitröszt nagy sikerei, ugylátszik, Belgiumban sem maradtak hatás nélkül. Legujabban különböző gyárak vezetői között tárgyalások folynak, amelyek a belga vegyiipari tröszt megalakitását célozzák. Belgium összes nagyobb gyárai hajlandók német minta szerint ezt az érdekközösséget létrehozni.

A kecskeméti mustpiac. Kecskemétről jelentik: A kecskeméti piacon a Jászberényi Pinceszövetkezet 45 fillérért vásárolt össze 400 hektó mustot. Ezt az árat később a helyi kereskedők is megadták. Nagyobb tételeknél már 50—55 filléres ár is szerepelt üzletkötéseknél. Ujabb áremelkedés várható.

Az orosz petroleumprodukció rekorderedménye. Az orosz naftaszindikátus elnöke egy szaklapban nyilvánosságra hozza az orosz petroleumipar fejlődésének történetét 1873-tól napjainkig. A háboru előtt 1900-ban és 1904-ben értek el rekorderedményt (export 1.8 millió tonna), azután a bakui tűz és a politikai komplikációk következményeképen ez a szám 1 millió alá sülyedt. A háboru után 1921/22-ben kezdődött ujra a fejlődés. Öt év alatt 1921-től 1926-ig meglepően fejlődött az export, amelyet a következő számok élénken illusztrálnak:

export	1921/22-ben	140.000	tonna
»	1922/23-ban	310.000	»
»	1923/24-ben	724.000	»
»	1924/25-ben	1,333.000	»
»	1925/26-ban	1,473.000	»

Az eddigi jelek szerint 1926/27-es év eredménye az előző évinél 30%-al lesz magasabb, ugyhogy az orosz petroleumexport ezuttal olyan rekorderedményt mutathat fel, amelyre háboru előtt nem volt példa az orosz petroleumiparban.

Idegen tőke Bulgáriában. Az idegen tőke a bolgár pénzpiacon is épugy, mint Török- és Görögországban nagy szerepet játszik. A bolgár pénzintézetekben, a bolgár kereskedelmi és gyári üzemekben több milliónyi külföldi tőke van befektetve. Az utolsó évben 65 idegen részvénytársaság áll fenn, ezek közül: egy csehszlovák (50 millió léva alaptőkével), két angol (három millió), három magyar (tizenegy millió), négy olasz (48 millió), tizenöt francia-belga (220 millió), huszonegy német (70 millió léva alaptőkével), ezenkivül még több külföldi részvénytársaság dolgozik Bulgáriában mintegy 75 millió tőkével. A belga tőke főleg a pénzintézeteknél van érdekelve, a francia tőke a cukoripar terén, a német pénz előszeretettel a kereskedelmi, ipari vállalatoknál, az olasz pedig a gazdasági vállalatoknál helyezkedett el. Az angol társaság koncessziója a konzervált hus kivitelét illeti. A csehek dohányexporttal, a magyarok pedig a Duna kereskedelmével foglalkoznak. Bulgária összes adósságai öt milliárd lévára rugnak.

Még mindig drága az angol acél. Csak rövid idővel ezelőtt vezették be Angliában az ugynevezett hüség-rabattot, hogy ilyen módon az acélt feldolgozó ipartelepeket megnyerjék az angol acél számára. Sheffieldi hirek szerint azonban a kisérlet nem sikerült, mert a legnagyobb gyárak ma is külföldi nyersacélt használnak, amely a rabatt ellenére is olcsóbb. Annál nagyobb propagandát fejtenek ki a gyárak készgyártmányaik érdekében, amely téren tényleg jelentős eredményeket érnek is el. Igy történik majd most meg, hogy az acéliparterlepek konjunkturája mellett a dekonjunktura állandósul a nyersacélprodukcióban. Az angolokat könnyebb megnyerni a belföldi acélgyártmányok számára, mint az angol gyárosokat rávenni belföldi acél feldolgozására.

A szénkrizis miatt leszállitják a hivatalnokok fizetését is Londonban. Az angol szénipar kedvezőtlen helyzete következtében London egyik legnagyobb bányavállalata, a Pease & Partners cég felhivással fordult igazgatóihoz és tisztviselőihez, hogy önként mondjanak le fizetésük egy részéről. Ugy az igazgatók, mint az egész személyzet lemondtak fizetésük 10%-ról, ami praktikusan egy 1%-os fizetésredukció ezideig szokatlan formában.

Petroleumkartell Romániában. Hosszas tárgyalások után sikerült Romániában a petroleumkartellt összehozni, amelyhez a legtöbb petroleumfinomitó vállalat csatlakozott. Az exportárak megállapitása ezután is teljesen szabadon történik, a kartell csak a belföldi árakat irja elő. Ezenkivül kontingentálják a belföldi fogyasztást is.

Ausztrália megnehezíti az autóimportot. Az uj ausztráliai költségvetés szerint 8%-kal fogják az automobil beviteli vámját emelni. A vámemelés tisztán angol érdekeket szolgál, minthogy a brit birodalom számára érvényes előny-tarifa nem változik. Ilyen eszközzel tényleg sikerül az angol autóipar konkurrenseit Ausztráliából kiszoritani.

Ausztria az osztrák-német vámunióért. Bécsi jelentés szerint az alsóausztriai iparosegyesületben dr. Wiesner volt miniszter vezetése mellett gyülést tartottak az osztrák-német gazdasági egyesülés érdekében. Több mint 80 gazdasági egyesület küldte ki képviselőit erre a tanácskozásra, ahol az összes iparágak delegátusaiból külön komitét állitottak össze, amelynek feladata az osztrák-német vámunió előkészitése lesz.

Női kabátok és ruhák
elsőrangu kivitelben csakis
a Licht-szalónban készülnek
Elsőrangu férfi és női munkaerők, szolid árak!
Szubotica, Rudićeva ul. 4
9961

Felülmulhatatlan
Eau de Cologne Ch.
Bourjois—Paris
9378

H. LANZ, Mannheim

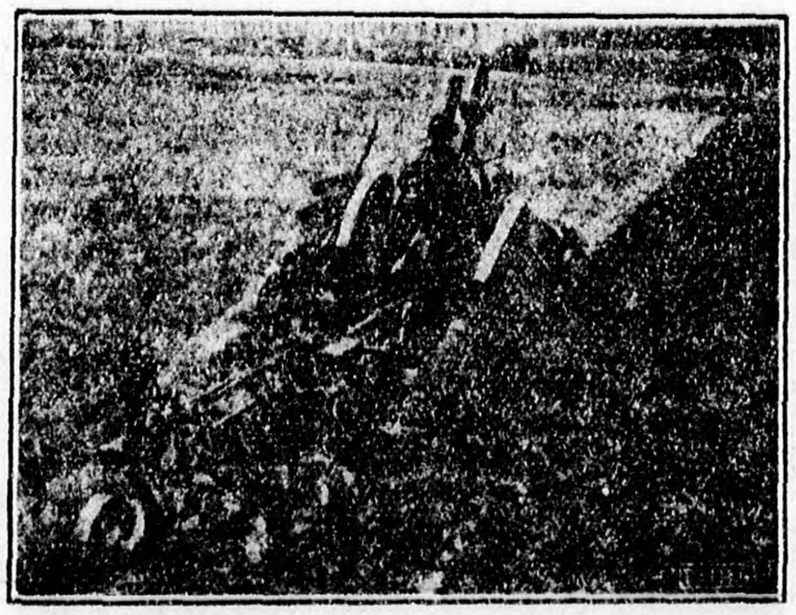

KOPAONIK — B. M. DAVIDOVIĆ
9841 **Beograd, Uzun Mirkova 8**

Jégszekrények
mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére
40% jégmegtakaritás
1095
BRAĆA GOLDNER
SUBOTICA
TELEFON: 134.

BELFÖLD

Országos állatvásár Noviszadon. Noviszadról jelentik: Október 29-én, 30-án és 31-én Noviszadon a Pirosi-uti vásártéren országos állatvásár lesz, amelyen vészmentes helyről minden állat felhajtható.

A komlóárak a Vajdaságban. A vajdasági komlótermelők szövetkezetének jelentése szerint a következő komlóárak vannak a Vajdaságban: Kitünő minőség 500—530, jóminőségü 450—500, jó közép 350—450, közép 250—350, gyenge 100—250. Az árak 100 kilónként értendők. A csehországi (Saaz-i) komló ára prima 4100—5000, közepes 4400—4800 čK 100 kilónként. A német komló (Nürnberg) jóminőségü 440—580, közép 300—500, gyenge 200—320, német márka 100 kilónként. Az irányzat szilárd, Németországban eddig a termés 85, Csehszlovákiában 80 százaléka, a Vajdaságban 3500 métermázsa került eladásra.

Vásár Bácsko-Petrovoszelón. A november 6-iki országos vásárt a községi választások miatt 30-ikán tartjuk meg. *Elöjáróság.*

A noviszadi tőzsdetanács a Gärtner-ügyben kimondotta a tőzsdebiróság illetékességét. Noviszadról jelentik: A noviszadi tőzsdetanács, mint felebbezési biróság szerdán foglalkozott Gärtner Sándorné titeli gabonakereskedő beadványával, amelyben Gärtnerné megfelebbezte a noviszadi tőzsdebiróságnak a saját illetékességét kimondó döntését. Mint a Bácsmegyei Napló már azt megirta, több noviszadi gabonakereskedelmi cég körülbelül 600.000 dinár előleg visszatéritése miatt tőzsdepert inditott Gärtner Sándorné gabonakereskedő cég ellen, akinek nevében a cégtulajdonos asszony férje az összegeket felvette és a cég részére nyugtázta. Gärtner Sándorné azzal érvelt, hogy férje, aki tizenöt év előtt vagyonbukott lett, sem nem üzletvezetője a cégnek, sem pedig a pénzek felvételére feljogositva nem volt. A noviszadi tőzsdebiróság szeptember 19-én kimondotta illetékességét és kötelezte a titeli Gärtner-céget, hogy a Gärtner Sándor által felvett előlegeket téritse vissza. Gärtner Sándorné dr. Wermes Imre ügyvéd utján illetékességi kifogást emelt a tőzsdebiróság ellen. Dr. Dungyerszki Gedeon elnökletével szerdán összeült a tőzsdetanács, mint felebbezési biróság, elutasitotta Gärtner Sándorné felebbezését és a tőzsdebiróság illetékességét mondotta ki. Ezzel most már tehát ez a nagy érdekességü közgazdasági vonatkozásu per másodfokon is elintézést nyert.

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánitás

Mindazoknak, kik felejthetetlen drága jó férjem elhalálozása alkalmával résztvettek és fájdalmamon enyhiteni igyekeztek, ezuton mondok hálás köszönetet.

Továbbá köszönetet mondok a városi tisztviselői karnak és a »Bácska« atletikai futballklubnak testületileg való részvétükért.

özv. *Marczikics Jánosné és családja.*

Gyurkovicsné szemefénye, a bánáti és bácskai házasulandók veszélye a

Hét Gyurkovics-lány

Herczeg Ferenc regénye és szindarabja filmen

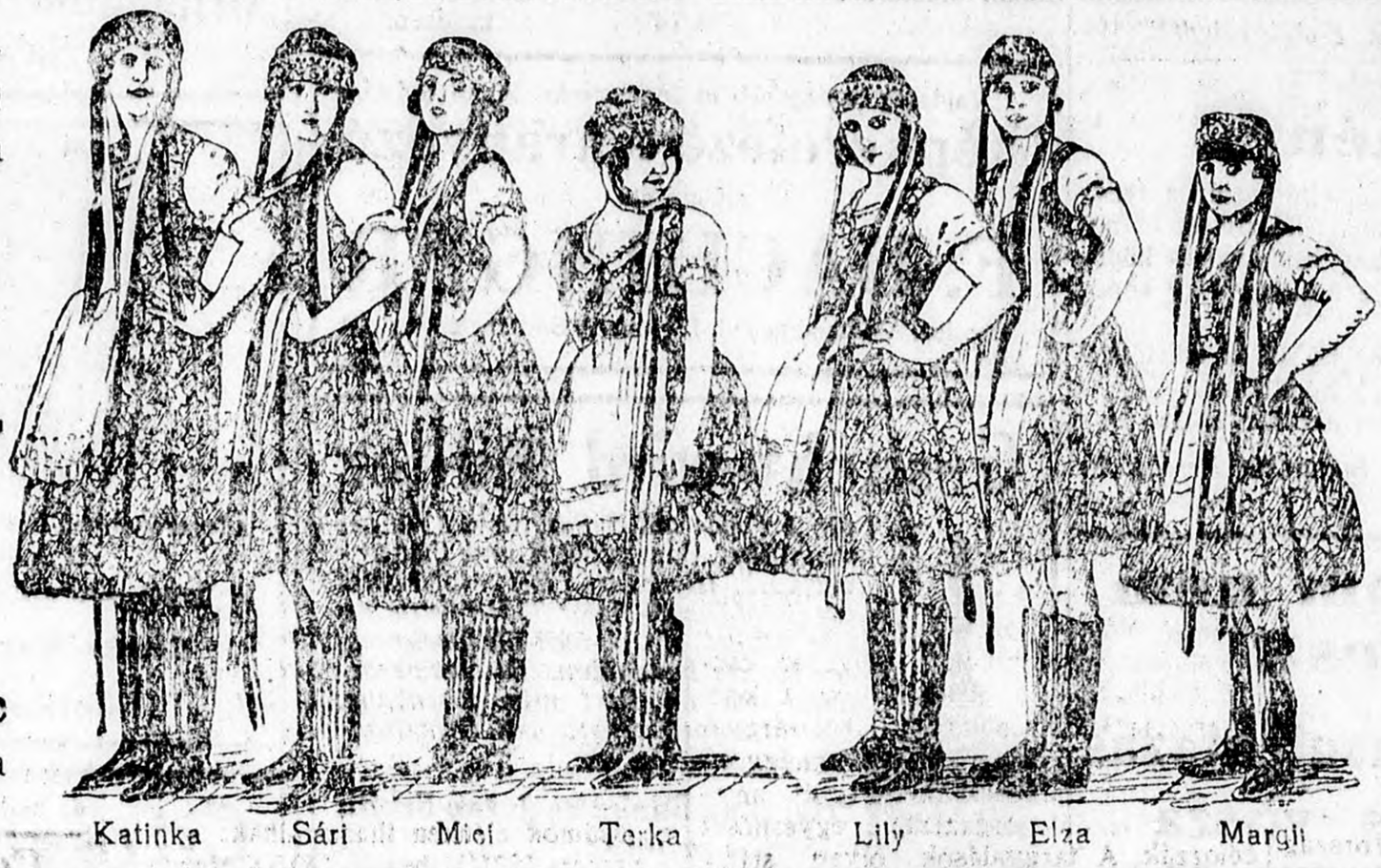

LIFKA

Október 17—23 egész héten mindennap 4, 6 és fél 9 órakor

*

Eredeti zenével és magyar táncokkal!

*

Rendes helyárak!

10211

A 7-es SZAMU CELLA

(26 REGÉNY

Özvegy Murderné szerdai napokon szokott otthon lenni.

Ezen a napon, három és hat óra közt, a szent Germain és szent Honoré negyedek légyottra gyültek össze palotája pompás termeiben.

Még három óra előtt kezdődtek a látogatások és azonnal megostromolták Murdernét kérdéseikkel. Nem sokára mások is megérkeztek, kik uj anyagot szolgáltattak a társalgáshoz. Senneterre Lucián, Portblau György, néhány képviselő, nagyszámu hivatalnok... Végre pedig La-Chataignerie Valentina. Mihelyt Murderné hallotta, hogy Valentinát bejelentik, azonnal elébe sietett. Különben is minden szem a vizsgálóbiró leánya felé fordult.

— Csak hogy itt van, kedvesem — mondta Murderné, megölelve őt. — Ha tudná, hogy a hölgyek mily türelmetlenül várták.

Chataignerie Valentina elpirult. A szép gyermek nagyon megzavarodott, látván, hogy közfigyelem tárgyává lett.

— Hát atyja nem kisérte el? — folytatta Murderné.

— Jól tudja, hogy ma nagyon el van foglalva — felelte Valentina. Emlitette?

— Oh! Látszik, hogy nem ismeri atyámat, asszonyom: miheiyt egy hires bünügy vizsgálatával van megbizva, egyetlen szót se lehet tőle megtudni. Igy tehát ma reggel óta néma lett!

Valentina letült Murderné mellé, a szolga jelentette: Richemond Szilárd ur, Liprani herceg ur. Miközben minden tekintet a herceg felé fordult, köszöntötte Murdernét és azonnal visszavonult ahhoz a csoporthoz, melyet egy ablakmélyedésben György és néhány ifju képezett.

A herceg csakhamar átlátta, hogy nem illenék, ha továbbra is kivonná magát az általános kiváncsiság alul. Néhány lépést tett tehát Murderné felé, hogy megkezdje elbeszélését.

Eközben Richemond Szilárd szintén köszöntötte a fiatal özvegyet és oly gyors, mint jelentékeny párbeszéd keletkezett köztük.

— Fogadja köszönetemet, uram, amiért eljött — mondá Murderné — de átláthatja, hogy e pillanatban nem beszélhetek önnel...

— Ha kivánja, asszonyom, máskor jövök — felelte Buvard.

— Nem, nem! még ma kell önnel beszélnem, maradjon tehát.

— Parancsára! — mondta Buvard.

Ezzel a kandallóhoz huzódott vissza, honnét mindent megfigyelhetett, a nélkül, hogy valaki láthatta volna.

A teremben ünnepélyes csönd volt... és a herceg hozzáfogott az elmult éj borzalmas eseményének elbeszéléséhez. Csakis azt ismételte, amit már elmondtunk.

— És ketten voltak? — kérdezte valaki.

— Ketten, asszonyom. Az egyik meghalt. Golyóm szivén találta. A másik, ezideig a rendőrség még nem tudott nyomára akadni.

— De ön megsebesitette?

— Abban bizonyos vagyok.

— Ebben az esetben nem mehetett messzire; és a vér meg fogja mutatni merre ment.

Ez a megjegyzés oly helyes volt, hogy minden tekintet kiváncsisággal fordult az idegen felé, ki azt mondta.

Az ismeretlen Richemond Szilárd volt.

— Szerintem ebben az ügyben egy harmadik büntárs is létezik, kiről e pillanatig még senki se tudott — mondta Buvard.

Ezt a fölfedezést kettőztetett figyelemmel fogadták és a herceg maga is elcsodálkozott.

— Hogyan? — kérdezte.

— Néhány lábnyomot fedeztek föl, melyek csakis harmadik személytől eredhetnek. Aztán, anélkül, hogy bevárta volna, hogy Murderné ismét fölvegye a társalgást, Buvard félig ravasz, félig komoly hangon folytatta:

— Nem kell hinnie, asszonyom — mondta — hogy mesterségünket bárkire rá lehetne bizni.

— Egyedüli célja az volt, asszonyom, hogy megbizonyosodjék arról, hogy ismerem-e azt a sir Lionelt, kinek jelenléte a bálban, miként már előadtam, meglepte önt — amit pedig tőlem vár, nem egyéb, mint hogy fölvilágositsam önt erről a csudálatos amerikairól.

— Tehát ismeri ezt az embert? — szólt közbe a fiatal özvegy. — Gardener Gyulának hivják.

Erre a névre a fiatal özvegy hirtelen összerezzent...

— Ő! Ő az! — hebegte emberfölötti erőlködéssel, hogy megőrizze nyugalmát. Ugy hiszem gyilkossággal vádolták őt és be is zárták. Szegény fiu — mondta végre... emlékszem rá és nem hittem volna, hogy ekként találkozzam vele. És mit mivelt, mióta a Mazasból megszökött?

— Ez nagyon hosszu történet, de engedelmeskedem, sőt a legpontosabban értesithetem önt, miután öt év óta pillanatra se távoztam Gardener Gyula meliől, hogy meggyőződjem ártatlanságáról... Megszökött, én követtem anélkül, hogy gyanitotta volna. Midőn Gardener a börtönből megszökött, csak az volt a célja, hogy megtalálja Lucenay Klotildot! Valami azt sugalta neki, hogy nem halt meg! Azonban utközben megbetegedett...

— Végre Gardener felgyógyult, de mire Bourbonba ért, nagyon sok történt: Lucenay meghalt és leánya eltünt. Gardener kétségbe volt esve és Amerikába ment. Azonban uj gondolata támadt, melynek életét szentelte.

— Miféle gondolat? — kérdezte Murderné.

— Hogy felkutassa a gyilkost. És két nap óta bizonyos vagyok benne, hogy a gyilkos Párisban van!

A fiatal nő nem felelt... arcát élénk pirosság boritotta el és tekintete elhomályosodott..

Buvard elment.

Ugyanaznap hat óra tájban Lionel, aki éppen öltözött, csöngetett szolgájának.

— Ferenc — szólt hozzá Lionel — távozom s csak későn jövök haza... Legyen tehát gondja sebesültekre. Ezzel Lionel távozott.

Nemsokára Buvard jött Murdernétől és Lionelt kereste. Ferenc egy levelet adott át neki. Buvard feltörte a pecsétet. A levél alá Balafrée volt irva s tartalma a következő volt: »Uram, mindenáron látnom kell önt, hogy nagy szerencsétlenséget hárithassak el. Ennél többet nem mondhatok, se pedig érthetőbben nem fejezhetem ki magamat oly levélben, melyet hordárra kell biznom... de ismétlem, hogy olyan egyén élete forog veszélyben, kihez ön közel áll. Ön meg fog ismerni, ámbár más nevet nem irok levelem alá, mint

Balafrée.«

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR

Az Apatin—szontai ármentesitő társulat állandó alkalmazásra

keres vizmestert

Az ajánlatok 1927 december 1-ig küldendők be és abban megjelölendő az igényelt javadalmazás. Mellékelendők egyszerü nem hitelesitett másolatban, amelyeket a társulat vissza nem ad a képesitést igazoló iratok, az eddigi alkalmazásokról szóló másolatok. Igazolni kell azt is, hogy ajánlattevő katonai kötelezettségének eleget tett. Ajánlattevők tartoznak az ugyanezen területen levő lecsapoló társulat teendőit is elvégezni.

Ajánlattevőknek az államnyelven kivül a német nyelvet is tudniok kell.

Azok, akik valamely vizmesteri szakiskolát végeztek, előnyben részesülnek.

Broj: 656—1927.

Apatin, 1927 október 8-án.

Az Apatin—Szontai Ármentesitő Társulat igazgatósága.

10197

Bácsko Petrovoszelo Község Elöljáróságától.

3244—927.

Hirdetmény

A községi elöljáróság kiadja árlejtés utján a rendőrség és a községi szolgák téliruha elkészitését és pedig: a rendőrség részére 12 öltöny sapkával és köpönyeggel, a községi szolgák részére 9 öltöny és 9 köpönyeg.

Az árlejtést 1927. évi október hó 19-én délelőtt 9 órakor tartjuk meg a községi biró irodájában.

Bácsko Petrovoszelo, 1927. évi október 10-én.

Iszkruljev Tosó s. k. jegyző. *10276* (P. H.) *Bugarszki Peró* s. k. biró.

Magyar vizum nem szükséges!!

Kedvezményes vasuti utazás Budapestre és vissza 1927. szept. 21-től október 22-ig.

Fenti időn belül a magyar határ *vizum nélkül* lépnető át és a vizum Budapesten 50%-os kedvezménynyel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosit

Fenti 30 nap alatt a Budapestre és vissza való utazásra, nemkülönben a Budapesten keresztül eszközlendő átutazásra lényeges vasuti dijmérséklések, továbbá szállodai és vendéglői kedvezmények adatnak

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére jogositó igazolványok (40 dinár és portó beküldése ellenében).

Szuboticán: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd), Közgazdasági Bank, Kereskedelmi és Iparbank.

Noviszad: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Putnik Utazási Iroda, Kereskedelmi és Iparbank

Velikibecskerek: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Velikibecskereki Takarékpénztár.

Velikibecskerek: Takarékpénztár — Schenker & Co. Filiale (Alekszandrova ul. 13.)

Velikakikinda: Centralna Stedionica, Központi Takarékpénztár.

Szombor: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete.

Novivrbas: Országos Hitelbank R.-T.

Pancsevó: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete Népbank R.-T.

Beograd: Putnik Utazási Iroda, Bank és Kereskedelmi R.-T. (Terazija 5.), Utlevélhivatal és Magyar Kereskedelmi Megbizott (Beograd, Palata Akademie, tel. 20—23) szerezhetők be.

Hirdetmény

Alulirott zárgondnok közhirré teszem, hogy a kishorgosi 877 és 939 számu tkvi betétekben felvett, a kraljevbregi vasuti állomás közelében fekvő 11 hold 99 □öl területü ingatlanok (5 hold beültetett és jó karban levő szőlő, szántó és legelő) a rajta levő lakházzal és gazdasági épületekkel együtt az 1927—28 gazdasági évre, *1927. évi október hó 16-án* d. e. 9 órakor dr. Vojnics Tunics István szuboticai ügyvédi irodájában haszonbérbe fognak adatni. Közelebbi felvilágositás ugyanott nyerhető.

Tumbász Ferenc zárgondnok.

10153

Br. 62/927.

Oglas

»Krivaja« Vodna Zadruga u B. Topoli na osnovu skupštinskog rešenja od 9. oktobra t. g. te na osnovu izradjenog tehničkog nacrta ovim raspisuje ofertalnu licitaciju za čišćenje kanala Krivaje u površini od 41.939.47 kubnih metara. Inžinjerski nacrt izradjen je krajem meseca avgusta t. g.

Kauciju od 10% predračunske sume polaže se pre početka licitacije u gotovom ili pak u vrednosnim papirima na ruke predsednika zadruge.

Na licitaciji mogu učestvovati samo oni preduzimači koji imaju uverenje Ministarstva Gradjevina, a nisu isključeni od licitacija, a pored ovoga moraju priložiti i uverenje o isplaćenoj porezi za III. četvrt ove godine.

Pozivaju se reflektanti da svoje ponude propisno taksirane najdalje *do 16 oktobra t. g.* dostave na adresu predsednika zadruge Milovana Mijatov iz Pačira, a posle prispele ponude neće se uzimati u obzir.

Nacrt plana kao i uvjeti licitacije mogu se videti svakoga dana kod predsednika zadruge ili pak sekretara iste u Pačiru.

U B. Topoli, 11. oktobra 1927. godine.

Milan Mostarski sekretar. 10274 *Milovan Mijatov* predsednik.

A Vajdaság legnagyobb és legmodernebbül berendezett

képkeretező és aranyozó

műintézete

F. BACHINGER

Subotica, Aleksandrova ul. 13. Mühely Sudarevićeva u'. 34

9933

Gesucht wird Müller

für 1 Mühle mit 3 Par Steinen für gewöhnliches Bauermahlen und Einheitsweissmehl (Cylinder). Die Mühle wird mit einem Diesel-Motor 35 HP betrieben. Der Müller muss auch die Bedienung des Motors handhaben. Die Mühle befindet sich im Dorf nebs Eisenbahn. Eintritt sofort. Offerte mit Gehaltsansprüchen sind an die

Privredna Banka za Južnu Srbiju

in Skoplje zu senden 10202

Jugoslavenska Banka d. d.

ZAGREB

folyósit 100.000 dinártól kezdve nyolc százalékos amortizációs kölcsönöket tiz és tizenöt éves visszafizetésre

Szükséges okmányok: 1. telekkönyvi kivonat, 2. kataszteri birtokiv, 3. városi házaknál teljes terv

9807

10269

Novi-Vrbászon

a legforgalmasabb helyen, Greifenstein-szálloda tőszomszédságában, elegáns

uj üzlethelyiség

kedvezően eladó

Levelek **Hotel Greifenstein** cimre intézendők

Elsőrendü szlavóniai

préselt széna és szalma

nagyban kapható

JOSIP WEISS

széna- és szalma-nagykereskedőnél

Telefon 6-45 **ZAGREB** Ilica broj 82

Raktár: Novagradiška

Szervezési munkálatokhoz

akvizicióképes urakat keresünk

a vajdasági városok, községek és falvak területére. Keresetlehetőség 3—10.000 din. havonta. A házróllházra való járásra feltétlen szükséges. Ajánlatokat

„Literarna", Mavro Neumann,

Subotica, Karadjordjev trg 12 cimre kérünk

10270

10247

Kiadó a teherpályaudvarral szemben

egy nagy raktárhelyiség

Bővebbet: **Hartmann & Connen-iroda**

Káposzta

hagyma, gesztenye, rózsaburgonya, dió szükségletét vagontételekben és kicsinyben a legelőnyösebb árban szerezheti be

Grünbaum Aladárnál, Sombor

Mala Crkva ul. 7

0184

9734

a legerősebben illatositott szappan előkelő és finom uraságok részére

A finom illat a mosdás után egész nap érezhető!

Lerakat:

Braća Marer illatszertára **Novisad**

Fölerakat:

Nobilior Parfumerie, **Zagreb**

Citröen automobilok

raktárról, kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

Az összes Citröen-alkatrészek raktáron!

A. Vranits i Drug

Novisad, Kralja Aleksandra 7

Hölgyközönség figyelmébe

Szenzációs őszi **kalapujdonságaim** és gyönyörü **kalapmodelljeim** megérkeztek

HAN JOLÁNKA Subotica, Városi székház

214

Eladó házhelyek

A Micskovics Leontin tulajdonát képezett és a szegedi szőllőkben levő közvetlenül a vasut mellett fekvő ingatlan házhelyeknek felparcellázva, parcellánkint eladó és azonnal birtokba vehető.

Bővebb felvilágositás Dr. Vojnics Tunics István szuboticai ügyvédnél. 9765

Trbovljei (Trifail-i)

szén szobafütésre

100 kg. 58·— dinár, bécsi koksz 100 kg. 85·— dinár házhoz szállitva kapható

Sipos Sándor Subotica

I. Sokolska ul. 6, Telefon 86

10138

9371

Butort

izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletre is

Nagy Varjas Rókus

asztalos mesternél

VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Csirkepiac)

Gazdaságok és községek részére a legtökéletesebb **raktári, szekér- és sertés-,** valamint **komló-mérlegeket** gyárt versenyképes áron **J. Sebestyén** mérleggyár **Subotica** | Kérjen ajánlatot!

A bagatell árak utolsó napjai

LALKOVIĆ fióküzlete Beograd, Knez Mihajlova 34, a Tudományos Akadémiával szemben f. hó 31-én megszünik és a teljes árukészlet bagatell árakon kerül eladásra

Ma friss koservirsli kapható Kőrösinél 10272

DROGIST
versiert in allen Teilen der Branche (Droven-Chemikalien, Parfümerie, Photo-Artikel sowie medico-chirurgischem Bedarf) mit perfekter Kenntnis der deutschen, serbischen und französischen Sprache, bewandert in allen einschlägigen Büroarbeiten, sucht Dauerstelle als Geschäftsführer oder Reisender. Gefl. Angebote unter „POLY GLOTT" an Rudolf Mosse Belgrad 10251

A legkimagaslóbb Kulić
speciál hölgyfodrászati müterme
Subotica, Manojlovićeva ulica 7

AUTÓ- ÉS KOCSIFÉNYEZÉS
tapecirozás-nál előforduló összes munkákat elvállalja
Szkala Mihály
Oslobodjene (Senćanski) put 2
Egy fedeles hintó eladó

Eladó
Bánát legszebb városi kastélya 7 hold parkkal és Bánát legjobb, legszebb 600 holdas uraságí birtoka gazdag felszereléssel egyben vagy megosztva értéken alóli alku szerinti olcsó áron. 10151
„Bömches"
ügynöksége, Bačka Topola

Albe Sudarević
ruhafestő, ruhatisztító és fonalfestő
SUBOTICA
Scotus Viator ulica 34
(Saját ház)
10339

Első rendű 10188
bécsi koksz
kapható
RÉVAI ADOLF
SUBOTICA, SOKOLSKA UL. 2
Telefon 551

Eladó
Közép-Bácskában nagy, gazdag német községben jól menő, uj berendezéssel és modern épületből álló
MOZI
Leveleket „Mozi" jeligére a kiadóba kér 10108

A legcsekélyebb próba
bevásárolás is meggyőzi Önt arról, hogy a legjobb és legolcsóbb
bort, pálinkát, rumot, likőrt, cognacot málnát,
valamint valódi főzött
esencet
csakis 9154
Klopfer Sándor
ujonnan megnyilt szeszüzletében szerezheti be. Jelašićeva ul. 5. (Weisz kalapüzlet mellett)

Angol és francia **cipőket** mérték után a legmodernebb kivitelben

Mezei András
cipészmester
Subotica, Városi székház
925

Fával égetett elsőrendü fehér **darabos** szavatolt kőmentes **építő-MÉSZ,**
beočini portland
cement,
száraz porlentes
bükkfa-szén, pécsi **kovács-szén** 8277
Révai Adolf
Subotica
Sokolska 2 Telefon 551

Napolta friss
TEAVAJ
és
felvágottak
valamint 4495
Rohicsi viz
s a különféle ásványvizek nagyban és kicsinyben kapható:
Herzl Vilmos
füszer- és csemeteüzletében Alexandrova ul. 8. Telefon 5-40

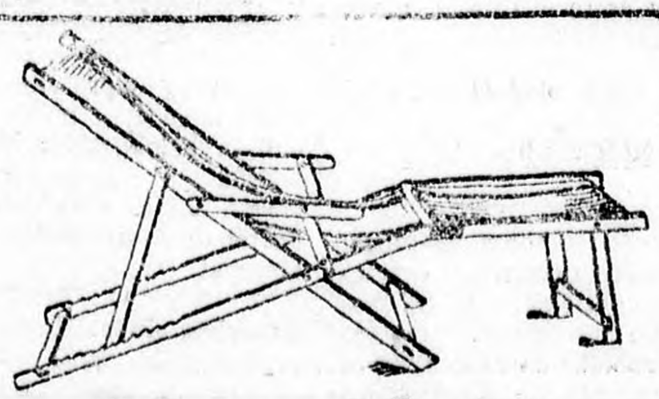

Nyugágy
keményfából, f-a lenhuzattal, elsőrendü kivitel **darabonként Din. 170** ab Subotica, nagyobb vételnél megfelelő árengedmény.
Weitzenfeld és Társa, Subotica

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és elmszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

HÁZASSÁG

Házasságot legjobb családoknál diszkréten elintézek szülők, hölgyek, urak megbizását elfogadja »Doktorné« Subotica Pašićeva ul. 3. I. 10295

Sok vagyonos nő vagyontalan urakhoz is férjhezmenni óhajt. Megbizást elfogad »Amor« házasságközvetitő iroda, Temesvár, I Str. Berteloth 21 1622

Házasságot urikörökben ugy bel-, mint külállamokból is *létrehozok a legnagyobb* diszkrécióval. Marie Feles, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 6645

FOGLALKOZÁS

Intelligente Erzieherin mit Jahreszeugnissen, Kinderpflege und Erziehungs-Kurssucht Stelle, über Tag oder auch aufs Land. Briefe erbeten an »Tüchtige Kraft« in die Adm. 10275

Vincellér, aki szőllőmunkákban, konyhakertészetben és a *borkezelésben tökéletesen* jártas, több éves bizonyitványokkal állást keres. — Lendvay József, vincellér, Sonta (Bácska). 16265

A helybeli kereskedőknél jól bevezetett helyi ügynök keresteik. A papirszakmában jártas előnyben részesül. Jelentkezni lehet d. u. fél 5—6 óra között Vig Zs. Sándor papirárunagykereskedésében. 10258

Molnársegéd állást keres Cim »Molnár« jelige alatt a kiadóban. 10291

Fiatal egészséges nő szoptatósdadának ajánlkozik. — Licinger Liza, St. Kanjiža Nemanjina ul. 37. 10238

Cimbalmost, jól játszót és két énekesnőt felveszek. — Cim a kiadóban. 10266

Pincériányt, jómegjelenésüt felvesz a Kis Páris vendéglő Gyümölcspiac. 10267

Ügyeskezü munkáslányok szönyegmunkához szép keresettel felvétetnek a szőnyeggyárban. Aleksandrova ul. 9. 10271

Szobafestő és mázoló-inas havi fizetéssel felvétetik. J Spitzer, Subotica Štrosmajerova ul. 8. 10282

Komptoiristin der serbischen und deutschen Sprache mächtig, mit schöner Handschrift, wird per sofort für ein Fabriksunternehmen gesucht. Schriftliche Offerte sind an Radio Reklam Jugoslavia, Subotica, unter Schriffre »Komptoiristin« abzurichten. 10283

Ügyes fiatal cukrászsegédet azonnali belépésre keresek Cim: Varoška Kafana Vel. Kikinda. 10278

Munkásnők és egy kifutófiu felvétetik. V. Gajeva ul. 63. 10245

Jó házból való fiu kifutónak felvétetik. Cim a kiadóban 10232

Mérlegképes könyvelő, perfekt szerb, bármilyen állást vállal, félnapos vagy esti könyvelésre is vállalkozik. 10273

Helyi ügynököket privizióra, magánfelek látogatás kereres divatárugyár az ország minden részében. Nagy kereseti lehetőség Garanciával rendelkezők előnyben. Tőke szükségtelen. Válaszokat »Agilis 27 P-663« jeligére »Interreklám« D. D., Zagreb, Marovska ulica 30. cimzendők. 10260

Utazót ezer dinár kaucióval felvesz azonnalra Industrija Alata, Trumbićeva 2. 10259

Őszi-téli kabátok, kosztümök, utcai és alkalmi ruhák legjobb szabással, legizlésesebb kivitelben készülnek Faludi Anna divatszalonjában, Aleksandrova (Kossuth utca) 9, Halbrohr-házban. 9667

Szállitmányozóirodai hivatalnok, több évi gyakorlattal, jártas mindenféle kereskedelmi és szállitási ügyekben, beszél szerbül horvátul, németül és meglehetősen birja a magyar nyelvet, megfelelő állást keres Cim a kiadóban. 10112

Ártézi kutfurót keresek. — Ajánlatok Varju János, Nadrljan Töltéssor (Bačka) küldendők. 10044

Háztartási és **konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban** beszerezhetők: Edények, sziták, kosáruk, alpacca evőeszközök, kefeáruk, lábtörlők nagy választékban **Ehrenfreund** Géza üzletében, Subotica, Rudić ul. 1. (Gyümölcs-piac). 9256

Dok. iuris járásbiró, 28 éves, aki magyar, szerb francia és német nyelvet bir, keres ügyvédnél ügyvédjelölti állást. Cim a kiadóhivatalban. 10140

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Soffőriskola (keresk és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban. Vállal gumivulkanizálást. 8678

Fényképészsegéd(nő) első rendü negativ és pozitiv retusőr, ki a felvételekben is gyakorlott, azonnali belépésre kerestetik Lengyel Géza mütermében, Subotica. 10227

Füszerkereskedősegéd engros és detail felvétetik Sugár Manó Subotica. 10235

Volt kereskedő, beszél és ir négy nyelven, elvállalna raktárnoki, utazói, pénzbeszedői vagy bármely más állást. *Igényei szerények* Azonnal beléphet. Szives megkereséseket kér Grün Márk, Uzdin (Banat). 10230

Bérbeadó 212 holdas elsőrendü birtok szép lakó és gazdasági épületekkel Nova-Gradiška határában, vasuthoz közel. Évi bér 150.000 dinár. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10155

Baján 40 éve fenálló **Arany Kacsa vendéglő eladó**
Felvilágositást Wagner Gyula tulajdonosnál Baja 9370

RECORD fotoszalon
(a Nemzetivel szemben)
Elsőrangu müvészies levelezőlapok 6 drb. Din. 40·—
Menyasszonyi felvételeknél egy nagy kép és 6 drb. levelezőlap Din. 60·—
10141

Édes **MUST**
kapható
literenként 8·— dinárért
Nojcsek Géza
füszerkereskedésében, Subotica
3308

1 dinár
literje a hordónak
a KEMÉNY-féle ecetgyárban, I., Vojnićeva u. 5
Vizesuborka és savanyitott paprika már kapható
8961

Szolid áron és precizen
FESTI TISZTIT
WIHART
Subotica, Sokolska 3.
575

CHRYSANTHEMUMJAI
és őszi virágai csodás teljességet és nagyságot érnek el, ha
KANIPOS
növénytápsóval öntözi őket.
Csomagja 12·50 és 42·— dinár.
SCHUMACHER ZOLTÁN
gyógyszerész és vegyészeti laboratorium,
Crvenka, SHS.

HADNAGY
asztalosmester készit épületmunkát. **Festett butorok állandó raktára.**
Javitásokat vállal. SUBOTICA
1575 Petrogradska u. 6

Legelegánsabb
divatcipők
Subotican 1006
Koch Ármin
Jelašićeva ulicai (kiskápolna mellett) üzletében szerezhetők be.

Olcsó tüzifa
100 kg. vágott és apritott fa **30·— dinár** házhoz szállitva. Pontos mérésért garantálunk. Gyors és szolid kiszolgálás
„BOSNA"
fakereskedés **Subotica,** a vasuti pályaudvar mögött.
Telefon 512 8242

Perinum
fenyősósborszesz a
Peuma
legnagyobb ellenszere.
Kaphatómindenütt

Butorokat
ebédlő, háló, uri szobaberendezéseket,
portálokat
legelőnyösebben szerezheti be
Domján Valentin
butorüzemében
Subotica, Zrinjski trg 11
5-97

Használt pálinkás és boros hordók
15 litertől 46 hektóig
eladók
NOJCSEK GÉZA
SUBOTICA 6123

Zongorák Pianinók
a világ legjobb márkái. Hosszu lejáratu részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban
KAIN
hangszerkészitő Subotica, Városháza épület.

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegyei Napló részére
Molnár Sz. Vince
vesz fel.

Butorok
mélyen leszállitott árakon
ERDÉLYI ANTAL
lakásberendezési vállalata
Subotica, Szudarević ulica 4.
(Klein Géza mellett)
530

Modern autógarázs
Speciális javitómühely
Általános gépjavitómühely
Continental-gumi gyári lerakata
Külön osztály gumi vulkanizálására
KOSTA BÜRGER Vel. Bečkerek
Pupinova (Árpád) ul. 15. 569 Telefon 156

KORZO MOZI

Október 13—16
csütörtök—vasárnap

ESZTERHAZY AGNES grófnő, DOLLY DAVIES, LIVIO PAVANELLI felléptével

JOZETTE KISASSZONY A FELESÉGEM

Alfred Savoir szinjáték 6 felv.

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig
Suboticán először!
HARRY LIEDTKE
OSSY OSWALDA
elragadó filmujdonsága

EGY VIHAROS ÉJSZAKA

Szellemes vigjáték ujdonság 6 felvonásban

Jövőhét attrakciója
A GYURKOVICS LÁNYOK

Előadások kezdete naponta mindkét moziban 4, 6 és fél 9 órakor

VÉTEL-ELADÁS

Használt autó gummibenyt, minden ballon dimenzióban bármely mennyiségben veszek továbbá puha cord-gumit. Levélbeni ajánlatok Krum Babamović Štip — Južna Srbija, kéretnek. 9097

Eladó teljesen üzemképes darálómalom 40 m. 12 órai m. teljesitménnyel. Malom áll 14—16 HP nyersolajmotor, egy pár 36 colos tót kő és hozzávaló fölszerelésből. Üzemben megtekinthető Kutsera Mátyás malomszerelő II., Plebanijska ul. 39. Subotica. 10257

2 drb hengerkazán 100 cm és 130 átmérőjü fagázos motorhoz malomban nyersolaj tartálynak alkalmas 8 m/m lemezből jutányos áron eladó. Subotica, Zagrebačka ul. 17. 10253

Nyersolaj vagy szivógázmotort 10—20 HP nagyságban megvételre keresek. Ujfalvi László, Gáj-Kovin (Bánát). 10290

Rövidáruüzlet kevés áruval forgalmas helyen főtéren jutányos áron azonnal átadó. Cim a kiadóban. 10292

Ajtók, ablakok, jutányos áron eladók. Zagrebačka ul. 17. 10254

Gyönyörü villa 13 hold elsörendü földdel, benne termő szőlő, szép gyümölcsös buzával bevetett szántó, gazdasági épületekkel, Oriovácon 250.000 dinárért eladó esetleg bérbeadó. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10287

Kóser kokuszzsir és tormás virsli kapható Körösi Géza cégnél. 10284

40 hold elsörendü szántó nagy angolparkos kastéllyal cselédlak, gazdasági épületekkel, teljes felszereléssel vasuthoz közel, topolai járásban, jutányos áron eladó. »Bömches« ügynöksége Bačka Topola. 10286

Bérház, Becskerek város központján, egy, három, négy, öt, négy szobás lakással, faudvarral olcsón eladó »Bömches« ügynöksége, B. Topolán. 10288

85 hold elsörendü szántó nagy szállással Krnjaja alatt a sztaramoravicai határban, egyben vagy megosztva olcsón eladó. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10289

Szubotican, főtéren, jóforgalmu hentes-mészáros-üzlet gépekkel, teljes felszereléssel kedvező feltételekkel eladó, vagy kiadó. Cim a kiadóban. 10280

Lokomobilt, 12—15 HP nem magánjáró, jó állapotban, keresek megvételre. Hacker Károly Pancsevo. 10268

Elhelyező irodámból ajánlok és keresek szállodai kávéházi, háztartásbeli személyzetet, házvezetőnőt, nevelőnőt stb. Lang Agentura Subotica, Pašićeva ul. 3. I. 1029

Veszek szüretet vagy mustot nagyobb mennyiségben is. Szabó Kornélné, azelőtt özv. Brauchler Keresztélyné Paja Kujundžićeva ul. 80. 10256

Másoló-(kopier)gép, vasból erös, szolid, eladó. Ulreich Testvérek vaskereskedésében. Ugyanott a berendezés is eladó. 10242

Gyári áron alul vásárol, ha ruháját Földes Samu ruhaáruházában, Gyümölcs piac vásárolja. Férfi öltöny 500, Raglan 700, bőrkabát 850, gummiköpeny 225, gyermekruhák 225, fiu vagy leánykö peny 350, Női divatkabát 575 dinár. Vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén kicserélem, vagy a pénzt visszaadom. Tessék meggyőződni, ügyeljen a cégre! 8424

Ford, keveset használt, kifogástalan személyautó, jutányosan eladó. Autogarage Weigand & Co., Subotica. Telefon: 4-47. 9709

Nemes gyümölcsfák őszi szállitásra megrendelhetők Bednárz-féle faiskolában, Starakanjiža (Bačka). Kérjen árjegyzéket. 9705

Hulladékólmot és rezet vesz Szabó szerelő, Subotica Zmaj Jovin trg, Minerva palota mellett. 10173

Birtok 122 holdas, aracsi határban (Bánát) müut mellett, állomástól 4 kilométer, épületekkel együtt családi okokból eladó, holdanként 6000 dinárért. Átvehető 150000 dinárral a többi bekebelezve. Szivesked jék személyesen, lehetőleg sürgösen felkeresni megtekintés végett. Bodor Lajos közvetitő V.-Bečkerek, Begejski red 8. 10178

Nyersolajmotor, -kompressor nélküli, 6 lóerős Deutz-féle, egy éve üzemben, eladó. Megtekinthető Tükörgyár, Starakanjiža. Ugyanott igen olcsón eladó egy 50 cm-es papirvágógép. 9805

Téglagyár (körkemence) nagyforgalmu, Vinkovci melletti tiszta német községben, 220.000 dinárért eladó. »Bömches« ügynöksége Bačka Topola. 10199

Stráfkocsi, féderes egy ló után eladó. Körösi, Rudič ul. 10251

Vohanka-féle 32 colos daráló felszerelés, 2½ tonnás Fiat teherautó, egy Ford-autó és két álló kazán eladó. Bálint Károly, Staramoravica. 10062

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és számszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

SÉRVBEN szenvedőknek

FIRMUS patent sérvkötő a legujabb találmány, a legnagyobb sérvnél is biztos védelem!

Haskötők, gumifűzők, gumiharisnya, egyenestartók, minden orvosi gumiáru, kötszerek, műszerek, mindenféle betegápolási cikkek

a legjobb minőségben a legolcsóbb áron kaphatók

DEUTSCH IZIDOR

orvosi müszerésznél

Telefonszám 116 **Subotica** Alapittatott 1897

SIPOS FIAI

MÜBUTOR- és épületasztalos-üzem

ZENTAI UT 3

Állandó nagy stil- és kommersz butorraktárral

Részletfizetési kedvezmény

SLAVEKS-PAKRÁCI BÜKKHASÁB 9646
TESLIĆI GŐZFŰRÉSZ
TESLIĆI RETORTA FASZÉN

LUDWIG HUBERT I SIN

NOVISAD, POSTAFIÓK 25.

TEKSTIL

Részletfizetésre

adunk mindenfajta szövetet és vászonárukat

Manufakturno skladište
Kézmüárukereskedés
Subotica, Pašićeva (Gőzfürdő) ul. 7

Füszer- és csemegeszükségletét

Kovács és Gelányi

üzletében Rudics-kitérő. Tel. 8—45 szerezze be

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás! Legkisebb tételt is házhoz szállitunk!

2538

100 dinártól filckalapok

Eredeti velour- és bársony-modellek a legnagyobb választékban!

Pogány kalapszalónban

Szubotica, Trg Fra Ješe 15. sz. I. emelet

A-E-G MOZIGÉPEK

összes mozicikkeket és

FILMEKET

legjobb minőségben szállit vez r-képviselet:

Orient-Film D. D.
Subotica

Keresünk

mérnököt

akinek földmunkákban gyakorlata van

Apatin-sontai Ármentesitő Társulat, Apatin 10132

Élő- és mű-sirkoszorúkat

müleveleket, virágokat és szobadiszeket legolcsóbb árak mellett — a legdiszesebb kivitelben — ajánl:

„HORTENZIA" müvirágüzem SZUBOTICA, Dunav ultca Puka u. 2 (Sántha szanatóriummal szemben)

VÁROSI MOZI

Csütörtöktől—vasárnapig

Grand Hotel Boulevard

Pillanatképek egy szálloda lakóinak életéből. Mosoly és könny. Urak és kétes existenciák.

Főszereplők:

Mady Cristians, Paul Otto, Erna Morena, Werner Fuetter. Irta: Balázs Béla

UFA film. Jugoszláviában Suboticán legelőször!

Előadások kezdete délután 4, 6 és este ½9 órakor

168 holdas garantált 15%-kot jövedelmező elsőrendü birtok szép szállással, holt felszereléssel 650.000 dinárért eladó. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10152

Szomborban 1 négycsöves »Reinatz« systemü radiókészülék, 1 drb nagy, hangosan szóló 3 pár fülkagyló teljes felszereléssel, vadonat uj, 3500 dinárért eladó. — Cim: Velisavljević-féle cukorkaüzlet, Sombor. 10117

Eladó motor, 5 HP, 380 Volt és egy dinamó, 3 HP 65 Volt, 2 Gaumont kalapácsos gépfej. Bővebbet Apolló-mozgó Pačir. 10144

Patent könyökprés, Kirheis gyártmány, kifogástalan állapotban, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 10207

Spiáter- és cinkplé-hulladékot, valamint nikkelt és vörösrezet veszünk állandóan a legmagasabb napi áron. »Herkules« fémárugyár, Kula (Bačka). 10096

Speciális szépitőszerek, elismert egyjobb készitmények: szeplő-cremek, pattanás és zsiros arcbőr ellen gyógyitó vizek, nappali és éjjeli krémek száraz arcbőrhöz — tégelyenként 50 din., üvegenként 60 din. — Utánvéttel küldi »Lea kozmetika« Beograd, Palata Luxor. 7097

Olcsón eladó: Egy négyes Wertheim kassza, aranyórák, láncok, ezüstbot és óra, aranygyürük, briliáns és gyémántgyürük, aranytmérők, családi Singer varrógép, horvát és szerb irógépek. VI., Trumbićeva ul. 11. (Csirkepiac) Kis. 9459

505. Fiat-autó, mely jókarban van, azonnal eladó jutányos árban. Löwi Béla kereskedő Senta. 10201

Vaskereskedés berendezés fiókos modern, üzlet felosztás miatt eladó. Ugyanott állványok és iroda üvegfal is eladó. Ulreich Testvérek vaskereskedésében Subotica. 10246

Jókarban levő háló- és ebédlőberendezést keresek megvételre. Cim a kiadóban. 10226

Téli alma eladást megkezdjük. Piukovits-iroda VI. Jelačićeva ulica 4. 10224

Göz és motoros cséplőgarniturák, magányos cséplők locomobilok, kisebb-nagyobb motorok, motoros morzsolók, darálók jutányosan eladók. — Kutfurásokat vizvezetéki felszerelésekkel vállal: Vadócz Károly, Bačka Topola. 8744

KÜLÖNFÉLE

Már 20 éve ismert Larucin-kapszulák legjobban beváltak hugycsőbántalmaknál, folyásnál, nők fehérfolyásánál. — Kapható gyógyszertárakban 20 D. dobozonként. Főlerakat: Blum gyógyszertár Szubotica 95

CENTRALNA BANKA ZALOGINTEZETE

Subotica, Aleksandrova 4. Nyitva 8—12, 3—5-ig. 7052

Kerestetik kétszobás lakás mellékhelyiségekkel, a lakás törvény alól felmentve. — Ajánlatokat személyesen vagy levélileg Dr. Popović Pravni Fakultet Subotica. 10297

Beltéren raktárnak vagy műhelynek alkalmas helyiség olcsón kiadó. Ugyanott perfekt német nyelvet biró diák lakásra ingyen felvétetik. Cim a kiadóban. 10109

Kérés a jószivü emberekhez. Kalmár Flórián, Senta Knjeginje Jelena ul. 8. Munkaképtelen vak, ezuton kéri a nemeslelkü embereket, hogy rajta és beteg feleségén és családján bárminemü csekély adománnyal is segitsenek.

Csinosan butorozott szoba kiadó, Jelašićeva ul. 8. I. emelet. 10296

Butorozott szoba villanyvilágitással, konyhahasználattal kiadó. II., Plinarska ul 4. 10255

Butorozott szoba, két személy részére esetleg étkezés kiadó. Ciril i Metoda trg 1/D (kisköz). 10218

Bicsérdy, Halál legyőzése cimü müvet 80 dinár beküldése ellenében megküldi Garamszeghy Dezső Novivrbas. 10007

A dél- és északamerikai államok jegyzékét (beleértve Kanadát is), valamint tájékoztatót arra nézve, hogy miként lehet azokba az államokba utazni, küld a Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. A könyvnek ára 35 dinár, mely előre fizetendő, lehet beküldeni posta- vagy okmánybélyegekben is. — Kérjük a megrendeléssel sietni, mivel csak korlátolt számban nyomattuk a könyvet. 7628

Sarokház eladó, Majsai uton sertéshizlaló, gyár céljára alkalmas, nagy telekkel gazdasági épülettel, azonnal beköltözhető lakással. Cim a kiadóban. 10110

Teljes kiárusitás még 14 napig

Weiss S. Szubotica
Aleksandrova ul. 7 10148

üzletfeloszlatás miatt **minden elfogadható áron** mindennemü üveg, porcellán, keretléc és **üzletberendezés is eladó!**

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica.